

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÜSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-80.	Postafelrakárékpénztári csékszámla: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Az alkohol.

Egy csendes, nyugodt természetű segédoktató-törzserőmester szerelmi bánattól és kánikulától győrtörten sétálgatott Makó utcáin, mikor egy kocsmacégeről rávigyorgott ez a három szó: bor, sör, púlinka. Lódított rajta a sátán, betévedt a kocsmába. Sem ömaga, sem más nem gondolta volna elő, hogy ez az ember holtrészezen fog kidüldöngélni az utcára, mégis így történt. Az első pohár lelöcsölte a kánikulát, de nem vitte el a búbanatot. Azt már borral, likőrrel, bundapálinkával és az alkohol minden íható fajtájával próbálta enyhíteni s mikor aztán néhány liternyi benne volt ebből a szörnyű méregzagyvaságból, elindult hazafelé. Kint megcsapta a hűvös szellő s mint az ilyenkor már lenni szokott: az alkohol végleg elvitte az eszét.

Garázdálkodni kezdett az utcán s hogy mibe sodródott, azt a mai számunk híreiből tudjuk. Elég itt annyi, hogy elvitte az alkohol ördöge oda, ahonnan az épkézláb életbe visszaút nincs, egyetlen bor-gőzös éjszaka árán mindent elveszített.

Ottvagyunk hát megint az örök s talán soha véget nem érő intelmennél: Ne igyunk! Számtalan-azor hallja ezt az intelmet a rendes életkörülmények között felnőtt ember: a szülőktől, tanítóktól, paptól, az előjáróktól, menyasszonytól, feleségtől s hogy a kör teljes legyen: — az apa a gyarmektól. Nem lehet megérteni, hogy ennyi aggódó intellem, szerető szó, ennyi okos magyarázat sem bír ezzel a gyalázatos szenvedéllyel. Jóformán minden nap rendőri krónikája tele van alkoholőrületben elkövetett családirtásokkal és más rémdrámákkal. Senki számára sem lehet ez ismeretlen, mert így van, amilyen az alkohol elfoglalta átkozott trónját az emberek egy része fölött. Tengernyi könnyel és vérrel megirt köztudattá vált az alkoholnak ez a romboló munkája és mégis: mennyi tehetség, vagyon, családi tisztesség, egészség és élet pusztul bele még mindig ebbe a szenvedélybe. Lápten-nyomon belebotlunk az intő példákba és mégis: ha megcsendül a pohár és szerelem fáj odabent, ha bánat éri az embert, ha öröm, ha melege van, ha fázik, temetés és keresztelés mind-mind ürügy ahhoz, hogy vakon rohanjon a pohár-csengés után. Csak erre, az első, kellemes pohárra gondol, arra már nem, hogy, azután mire virrad.

Sokan azt mondják, hogy módjával nem árt.

Kérdés azonban, hogy ezt a határt ki tudja meghúzni magának. Számoljunk csak őszintén azzal, hogy átlagos akaraterevével könnyebb a semmit betartani, mint a keveset. Az első poharat követi a többi s a literekben már benne bujkál a becselenség ördöge. Hányszor és hányszor hallunk történeteket maguktól a módjával-ivóktól, hogy a szokottnál több ital mint vitte el őket valami úgynevezett bolondság határáig, ahol már csak a véletlen, körülmények szerencsés találkozásán múlott a menekülésük. Így visszatekintve csak hátesiklandó történetek ezek, de valójában mind-megannyi véletlenségből elmaradt, megűszött tragédia. Az ember józanul is elcsúszik a narancshéjon, italos botorkálás közben még könnyebben megy ez. Egyideig segít a jó szerencse, egyszer azonban csak beüt a baj.

De tegyük fel, hogy vannak módjával-ivók, akik azt a bizonyos határt csakugyan mindig be tudják tartani. Ezek soha el nem isszák az eszüket annyira, hogy ágyúval lövöldözzenek, de a kötelesség egy-egy darabkája, a családi élet melegének és tisztaságának, az egészségnek, munkabírásnak és az emberek becsülésének egy-egy árnyalata mindig elkallódik a kezükön, ahányszor csak a poharat emelik. Mert az alkohol mindenképpen őt: lőt egy csapásra, kit meg úgy, hogy sejtlenül rombolja, koptatja el az életét.

Nézzük aztán, mit érünk vele, ha szerelmi bánatot, vagy más gondot-bajt alkohollal kezelgetünk? A gond, a baj, a bánat így is megmarad, de még társat is talál magának, hozzá az alkohol. Legyünk vele tisztában, hogy gondok nélküli ember nincs, el nem ért vágya mindenkinek van s a bajok felhői is ott borongnak fölöttünk minduntalan, kivétel nélkül. Az ital nem segít. Hiába vetjük magunkat alkoholféltetbe, rettentő ára ennek már magában a kijózanodás, de mint annyi példa mutatja, még külön borsos számlát is fel tud találni az ördög, amit sokszor már csak a tönkrement élettel lehet kiegyenlíteni. Ez az út az első pohártól az utolsóig.

Sokszor, de soha elégszer ismételt dolgok ezek. Vanak hajótörött életű emberek, akiknél ez már nem oszt és nem szoroz, akinek nincs sok veszíteni valója, de a csendőrnök van. Biztos életalap, tekintély, minden, ami az életet értékesé és teljessé teheti. A csendőrnök tehát egyénileg is van oka búságosan, hogy az alkoholt kerülje.

De ezen túl ezt is tudjuk, hogy a fegyver becsülete csak józanul őrizhető meg. Ne csodálkozzék hát senki-csendőr, hogy mind a szolgálat, mind a maga érdekében keresztet kap a neve mellé már az első pohár után. Okosabb, ha így, szép csendben és idejében kallódnak ki sorainkból az alkohol szerelmesei. Nem az utolsó, hanem az első pohár után.

A helyszíni bírságolás.

Írta: PINCZÉS ZOLTÁN örnagy.

A napokban olvastam az újságokban a belügyminiszter úr nyilatkozatát, hogy ősszel törvényjavaslatot fog benyújtani az úgynevezett helyszíni bírságolás bevezetésére. A nyilatkozat szerint — nem tudom, jól közölték-e a lapok — a közlekedési rendőrnek joga lesz mindenkit, akit közlekedési kihágáson tettenér és aki az ügynek a rendőr által való illetén elintézésével egyetért, a helyszínen megbírságot. Aki nem hajlandó a bírságot ott helyben megfizetni, azt a rendőrhatalóság úgy, mint eddig, büntetőparancssal vagy tárgyalás után fogja ezután is meghütneti.

Ezt — ismétlem — csak az újságokból tudom így, hivatalosan nem tudok sem a tervről, sem a részleteiről semmit. Valószínűnek tartom azonban, hogy az újságközlemények nem teljesen fedik azt, amit a belügyminiszter úr mondott, jobban mondva megvalósítani szándékozik.

A helyszíni bírságolás nagyon praktikus, egyszerűsített bírságolási rendszer. Abból áll, hogy csekélyebb kihágások tettenért gyanúsítottját a csendőr nem jelenti föl, hanem a bírságot tőle ott a helyszínen azonnal beszedi s az ügy el van intézve. Mondani sem kell, hogy ez nagy munkamegtakarítást jelent a félnek. A rendőri közegnek és a hatóságnak egyaránt. Ma, ha valaki kihágást követ el, a csendőr vagy a rendőr: 1. igazoltatja az illetőt. Átvizsgálja az igazolványait és feljegyzi személyi adatait. Legalább öt perc. Vita, csödület, feltartás. Az adatok feljegyzése nappal még csak megvalahogy, de éjjel, világítás nélkül, esőben, hidegben, kesztyű-

leházással, gémberegett ujjakkal stb. már nehezebben és körülményesebben. 2. A csendőr, rendőr megteszi a följelentést. A rendőri hatóság iktatja, elintézi. Kiállítja és elküldi a büntetőparancsot. 3. A büntetőparancsot kézbesítik, sokszor egy másik rendőrhatalóság területén, mert a feljelentett kihágók, főleg a gépjárművezetők, nem mindig kerülnek ki a bírságoló rendőrhatalóság területéről. 4. A jobbik esetben a megbírságot fizet, a pénzt beküldi, naplózzák. az aktára rávezetik stb. 5. A rosszabbik esetben a megbírságot nem fizet: tárgyalást kér, arról jegyzőkönyvet vesznek fel. ítéletet hoznak, a terhelt fellebbez, a bírságot behajítják stb. Hat hónap is beletelhetik, amíg a kialudt lámpa és a két pengő ügyétől valamennyien megszabadulnak.

Ha valaki hatóságos, meggyőző érveket keres a bürokrácia túltengésének bizonyításához és „lenyesendő kinövésének” ostromozásához, a rendőri büntetőbíráskodásban bőségesen találhat. Egészen természetes tehát a törekvés, amely ennek az eljárásnak az egyszerűsítésére irányul. Ilyen a helyszíni bírságolás bevezetése is.

A gondolat nem új. Külföldön évek óta alkalmazzák. Külföldi kiküldetéseim során alkalmam volt ezt a kérdést is tanulmányozni s szeretnék szerény szolgálatot tenni az ügynek azzal, hogy a kérdéssel kapcsolatban néhány tapasztalatomat és megfigyelésemet közreadom, elsősorban azért, hogy ha valóban átvesszük ezt az igen bevált rendszert, lényegében azonosan, de részleteiben praktikusabban, a hibái nélkül vegyük át.

Az újságok szerint a belügyminiszter úr azt monddta volna, hogy a helyszíni bírságolás jogát a közlekedési rendőröknek szándékszik megadni. Nem hiszem,

HÁBORÚ-BÉKE.

Háború, fiam? Szent szörnyű emlék:
fegyverek násza, vér, könny, azenvedés!
Tűzhányó-arcát szembeidézni
gyenge már a szív s minden szó kevés.
De ezt jegyezd meg: Jog állt felettünk,
ránkötöttek, de — visszaülhettünk,
s haragvón hittünk életünk árán
a győzelemben!

Meghalni szebben,
mint a harcmezőn, nem tudhat férfi:
boldog ő, nem pirul, ha új nemzedék
a harcok hasznát számvetően kérdi...
Guzsbakötve, hogy arculverjenek,
s rendet rontsanak torz erőtlének,
a gyávák gögjét tünni kell, fiam,
mert ez a — béke, Isten verje meg!

Vitéz Rózsás József százados

Kaland az országúton.

Írta: NYÁRY LÁSZLÓ.

Páter Maximilián már hetek óta járta az országot. Szedegette, gyűjtögette az aprópénzt, a lorettói ferences-templom számára. Ha összekoldulta a falut, sárban, hóban, vízben, tovább baktatott a másik falu felé, Szűz Mária szolgálatában. Két héttel ezelőtt történt, a kétszázadik kilométer után, hogy a jó páter Szépfaluból Nagyházára igyekezett. Biz ny elég húzós az országút, pláne, amikor az este is teregetni kezdi nyirkos palástját. A páter jól kilépett, hogy a vaksötét beállta előtt Nagyházára érhesse. Csak a csizmája cuppogott a havas sárban, egyéb láma se hallatszott a vidéken... Azaz, dehogysem! Egy kocsi közeledésének zörgése verte fel a pusztá csendjét, nagyon messziről, azután közeledni kezdett. Lassanként már egész közelről szemlélgethette a kocsinülőket, akik hárman voltak... Láta, hogy merően néznek rá, azután egymáshoz hajolva sugdolóznak. A páternek eszé ágában sem volt rosszra gondolni, hiszen ő nem Rotschild, nem is katonák, hanem csak egyszerű, gyalogjáró, kolduló barát.

Amikor össz értek, a három alak feláll a kocsiban és harsányan ráordítanak:

— Allj!... Pénzt, vagy életet!

Szegény páter egyszerre érezte, hogy vére felülről hirtelen lefelé szalad benne és hogy reszket a lába hevesen. Ilyen még nem fordult vele elő és azt sem hallotta, hogy valaha is megtámadták volna rendtársait. Mit esürjük-csavarjuk a dolgot, a meglepetés bizony nagy zarba hozta a jó pátert.

hogy így lenne, mert ez csak csepp volna a tengerben. Kimondott közlekedési őrszem csak Budapesten van, itt sem több, mint talán húsz-harminc, a forgalmasabb pontokon. Másutt a fővárosban és vidéken is a rendes őrszemek látják el a közlekedési szolgálatot, akiknek szemelátára természetesen éppen úgy el lehet követni kihágást, mint a közlekedési rendőr előtt. Nehezen volna megindokolható, hogy ha valaki az Andrásy-út és a Vilmos császár-út sarkán követ el kihágást, a helyszínen bírságot kell megfizetnie, de már a Krisztina-téren úgy, mint eddig, feljelentsék. Sőt: éppen a közlekedési rendőr fog tudni legnehezebben a helyszínen bírságot fizetni, mert ha két percre is, de ott kell hagynia a helyét, a lámpát addig nem kezelheti, a forgalmat feltartja. A közlekedési rendőrt még a tiszteletadás alól is felmentették azért, hogy a figyelmét semmi se vonja el a feladatától: a közlekedés szüntelen figyelemmel kísérésétől és irányításától, már pedig egy helyszíni bírságolás mindenesetre több időt vesz igénybe.

Jónak gondolnám, ha a helyszíni bírságolás jogát nemcsak a rendőrség, hanem a csendőrség is megkapná. Mert igaz ugyan, hogy a csendőrség működési területén a közlekedés forgalma kisebb, mint a városok belterületén, de a kihágások száma nem kisebb. A mi működési területünkön ugyanis nem annyira a rendes gépjárműforgalom, mint inkább a szekerek és a jókedvűen hazatérő ünnepi kirándulók szolgáltatják a kihágások zömét. A kihágások rendőri büntetőbíróági elintézése meg éppen nehezekebb, mint városhelyt, mert amíg a rendőrségnél a büntetőbíróóság helyben van, nálunk a főszolgabíró rendszerint valamelyik távolos városban vagy községben székel. A kihágást elkövető gépjármű-

vezetők túlnyomó része nem járásbeli, a büntetőparancs elintézése tehát valamelyik idegen rendőri hatósággal való levelezés útján kell, hogy történjék, ha pedig a kihágó járásbeli, akkor meg a munkával amúgy is agyonterhelt községi előljáróság közvetítésével. Azt meg éppen felesleges hangsúlyoznom, hogy ha tárgyalásra kerül a sor, egy falusi kisgazda vagy szolgalegény számára, főleg munkaidőben, anyagilag és az elveszett munkaidő szempontjából is mennyivel nehezebb a főszolgabíró előtt megjelenni, mint egy városi embernek a kerületi kapitányság előtt, ahova az autójával vagy egy átszállójeggyel percek alatt eljuthat. Múltános volna tehát, hogy az egyszerűsítésnek, jobban mondva a két rossz közül a kisebbiknek az előnye ne csak a városi, hanem a falusi ember is „élvezhesse”.

Mielőtt igénytelen véleményemet leírnám, hogyan gondolnám a kérdés részleteit gyakorlatilag megvalósíthatónak, lássuk, hogyan fest a helyszíni bírságolás gyakorlata külföldön. Számunkra legjobb példa az osztrák rendszer, mert Ausztria közbiztonsági szerveinek szervezete, szabályzata, szolgálati módszere stb. legjobban hasonlít a miénkhez, az osztrák törvények — már csak a régi közös kapcsolatok révén is — szintén hasonlítanak a mi törvényeinkhez, végül pedig, mert a német és francia rendszer lényegében sincs elvi eltérés az osztrák rendszerrel szemben.

Ausztriában a rendőri közegek (csendőőrök, rendőrök) helyszíni bírságolási jogát az 1925. július 21-én kelt 273. számú szövetségi törvény 50. §-a szabályozza a következőképpen: „A hatóságok a nyilvános felelősségnek különösen iskolázott közegeit feljogosíthatják, hogy meghatározott közigazgatási kihágások elköveté-

De csak egy pillanatra. Mert a másikban a villám-ként cikázó veszedelem érzése, vagy talán a pátert őrző angyal már ötletet sugalt neki. Hirtelen a zsebébe nyúlt, kirántotta acélból készült, fehérfényű szemüvegtokját és azt revolver módjára ráfogta a kocsirol lefelé készülő haramiákra:

— Aki megmozdul, lelövöm, mint egy kutyát! — kiáltotta. A szemüvegtok vészfényű villogott a félhomályban... a barát pedig állt, mereven, kinyújtott karral s keményen célzott a legközelebbi útonállóra. A szeme közé. Csak a ravaszt kellett volna megnyomni, — ha lett volna.

A haramiák megrettentek... ezt nem várták... mindent reméltek, sok pénzt, apró kis krajcárokat, amit a hívek odaadtak a barátának, csak azt nem hitték, hogy ez a sovány, szegény, gyalogjáró barát, a poklok fenekére expedálja őket. Ezt mégiscsak veszedelmes dolognak tartották. Mert egy emberrel, pláne egy baráttal csak elbirtak volna, de ez a ménkü pisztoly! Mindezt csak pillanatok alatt gondolták át s a következő perc már tette ösztökölte a gyeplőt tartó haramiát... közibevágott a lovaknak, azok megugrottak, a három útonálló pedig gubába húzott nyakkal úgy elvágatott, mintha sohse látták volna a Szépfalu és Nagyháza felé vezető utat.

A derék páter egy darabig még szorongatta a markában a szemüvegtokot, mert már lassan ő maga is meg volt róla győződve, hogy ha megtalálja húzni a ravaszt, az akkorát fog szólni, hogy visszhangzani fog tőle a háttár. Csak lassan eszmélt fel, hogy az a fényes valami csak egy ártatlan acéldarab. De a szíve még mindig hangosan dobogott, csak akkor kezdett csendesebben ke-

tyegni, amikor a haramiák kocsijának zörgése már nagyon messzről hallatszott. Azután szép csendesesen letérdelt az út sarába, levette a kucmáját s halkán imádkozni kezdett... csak egy mondat csendült ki ajkán a rövid imából... „És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.”

Aztán szép lassan tovább ballagott a sáros országúton. Már sötétedni kezdett, mire Nagyházára ért. Mint majdnem minden faluban, itt is lakott egy-két jó ismerőse a rendnek, aki nyaranta búcsút vezetett a faluból a loretti ferences templomba. Többnyire a szóvivő gazdák, a tekintélyesek sorából kerültek ki a rend ismerősei, akik nagy szívéllyességgel nyitottak ajtót a loretti barátoknak. Ha szállás kellett, szállást adtak, ha vacsoraldó volt, vacsorát, de a búcsúzásakor is telirakták iszákját egy kis harapnivalóval.

Nagyházán is megtalálta páter Maximilián a maga ismerősét Katona Mihály jöncvő gazda személyében. Szívesen látták a loretti barátot s alighogy leültették, Katona néni máris hozta a vacsorát. Eközben szó került egyről-másról. Páter Maximilián elmesélte a vele történeteket, szóról-szóra. Az asszonyok jól nevettek a szemüvegtokon, csúfolták a gyáva rablókat. Egyedül Katona gazda volt komor az asztalnál. Mindenki felé fordult, de a páter meg is kérdezte, hogy vajjon mi a baja? Talán terhére volna? Szívesen tovább állt akkor egy házzal.

— Ugyan má' kedves atya, hogy is gondol ilyesmit? — méltatlankodott Katona Mihály bá'. — Inkább aztat mondja meg, hogy igazánbu' az történt magáva'? Mert azt a kiskésit ennek a világnak — buggyant ki a száján a méreg —, azé' nem vagyunk ám negyvennyolcra! Mer' ha így vót, máris menek a csendőrségre, oszt' fel-

sén tettenért személyektől 10 schillingig terjedő pénzbírságot szedjenek be. Ha a felhatalmazó hatóság nem egyúttal szolgálati (illetékes) hatóság is, a felhatalmazás csak a szolgálati hatóság hozzájárulásával adható meg.

A felhatalmazás tartalmát egy, a hivatalos közegnek átadandó okmányban fel kell sorolni. A hivatalos közeg köteles ezt az okmányt hivatalos fellelése alkalmával a kifogásolt személynek, kívánságára, felmutatni.

Az 1. bekezdés értelmében való bírságolási intézkedést folytatónak számított hivatalos nyomtatványon, átírás útján, három példányban kell kiállítani, amelynek a kifogásolt cselekményt, a beszedett bírság összegét és a hatóságot, amelynek nevében a közbelépés történt, kell tartalmaznia. A bírságolási intézkedést a hivatalos közegnek sajátkezűen kell kiállítania és kelteznie; az egyik példányt a megbírságotnak kell átadni, a másikat pedig a beszedett bírságpénz egyidejű beszolgáltatása mellett a hatósághoz kell betherjeszteni. A bírságolás ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Ha a kifogásolt személy a bírság összegének befizetését megtagadja, a bírságolási intézkedés tárgytalan; a hivatalos közeg köteles a kihágásként kifogásolt tényállásról a hatóságnak feljelentést tenni. A hivatalos közeg által kiszabott bírság behajtására kényszerrel nem szabad alkalmazni.

Látjuk tehát, hogy a rendőri közeg bírságolási jogot 1. az illetékes rendőrhatalóság külön, névszerű felhatalmazása alapján; 2. csak a rendőrhatalóság területén; 3. csak szolgálatban; 4. csak bizonyos meghatározott (egyenként felsorolt) kihágások miatt; 5. csak tettenérés esetén; 6. bizonyos összeg erejéig és 7. a megbírságotra nem kötelezően gyakorolhatja.

adom az esetet. E' még se járja, hogy máma rablók járnak az országban.

— Nem kell őket bántani — mondta a páter —, hadd menjenek szegények útjukra.

— De nem addig van a' — mondta Katona Mihály gazda —, ebbe' az országba' nem szaladgálhatnak zsványok. Az az üdö lejárt. Menek is a csendőrtiszthelyettes úrho', ha mindgyárba utánuk küld, e'foghattya őket. Addig aztat is meg köl tunnom, kik jártak erre kocsiva', utóvégre nem olyan sok kocsi jár-kel erre.

Szót tett követett, Mihály gazda beállított az örsre.

Nem telt bele tíz perc s a járőr már is szelte az országúton a csipős estét. Az országúti csárdákba bebenéztek egy pillanatra. Volt ilyen a szomszédos Szépfalu előtt vagy három. Sehol sem tudtak kocsinjáró vendégekről.

— Törzsőrmeister úr — mondta Karikás próbacsendőr Szépfalu határa előtt —, én már nehezen hiszem, hogy ezek nyomaira akadunk, nem várnak minket, meg aztán...

— Nézze, fiam — mondta Veres törzsőrmeister —, hogy maga mit hisz, mit nem hisz, az nem fontos. Fontos az, hogy egy órán belül Nagyházára hajtjuk a legényeket.

Még nem is hallatszott annak a szembejövő kocsinak a zörgése, amelynek körvonala Szépfalu határában Veres törzsőrmeister csakhamar felfedezte. Eppen akkor fordultak be az alvág felől a nagyházai országútra. A törzsőrmeister rávilágított a kocsira. A lovak nyugtalanzkodni kezdtek, Veres törzsőrmeister elfordította a lámpát. Amikor melléjük ért a kocsi, akkor látták, hogy nagyházaiak.

Az osztrák csendőrségnél (csak a csendőrséggel foglalkozom, mert a rendőrség dolgába nem akarom magamat illetéktelenül beleúrtani) a helyszíni bírságolásra a felhatalmazást az osztályparancsnok javaslatára az illetékes közigazgatási hatóság (Bezirkshauptmannschaft) főnöke adja meg. Majdnem minden négy éven felül szolgáló csendőrnek megvan: ritka eset, hogy valamelyik nem kapja meg; rendszerint az, aki az önképzéet felűnő mértékben elhanyagolja (tehát nem lehet „besonders geschult”-nak minősíteni), vagy pedig, aki ezzel a jogával kapcsolatban valami visszaélést vagy szabálytalanságot követett el. Ismétlem azonban: ez az eset ritka, ilyen csendőrrel nem is találkoztam.

A felhatalmazott csendőr számára a hatóság kéregepapírból készült zsebulakú, kékszerű igazolványt állít ki, amelynek első külső oldalán a felhatalmazás szövege van a hatóság bélyegzőjével és a hatósági főnök aláírásával, hátsó külső oldalán pedig a törvénynek ezzel a joggal kapcsolatos szövege van felvéve.

A csendőr a bírság összegét nem a belátása szerint szabja meg, hanem kihágásonként pontosan meghatározott „árszabály” szerint: annál sem többet, sem kevesebbet nincs joga beszédni. Azért is nem használja a törvényt a „kiszabás”, hanem csak a „beszedés” kifejezést, mert a csendőr a bírságot nem kiszabja (ehhez bizonyos fokú mérlegelésre is szükség volna), hanem csak beszédi úgy, amint a törvény megállapította.

Minden örs kap a létszáma szerint 2—4 bírságoló tömböt 100—100 úrlappal. Nem kap tehát minden csendőr külön, állandó tömböt, hanem amikor szolgálatba vezénylik, az örsparancsnok az eligazításkor átadja neki, akármelyik tömböt és annak a számát beírja a csendőr

Tabi Sándor és felesége ülnek a kocsin. Megállította őket és kérdősködködt tőlük a három legényt vívó kocsiról.

— De éppen, hogy láttam őket — mondja Tabi Sándor —, emitt az alvégi Zöldhordóban. Igen nagyon rálendéreztek.

— No, köszönöm szépen.

— Istennek ajánlom az urakat — volt a felelet. — Mi menünk haza, vótunk a sógorná'.

A magyarázatot Veres és Karikás már nem igen hallotta, túlságosan kíváncsiak se voltak arra, különösen Veres törzsőrmeister, bár Karikáson látszott, hogy szívesen megkérdezte volna, mit csináltak a sógornál.

Öt perc múlva a Zöldhordó előtt talán ötven méternyire megállt a járőr. A szekeret megvilágította a kiszűrődő fény. Veres óvatosan be is nézett az ablakon. Többen ücsörögtek az asztalok körül, egy szál cigány verdeste a cimbalom húrjait, néha valamelyikük belebelerikkantott. Veres törzsőrmeister befordult azután Karikással együtt a kerti kiskapun. Egy szolgáló éppen fát vágott az udvaron, vele kihívta a kocsmárost.

— Grün úr — kezdte el Veres törzsőrmeister —, érkezett azzal a kocsival, amelyik a vendéglő előtt áll, három legény, ugye?

— A'hát, kérem, de nem ismerem őket, nem idevalósiak, azt hiszem gesztenyésiek.

— Azt tudjuk. Maga most bemegy, nem szól egy szót sem rólunk, csak odaáll az asztalhoz, ahol ülnek. Kérdezze meg, jó-e a bor. A többit majd meglátja.

— Igenis, törzsőrmeister úr.

Veres törzsőrmeister, meg Karikás kikerültek újra az utcára. Látták az ablakon át, hogy a kocsmáros hol

szolgálati könyvecskéjébe. Így tehát a csendőrnél a bírságoló tömb csak akkor lehet, amikor szolgálatban van. Minden úrlapon rajta van a járési hivatal bélyegzője.

Azok a kihágások, amelyeket a helyszínen bírságot lehet és az azok miatt lefizetendő bírságok a következők:

1. Gépjárművekre vonatkozó szabályok:

A megengedett legnagyobb sebesség túllépése 5 schilling.

Kellemetlen füstölés és lármázás 5 S.

Szabálytalan dudálás 3 S.

A kocsí meg nem világítása, fényszóró használatára városiasan beépített helységeken 5 S.

Olvashatatlan és szabályellenes ismertetőjelek 3 S.

A hátsó ismertetőjel meg nem világítása, vagy szabályellenes megvilágítása 5 S.

Hangtompító nélküli kipuffogó 5 S.

Gépjármű őrizetlenül hagyása bekapcsolt motorral 5 S.

Igazolványok hiánya 3 S.

Utrendészeti előírások:

Jármű meg nem világítása 2 S.

Rakomány előírásellenes magassága vagy szélessége 2 S.

Több jármű egy hajtóval 2 S.

Több egymásután akasztott jármű 2 S.

Kocsi állvahagyása 2 S.

Alvás menetközben 2 S.

Közlekedés az útpadkán, az oldalárkokban, töltéseken vagy azok lejtőin 2 S.

Elzárt utakra hajtás:

a) gépkocsival vagy motorkerékpárral 10 S.

b) más járművel 3 S.

Teherjárművek előírásellenes megjelölése 2 S.

Gyorshajtás 2 S.

Hajtás az út helytelen oldalán:

a) gépkocsival vagy motorkerékpárral 10 S.

b) más járművel 3 S.

Előzés közúti hidakon:

a) gépkocsival vagy motorkerékpárral 5 S.

b) más járművel 2 S.

Csengő vagy világítás nélküli kerékpár 2 S.

Kerékpároznivali tanulás zárt helységeben 2 S.

Lejtmenetnél fának vagy más fékezésszükségletű kerékpárhoz kötése 2 S.

Ebnek kerékpárhoz kötése 2 S.

Az út elállása állattal vagy járművel 2 S.

Vezető felülése kizikocsira vagy kutyafogatra 2 S.

Vasúti közlekedési szabályok:

Fel és leszállás menetközben 2 S.

Jogtalan belépés a vasút területére 2 S.

Legeltetés felügyelet nélkül vasút mellett 2 S.

Mezőgazdasági szabályok:

Vigyázatlan tüzrakás és tűzveszélyes eszközök használata erdőkben és azok közelében, károkozása vagy kímálható részesség nélkül az okozott kártevésben 3 S.

Védett növényeknek gyökereitől, hagymáitól, gumóitól való kiemelése, kitépése vagy kláása 3 S.

állott meg, melyik asztalnál, azután benyitottak. Egyenesen a három legény asztalához tartottak. A három országtűi szegénylegényen meglátszott, hogy tudják, honnan fúj a szél. Elállt a szavuk, megdermedt képpel bámultak a kakastollasokra. Veres törzsőrmester nem sokat teketóriázott.

*

Még mindig az esetet tárgyalták Katona uraméknál, amikor berohant a szomszédék Juliskája és nagy lihegve mondta el, hogy itt vannak a csendőrök, a tisztelendő urat kérik. Odakiint felsültött a hold.

Páter Maximilián mit tehetett egyebet, kiment. Vele tartott Katonaék minden vendége.

A barát nem szeretett volna nagy feltűnést csinálni, éppen azért megállt a kapuban, onnan nézte a kocsiúton zsebzőkat. Ott állt már a szekér is, mellette a három legény, körülötte néhány falubeli kíváncsiskodó. Amikor Veres törzsőrmester látta, hogy a papnak csak a kapuig van kedve eljönni, udvariasan közeledett feléje s csak annyit mondott:

— Tisztelendő úr! Mindössze azt kívánjuk, nézze meg közelebről ezeket a legényeket. Ugye, ezek voltak, akik az országúton megtámadták?

A barát egy pillanatig gondolkodni látszott, azután megszólalt:

— Törzsőrmester úr! Mit bántja szegényeket? Lehet, hogy becsületes, jó emberek, ha pedig bűnös szándékuk volt, Istentől úgyis elnyerik büntetésüket... No, de nem bizonyos, hogy ezek voltak... Meg kell őket mentenem... — Ezt már szinte önmagának mondta, de Veres törzsőrmester is meghallotta, azonban nem igen

hatotta meg az ájtatos beszéd. Éppen akart valamit mondani, aminek az lett volna a veleje, hogy az útonállóknak nem imádság, hanem börtön jár, de a páter utolsó mondatából már jólőre megérezte, hogy a pap megmentendő a három jómadarat, nem fogja azonosságukat bizonyítani. Nem volt azonban ideje arra, hogy néhány szóban összefoglalja véleményét, mert a barát a kiskapuból elindult ki az utca közepére. Veres törzsőrmester követte.

Az emberek utat nyitottak a tisztelendő úrnak, aki egy-kettőre a kocsi előtt állt.

Egy pillanatra halotti csend támadt.

A következő pillanatban az egyik legény harsány hangon kiáltotta oda a tömegnek:

— Igen! Ez volt! Ez!

Nyomban utána egyszerre eszmélt fel a két másik dalia, előbb kórusban egyszerre, majd összevisszaságban kiáltozni kezdtek:

— Igen, ez volt!... le akart bennünket löni, ... fegyver van nála, ... ki akart bennünket rabolni... revolver!... elvágattunk... — és így tovább.

A páter csak állt, nézett, amikor megértette, hogy ezek mit mondanak, szó sem jött ki a száján, csak az ajka mozgott, nagyokat nyelt, a belső felindultságtól, hol hófehér lett, hol rákvörös.

Veres törzsőrmester alaposan kárpótolva érezte magát a páter előbbi viselkedéséért. Így jár az, aki az országtűi útonállóként imádkozni akar, aki inkább futni engedné, semmint csendőrkézre adja őket. — Nesze nekik tisztelendő atya — gondolta magában, amikor az újkori rablóbanditák előhozakodtak azzal, hogy ez az ember akarta őket lelőni. Amikor azonban meglátta a barát

Madarak fészkeinek vagy költőhelyeinek leszedése vagy szétrombolása, tojásainak vagy fiókáinak kiszédése 3 S.

Madárfogás engedély nélkül 3 S.

Ebzárlat megazegése 3 S.

Röszrendészeti szabályok:

Rendzavarás nyilvános helyen, botránytokoző magaviselettel 3 S.

A közszemérem botányos megsértése (meztelenül járás stb.) 3 S.

Záróra be nem tartása a vendégek részéről 2 S.

Idegenek, háztartási alkalmazottak és ipari segédmunkások be- és kijelentésének elmulasztása (szállodák kivételével) 2 S.

Az a körülmény, hogy a helyszínen birságozható kihágások egyenként fel vannak sorolva és az azok miatt beszédendő birságok összege is meg van állapítva, nem jelenti azt, hogy a csendőr, ha azok valamelyikét észleli, azonnal birságot követeljen. Ennek a jognak a túlbajtása nem is célszerű, mert népszerűtlenné tenné a csendőrséget. Azt, hogy a csendőr feljelent valakit, még „megbocsátják” neki s a büntetést már nem az ő, hanem a rendőri büntetőbíró „számlájá a” írják s így az egész kellemetlenség ódiuma valahogy megoszlik kettőjük között, de, ha a csendőr mindjárt a pénzt is beszedi, akkor ő egyedül a rossz ember. A helyszíni birságozási jog mellett is megmarad azért a csendőrnek a joga, hogy kisebb és azonnal megszüntethető kihágás esetén figyelmeztetéssel is éljen, különösen, ha abból senkire nem származott veszély és ha szemmel láthatóan nem tudatos

áthágásról vagy könnyelműségről, hanem tudatlanságról, véletlenségről van szó.

Olyankor, amikor birságozni kell, az osztrák csendőr szó nélkül nyúl a járőrtáskájá után, hogy a tömböt kivegye. Az emberek ismerik ezt a mozdulatot s már tudják, miről van szó. Először rendszerint kérésként fordítják a dolgot s ha pedig annak nincs hatása, legtöbbször azt kéri, engedje meg a csendőr, hogy a birságot másnap vagy harmadnap bevigyék az őrsre, mert most nincs náluk pénz. A csendőr ezt a legtöbbször, szübbé-ellenesen ugyan, de megengedi, mert belátja, hogy a mai pénztelen világban, különösen a falusi földművesember nem hord állandóan schillinget a zsebében. Szegény embernek két-három schilling is nagy pénz, hazamegy tehát s vagy előkotorássa a ládafiából, vagy pedig kölcsönkéri és beviszi az őrsre. Ilyen engedmény nélkül — mondják a csendőrök — feleannyit se érne az egész rendszer, mert inkább csak az autósok fizetik meg azonnal a birságot, de már akiknek nincs autója, annak rendszerint pénze sincsen s az illet mind fel kellene jelenteni. Általában ritkán fordul elő, hogy a megbirságot ne vigye be a birságot az őrsre; ha mégis előfordul, a megadott halasztás után a csendőr feljelenti.

A kifizetett birságról a csendőr — mint a törvény rendeli — indigóval három példányban „Strafverfügung”-ot állít ki és annak egyik példányát a megbirságotltnak átadja. A Strafverfügungot „Organstrafmandat”-nak is nevezik. Ezt így, egy szóval nehéz magyarrá fordítani. „Strafmandat” a rendes, a rendőri hatóság által kiállított büntetőparancs, „Organstrafmandat” olyan büntetőparancs, amit nem hatóság, hanem ható-

elhült arcát, aki hebegett, dadogott volna a váratlan inzultusra, ha szóhoz tudott volna jutni, majdnem elnevette magát.

— Nos, tisztelendő uram! Mit szól ehhez? Maga megtámadta ezt a három becsületes, jó embert, akikre revolvért fogott... Ki akart fosztani benneteket, ugye? — kérdezte a három legénytől.

— Így volt az, — bátorkodtak a legények, akik azt hitték az első percben, hogy máris nyert ügyük van. — Revolvért fogott ránk és azt mondta, hogy lelő bennünket, mint a kutyákat. Még jó, hogy elszkóztunk.

A falusi nép is megzavarodott a különös beszéd hallatára. Egyesek zúgolódni kezdtek, sőt mitagadás, már a páter ellen is elhangzott egy-két ellenvetés.

A pap pedig állt némán, elhűlten, a három legény arcátlansága borzasztó rombolást vitt benne véghez. Már elképzelte, hogy a két csendőr most bizonyosan meg fogja őt vasalni, isteni együgyűségében nem látott át a szíján.

Veres törzsrőrmester megelégette a komédiát. Odalépett a barát elé, jól érthetően szólította fel:

— Hát tisztelendő úr, adja csak elő azt a revolvért!

— Revo... revolver... de hát nincs is revolverem!

— mentegette magát páter Maximilián.

— De van! Van! — kiáltotta az egyik legény a kocsiról —, ott van a kabátja zsebébe, onnan vette elő.

Páter Maximiliánba visszatért az élet. Az ám, neki „evolvere” is van. Hiszen azzal mentette meg azt a pár pengőt kitevő aprópénzt, meg talán a saját életét is. Van ám revolver, valóban. Mélyen benyúlt a zsebébe, odaadta a törzsrőrmesternek a fehérfényű acél szemüvegtokot. Veres törzsrőrmester átvette, ismerve az őrsparancsnok úr-

tól a törfénteket, célzó fogással a kezébe vette, a három útonállóra fogta.

— Így akart benneteket lelőni, ugye? — kérdezte.

— Akkurátusan így — mondták a deli ifjak —, de mi elvágtattunk...

— Tisztelendő atya — folytatta Veres törzsrőrmester a mondókáját — én kiveszem ebből a revolverből a golyókat és figyelmeztetem illő tisztelettel, hogy máskor ne támadjon meg három ilyen becsületes, jó embert.

Azzal láthatóan kétkézzre fogta a szemüvegtokot, széles mozdulattal kinyitotta a fedelét, kiemelte a benne levő szemüveget és átnyújtotta a páternek a kinyitott acéltokkal együtt.

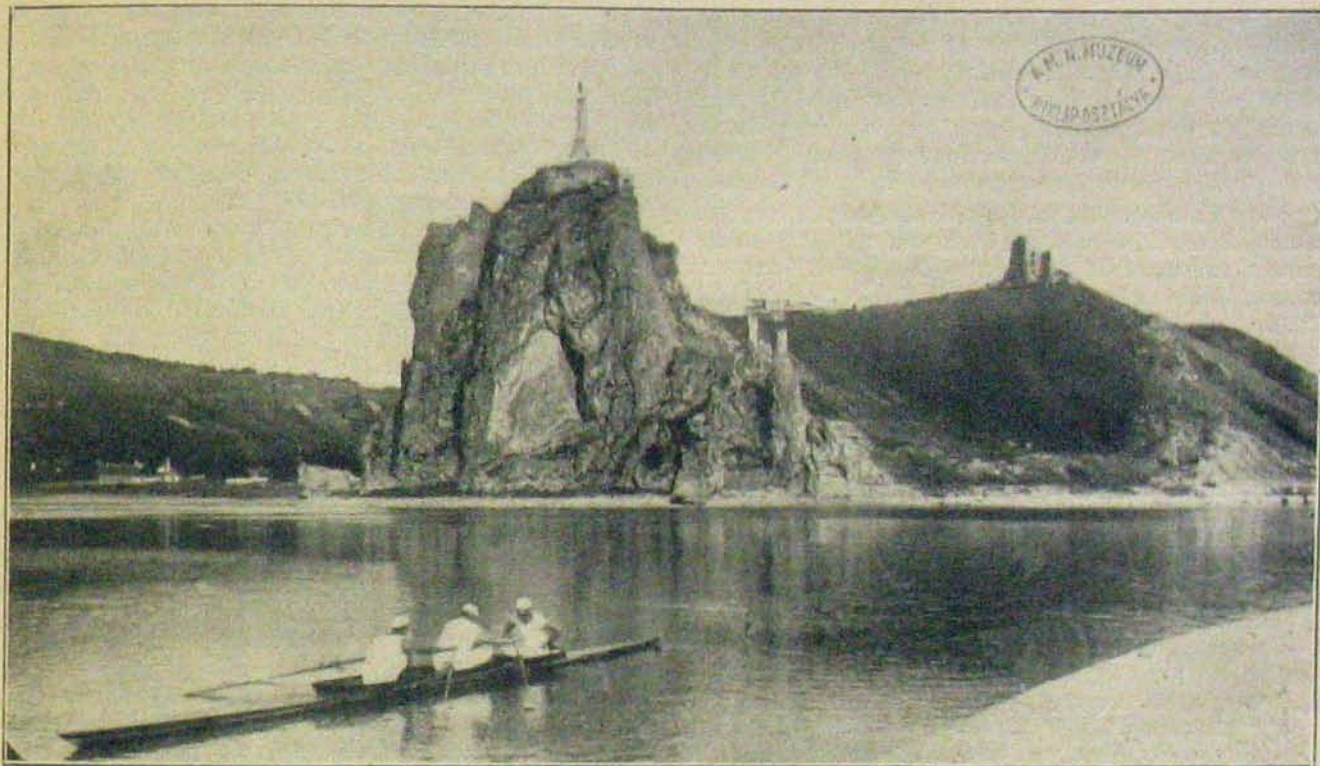
A kíváncsiak erre viharos nevetésbe törtek ki. Aazongyákné is, aki persze ugyancsak ott állt a kíváncsikodók között, majd összeselt a nevetéstől.

Nem úgy a három legény. Bámultak, majd kiesett a szemük. Az egyik, valószínűleg nem a meghatódottságtól, leroskadt az ülésre. Már most látták, hogy minden hiába való, a csendőrtörzsrő mester nem kapta be a horgot, amint azt gondolták, hanem csak tetette magát. Pedig Veres törzsrőrmesternek ez eszéágában sem volt. Mindössze csak a sarokba akarta szorítani a jámbor panaszt, mert megérdemelte.

A népek még mindig mulattak, amikor a törzsrőrmester kiadta az utasítást:

— No, szegény ártatlankáim, hát gyerünk csak az őrsre. Nem jó helyetek van erre felé, ez a pap még lelő benneteket. De jöjjen velünk a tisztelendő atya is!

Megindultak az őrs felé. Páter Maximilián megadta magát a sorsának és csendesen utánuk bandukolt. Úgy is mint sértett s úgyis, mint „gyanusított.”

Ami vissza kell szerezni: Dévény.

sági közeg állt ki. Már tudjuk, hogy ez az elnevezés sem fedi a fogalmat helyesen, mert itt nem megbüntetésről, vagy megbírságolásról, hanem csak a bírság beszédéről van szó.

A csendőr által kiállított úrlap mintája ez:

Fejbélyegző.

Block No

Fortl. Zahl

Strafverfügung.

Auf Grund der erhaltenen Ermächtigung Zl
wurde vom

in gemäss § 50. B. St. G. wegen

(begangen in)

eine Geldstrafe von Schilling eingehoben.

am 19

Unterschrift des Amtsorganes.

Mikor a csendőr szolgálatból bevonul, az őrsparancsnoknak átadja a tömböt, az esetleg kiállított úrlapokat és a beszédett pénzt. Az őrsparancsnok ezeket a pénzeket külön kezeli, naplózza és — ha jól emlékszem, hetenkint — kimutatásba foglalva a pénzzel együtt beküldi a közigazgatási hatóságnak. A kimutatást a kiállított bírságolási úrlap második példánya okmányolja, a harmadik példány az őrsön marad, ezeket az őrsparancsnok folyószám szerinti sorrendben gyűjtve évenként

irattározza. A befolyt összegeket a közigazgatási hatóság az őrsök kimutatásai alapján naplózza.

Ausztriában a helyszíni bíráskodás rendszere 1926 április 1-én lépett életbe. A hatóságok nagyon meg vannak vele elégedve és azt mondják, hogy nagy munkacsökkenést eredményezett. A csendőrök sem idegenkednek tőle, mert a tekintélyüket emeli. A bezedett bírságpénzek összege is jelentős: például a hietzingi csendőrjárás területén 29 őr és 119 főnyi létszám mellett (egyike a legnagyobb járásoknak) 1927-ben januártól szeptember 1-ig, tehát 8 hónap alatt a csendőrök 15.000 schillinget szedtek be. Ha a létszámhányokat figyelembe vesszük és átlagban 100 szolgálatot teljesítő csendőrt számítunk, egy csendőrré havonta 187 schilling esik. Ha figyelembe vesszük még, hogy emellett esznek a tárgyalások, tanúidézések stb. költségei, de eszik a tárgyalásokkal, ítélettel, fellebbezéssel stb. járó munka is, az eredményt egészen jelentősnek mondhatjuk.

Természetes, hogy a helyszíni bírságolás rendszere mellett a kihágási feljelentések száma erősen visszaesett és csak olyan kihágásokra szorítkozik, amelyek a bírság-szedési felhatalmazásban nincsenek felsorolva, vagy pedig, amelyeknél a gyanúsított a bírságpénzt nem hajlandó a csendőrnek megfizetni. Ilyenkor azután az ügy elintézése reáes úton: büntetőparancssal vagy ítélettel történik.

Visszaélés a csendőrök részéről (pl. fel nem sorolt kihágás helyszíni megbírságolása, a megállapítottnál magasabb bírság kiszabása, a bírságpénz visszatartása, elszikkasztása, az úrlap meghamisítása stb.) egyáltalán nem történt. Két év leforgása alatt egy egész országos csendőrparancsnokság területén (majdnem 1000 főnyi létszám mellett) mindössze egy eset fordult elő, az is csak fegyelmi terénészetű volt. Az ellenőrzés rendszere megnehezíti a visszaélést, annak hosszabb időn át való

leplezését meg egyene en lehetetlenne teszi, pedig az osztrák csendőrök egyedül teljesítenek szolgálatot, nem kettesével, az a kölcsönös önellenőrzés tehát, ami a két-tős járőrnel megvan, náluk hiányzik. A csendőrök hamar megszokták a pénzkezelést, igaz, hogy nagyobb összeg egyszerre nincs a csendőr kezében, mert amit beszéd, azt bevonulás alkalmával azonnal be kell szolgáltatnia.

Nagyjában így folyik le tehát a helyszíni bírságolás az osztrák csendőrségnél. Nem akarom a külföldi rendszereket hosszasan és unalmasan ismertetni, csak az összehasonlítás és az érdekesség kedvéért megemlítem még, hogyan történik ez a porosz csendőrségnél.

A porosz csendőr a rendészeti közgazgatásról szóló 1931 június 1-i törvény 59. §-a és az ezt módosító 1935. évi december 27-iki törvény értelmében kihágás esetén kétféle figyelmeztetést alkalmazhat: illetéktelen és illetéktelen figyelmeztetést. Illetéktelen a figyelmeztetés akkor, ha a kihágás csekélyebb jelentőségű, nem rosszakaratból származik, azonnal megszüntethető, másra veszélyt nem jelent és a tettes megbüntetését (vagyis a csendőr részéről a feljelentést) közérdek nem kívánja. Ilyen eset pl. ha egy vadász azért, hogy az útját megrövidítse, idegen vadászterületre lép, járatlan úton ketten egymás mellett kerékpároznak stb. Ilyenkor a csendőr az illetőt figyelmezteti a kihágásra és felszólítja, hogy azzal hagyjon fel.

Ha azonban a kihágás kevésbé súlyos természetű ugyan, de a gyanúsított tudva, szándékosan cselekszik, a csendőr figyelmeztetését figyelmen kívül hagyja, csekély kárt okozott vagy okozhat, a csendőr őt „illetéktelenül” figyelmezteti. A figyelmeztetés ilyenkor is szóval történik, mint a fenti esetben, de a gyanúsítottnak azért 1 márkát kell fizetnie, amiről a csendőr úrlapon nyugtát ad. Ha az illetőnél nincs pénz, a csendőr akkor is úrlapot állít ki a számára, de egy másikat, amelyen az egy márka még nincsen nyugtázva és meghagyja neki, hogy a márkát egy vagy két napon belül vigye vagy küldje be az örsre. Ha beviszi, akkor a csendőr az ideiglenes úrlapon utólag elismeri az egy márka lefizetését, ha postán küldi be, akkor az utalvány vagy a csekklap szeivényét ráragasztja a kiállított úrlap másodpéldányára, ami mindig a csendőrnél marad. Ha nem fizet, feljeli.

Az úrlapok folytatólag számozva vannak; az azokkal beszédett márkákat a csendőr elszámolás kíséretében minden hó elsején a járási állampénztárba befizetni köteles. Ugyanoda küldi be — az elszámolás mellékleteként — az úrlapok másodpéldányait is.

Új úrlaptömböt a csendőr addig nem kaphat, amíg az állampénztár nem igazolja, hogy az előző számú tömb összes úrlapjait és az azokkal beszédett márkákat beszedte. Azokat az ideiglenes úrlapokat is be kell szolgáltatni, amelyekre a gyanúsított nem fizetett, de ezekre rá kell írni a vonatkozó feljelentés iktatószámát.

Súlyosabb kihágás esetén, ahol tehát a szándék kétségtelen, amely másokat súlyosabban veszélyeztetett vagy illetéknél a gyanúsított megbüntetését a közérdek kívánja, a csendőr nem alkalmazhat figyelmeztetést, hanem a gyanúsítottat fel kell jelentenie. Végeredményében tehát a porosz csendőr helyszíni bírságolási joga csupán az illetéktelen figyelmeztetés 1 márka díjának beszédésére terjed ki; ennél súlyosabb bírságot — jobban mondva: bírságot egyáltalán — nem alkalmazhat.

Ez a rendszer — mint látjuk — kissé bonyolult. A figyelmeztetési és rendszerető német népnél bizonyára bevállik, de nálunk nem sok eredmény várhatnánk tőle.

A nagy adminisztratív munka, amit nemcsak minden csendőrnek külön-külön, de főképpen az őrsparancsnoknak okozna, semmiesetre sem állana arányba a gyakorlati eredményével. A mi viszonyaink mellett tehát — mint fentebb is mondtam — az osztrák rendszer felene meg leginkább, de az is csak bizonyos gyakorlati módosításokkal, amelyeket az alábbiakban igyekszem tényszerűsíteni és megokolni.

Mindenekelőtt a helyszínen bírsághozható kihágások felsorolását volna jó nálunk kibővíteni, mert nézetem szerint az osztrák felsorolás nem meríti ki egészen az ilyen rövid úton aggály nélkül elintézhető kihágásokat. Feltűnő például, hogy a közlekedési kihágások közül túlnyomórészt csak a gépjárművekkel és egyéb járművekkel elkövethek vannak felsorolva, a gyalogközlekedést teljesen figyelmen kívül hagyják, pedig ezen a téren is akad bírsághozható, különösen városokban. Talán fel lehetne venni a közlekedési kihágások közül még a következőket is: pótkocsi vontatása engedély és fékező nélkül; oktató nélkül vezetni tanulást; szabálytalan előzés és kanyarodás; a rendőr, csendőr jelzésének figyelmen kívül hagyása; szabálytalan várakozás, jármű őrizetlenül hagyása (nem csak gépjárműnél, de pl. az őrizetlen lovasfogat még veszélyesebb); szabálytalanul lebecsült üzleti ernyő, kinyitott ajtó és ablak; szabálytalanul lengő tárgyak felakasztása járműre; tárgyak csúsztatása az úttesten; kerékkötő és hólánc szabálytalan használata; járdán, utcán hulladékok eldobása; folyékony vagy súlyos tárgy kiöntése; szabálytalan parolás; gyalogjáró tisztításának vagy behintésének elmulasztása; utcán, közúton köpködés, orrfúvás; rakomány letakarásának elmulasztása; kocsihoz két állatnál többnek hozzákötése; növények szabadon futtatása; állatok bántalmazása; gépjárműhöz engedély nélkül kocsi vagy szekér akasztása; ijedező állatokkal találkozáskor meg nem állás és a motor elállításának elmulasztása; közhasználatú járműre alkalmatlan vagy veszélyes csomaggal felszállás, lépcsőn való utazás, állatok szabálytalan bevitele; állati erővel vont járművek: névtábla hiánya; több kocsi egymáshoz akasztása; kerékpár hiányos felszerelése; szabálytalan kerékpározás (kormány elengedése, cikázás); lakott helyen kerékpáron utas szállítása; kerékpározás gyalogjárón; útkeresztezésnél le nem állás; városok területén állatoknak szabálytalan szabadon hajtása; gyalog: úttesten szükségtelen közlekedés; úttesten szabálytalan áthaladás; behajtás egyirányú utcába stb. A nem közlekedési kihágások közül: éjjeli csendháborítás (falán gyakori); nyilvános istenkáromlás; nyilvános verekedés, továbbá — talán az illetékes törvényhatóság felhatalmazása alapján — egyes szabályrendeletbe ütköző kihágások (fürdés meg nem engedett helyen, vásári rendtartás áthágása stb.), mert vidéken a rendőri büntetőbíró munkájának zömét ezek adják.

Egyáltalán: minél több olyan kihágást kellene a helyszíni bírságolás körébe vonni, amely ek tényállása könnyen megállapítható, minősítése nem vitás, amelynek elbírálása tehát a rendőri közeg judiciumát nem haladja meg. Minél tágabb lesz az ilyen kihágások köre, annál radikálisabb lesz az egyszerűsítés. Az esetleges aggályokat eloszlathatja az a megfontolás, hogy a helyszíni bírságolás mindig csak az érdekelt beleegyezésével történhetik; ha az illetőnek a legkisebb mentsége van, nem fog fizetni. Nem szabad végül figyelmen kívül hagyni az azonnal behajtott büntetés visszatartó hatását sem.

(Folytatjuk.)

Gyermekölés.

(Közlemény a m. kir. Erzsébet Tudomány Egyetem Törvényszéki Orvostani Intézetéből. Megbízott igazgató: Dr. Entz Béla egyet. ny. r. tanár.)

Írta: Dr. BEÖTHY KONRÁD egyet. magántanár, törvényszéki orvos.

A halvatalált újszülötteknek egyharmada faluhelyen árnyékszékből, trágyadombok alól, padlásról, szemetgödörből, csatornából kerül elő. A többi megoszlik utcán, kertekben, temetőben, templomlépcsőkön, vízparton, pincékben, ágyban, szekrényben. Egészen bizonyos dolog az, hogy nem minden megtalált újszülött holtteste származik gyermekölésből, hanem, hogy az anya valamilyen, természetes okból meghalt gyermekét teszi ki ilyen helyekre. Erre pedig egyrészt gazdasági okok kényszerítik, mert hiszen az anya nem ér rá, hogy a hosszadalmas bejelentési kötelezettségének eleget tegyen, másrészt pedig sok esetben nincsen módjában, hogy meghalt újszülöttjét eltemesse.

Mint hogy pedig az ilyen módon elhagyott, halott gyermekek holttestén éppen azért, mert hiszen sokszor az anyai kegyelet úgy parancsolja, hogy ha már eltemetni nem tudja, mégis legalább a temetőben nyugodjék a gyerek. — a durva bánásmód (pl. a temetőkerítésén való áthajítás stb.) alkalmával sérülések keletkeznek, nyomban megindul a nyomozás smeretlen tettes ellen gyermekölés büntette miatt.

Gyermekölés gyanújával leggyakrabban májusban és novemberben találkozunk. Összhangba lehet ezt hozni a szüreti- és farsangi mulatságokkal. Nagyobb helyeken, városokban, jóelőre gondoskodnak arról, hogy a házasságon kívül nemzett gyerek ne születhessék meg, viszont tanyán, faluhelyen nem megy ez olyan egyszerűen. Mint hogy a magzatelhajtáshoz szükséges összeg nem áll mindenkinek rendelkezésére, ezért a szegényebb néposztályból kerülnek ki azok, akik megszületett gyermeküket megölik. De hány olyan eset is van, ahol a gyermek vagy halva születik, vagy a szülés alatt vagy közvetlenül a szülés után meghal, anélkül, hogy az anyának bármi köze is volna az újszülött halálához!

Ha valakinek házasságon kívül nemzett gyermeke akár szülés előtt, akár az alatt vagy utána meghal: megindul a sugdolódzás, mind szélesebb körben adva tápot a gyermekölés gyanújának. Ha az ilyen, nagyon gyakran minden alapot nélkülöző mende-mondát tekintéllyel bíró ember is meghallgatja (falusi bíró, kisbíró) s nem zárkózik el a hallottak lehetőségétől: a gyermekölés ténye, amire a bír illetékes helyre, a csendőrhöz eljut: csaknem egészen bizonyossá válik.

Megindul a nyomozás s azután, ahogyan a csendőrn a jelentését megtette: rendszerint nem hall többé semmit sem a fejleményekről, nem tudja, vajon eredményes munkát végzett-e olyan értelemben, hogy valóban gyermekölésről volt-e szó, nem tudja azt, hogy milyen módon ölték meg a gyereket, vajjon az esetlegesen talált külsérelmi nyomok valóban összefüggésben állottak-e a halállal vagy azok csupán halálutániak. Mindezeket a csendőr nem tudja meg, vele ezeknek a tárgyalásoknak az eredményét hivatalosan nem közlik s ennek következtében a nyomozó mindig kétségben maradhat oly irányban, vajjon nem mulasztott-e el valami érdemlegeset, nem kellett volna kevesebbet vagy többet, vagy más-keppen tennie, mint amennyit valóban tett.

S a kétségeannál inkább fokozódik, mert sokszor

éppen a főtárgyalás napján azt látja és hallja, hogy a gyermeköléssel vádolt anya hazaérkezik, minthogy a vád és következményei alól felmentették. Hogy pedig a nyomozó ön- és céltudatos munkát végezhesen, hogy feladata köréhez a látottak és hallottak révén minél jobban hozzájöhessen és tökéletesedjék: szükséges, hogy lássa az ember munkája eredményét, hogy további magatartását is ehhez tudja szabni, hogy világosan lásson. Ehhez a világos-látáshoz szeretnék egy-két szóval hozzájárulni, amikor a gyermekölés gyanúja esetében felsorolom azokat az eseteket, amik végeredményükben nem gyermekölések, hanem egész természetes jelenségek s éppen ezért a nyomozó számára alapvető fontosságúak.

Mi, törvényszéki orvosok, nagyon jól ismerjük a gyermekölés gyanúját, az akörül felmerülő összes kérdéseket, ismerjük viszont azokat az elváltozásokat s, amelyek a magzat halálához vezethetnek vagy még a szülés előtt, vagy a szülés alatt vagy pedig közvetlenül a szülés után. Éppen azért, mert mindezeket ismerjük, nem vagyunk hajlandók arra, hogy mindazt, amit beszélnek: minden további nélkül elfogadjuk, sőt: semmit sem fogadunk el, hanem a boncolás és a hullaszemle alkalmával nagyon jól bedugjuk a fülünket s nagyon jól kinyitjuk a szemünket: azokra az elváltozásokra és tapasztalatokra hivatkozunk, amiket hasonló esetekben látunk és szerzünk. Nem említeném meg, ha nem történt volna meg nagyon jónevű és tapasztalt törvényszéki orvossal (nem itthon történt, hanem Ausztriában), hogy amikor a mende-mondák dacára sem tudott semmiféle, külső erőszaki behatásra utaló elváltozást az újszülöttnél találni, amelyre a halált vissza lehetett volna vezetni: a nyomozó csendőr nem mulasztotta el kijelenten: „Mi (t. i. a csendőrök) megállapítottuk, hogy az anya megölte a gyermekét s a törvényszéki orvos a boncolás után sem tudta ezt megtenni!”

A magyar BTK. 284. §-a szerint: „azon anya, aki házasságon kívül született gyermekét a szülés alatt vagy közvetlenül a szülés után, szándékosan megöli: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő”. Tulajdonképpen ez s emberölés, azonban a törvény tekintetbe veszi a szülőnőnek a szülés által előidézett, kivételes lelkiállapotát. Ez a kivételes lelkiállapot hosszabb-rövidebb ideig tart, addig, amíg a szülés után a léleknek rendszeres nyugalma ismét visszatért (amiről megbízhatóan megint csak orvosi vizsgálattal lehet meggyőződni) és ránk nézve azért bír fontossággal, mert eme lelkiállapot tartama alatt — amint később látni fogjuk — az újszülött gyermekeknek nagyon nagy része pusztul el anélkül, hogy az anyának bármi köze lenne újszülöttje halálához és mert éppen a két eseménynek ez az egybeesése az, amiből az alaptalan gyermekölési gyanú felmerül.

Nem minden szülőnőre hat egyformán az a hatalmas esemény, amit a szülés jelent a nőre: mert amíg a nomád (pl. cigány) népeknél nem ritka dolog, hogy a nő gyermekét álló helyzetben, legfeljebb egy útszéli fába fogódzva szül meg, majd felveszi és tovább megy, addig a mai nőnél, a mai nőiagnél a szülés többé-kevésbé nagyfokú megrázkódtatást jelent, amit egyrészt saját maga, majd házasságon kívül született gyermekének sorsa, kényszerhelyzetek, súlyos lelki kérdések, a szülés előtti folytonos aggodalom, először szülőknél a közeledő, ismeretlen szenvedésektől való félelem határoz meg, ami aztán összehatásában bizonyos fokú ingerlékenységben, átmeneti aggodalmaskodásban, nyugtalan és álmodtól zavart alvásban, étvágytalanságban nyer kifejezést s csak így, fokozatosan, de ebben az állapotban — esetleg terhes-

ségét iktolva — készülődik a szülésre. Ha pedig a szülés időpontja elérkezik, akkor mindehhez hozzájárul a szülőfájások okozta győtrelem is, a nagy idegek, a húgyhólyag, a végbél összenyomatása, amikor is fokozott vizeleti inger, a basprés fokozott működése folytán hányás, a keresztcsonti idegfonatok összenyomása által pedig kínzó comb- és lábikragörés állhat be. A szülés hatalmas munkája nemcsak megerőltető izommunkát ró az anyára, hanem a nemi szerveken keletkezett felszabésekkal, erős vérvesztéssel, a test térfogatának jelentékeny változásával, a nő szervezetének és a vérkeringési viszonyoknak átalakulásával jár együtt, amikor is megváltozik az érverés, lélegzés, hőtermelés, a vér összetétele, a vizelet- elválasztás mikéntje, a vizelet minősége, bélkiürülés, gyomorműködés, hányás, fokozott szomjúság, végül pedig, ami a mi szempontunkból is fontos s éppen az, amire a BTK is tekintettel van, amikor a gyermekölést enyhébben minősíti: fellép a lelki befolyásoltság, az idegrendszernek fokozott ingerlékenysége, ami ismét változó.

Ebből a nagyon hiányos, mégis jellegzetes leírásból megérthetjük, hogy mindeme tényezők eredményeképpen elvész a szülőnő szervezetének általános ellenállása, a szülés után bágyadtnak érzi magát, talán el is ájul, aminek az eredménye talán az, hogy született gyermekének nem tudja mindjárt megadni azt a szükséges gondoskodást, amire pedig feltétlenül szükség volna, tehát a gyermek az anya önbibáján kívül pusztulhat el. De ez a ritkábban előforduló eset s csupán csak azért említem, hogy mindez megtörténhetik a szülés alatt, amely a szülőnőt testileg-lelkileg kimerítheti. Képzeljünk el egy ilyen szülőnőt most, ebben az állapotban, amikor nemsokára ezután megjelenik a nyomozó, jönnek a nyomozást vezetőnek egyre sürgetőbb, szuggesztív kérdései, ebben a szülés utáni állapotban ennél megviselt nőt vallatják, faggatják a megpillantva a szuronyt, anélkül, hogy talán megértette volna, mire kell válaszolnia, csak azért, hogy a folytonos zaklatástól megszabaduljon, mindent elfogad, bevall, még azt is, amit nem tett. Bűnösségének beismerését természetesen orvosi szempontból csak fél-vallomásnak vagy ígéretnek sem fogadjhatjuk el s mi rendszerint nem is vesszük figyelembe az ilyen állapotban tett vallomásokat. Igaz, hogy minden az anya ellen szól: szülés előtt állott s nem is gondoskodott arról, hogy idejekorán szülésznőt vagy orvos legyen kéznél; nem gondoskodott gyermekruháról, stb. De hiszen ez mind nem komoly gyanúok, hiszen hány nőt meglep a szülés, nem is gondoskodik szülésznőről s azt sem lehet mondani, hogy ölési szándékát bizonyítja a gyermekruhák hiánya, mert hiszen a mai világban a szülőnők inkább kapnak, mint vis nek ruhát a szülőintézetekbe is.

Ilyen előzmények után aztán rendszerint sor kerül a boncolásra, amely egyedül van hivatva arra, hogy a tény állást tisztázza. Most egyúttal rátérek annak a részletes tárgyalására, miért nem lehet azt mondani, hogy minden így megszületett és meghalt gyermek, gyermekölés útján pusztult el.

A született gyermekeknek nagy része koraszülött. A koraszülötteknek pedig nemcsak a szülés alatt, hanem közvetlenül azután vagy hosszabb idő múlva is feletle rossz a kilátásuk az életre, sok elhal közülük a első napokon, ez bennünket azért érdekel, mert kb. az első 5 nap az, amely idő alatt a BTK a szülés okozta kivételes állapotot megengedi, illetve elfogadja. Ha egy pillantást vetünk ezeknek a koraszülötteknek a sorsára, akkor a t kell mondanunk, hogy van egy alsó határ, a betöltött 28. méhenbeli élet, amikor a megszületett gyermekek csak

ritkaságképpen nevelhetők fel. A koraszülöttség felső határa pedig inkább a gyermek testsúlya után ítéltető meg, amelyet általában 2500 gr.-r teszünk. A koraszülöttség első határán a testhossz 35, felső határán pedig 48 cm. hosszúság. Hogy könnyebben megjegyezzük, azt mondhatjuk s nem is tévedünk, hogy azokban az esetekben, amikor a gyermek testsúlya 3000 gr.-nál és 50 cm.-nél rövidebb: koraszülöttről beszélünk. Magyarországon az 1904. évi XXXVI. t.-c. úgy rendelkezik, hogy a 36 cm.-t megüelő, de 48 cm.-nél nem hosszabb magzatot tekintjük koraszülöttnak. Milyen fontos tehát az, hogy a test hosszát pontosan állapítsuk meg úgy szülésnél, mint a boncolásnál!

Az alábbiakban módszertani összehasonlításban akarom kimutatni azt, hogy milyen nagyon rossz sors vár a továbbiakban a koraszülöttekre. Szerencsénkre nem kell külföldre mennünk statisztikai adatokért, mert az egyik nagy hírű hazai egyetem, — a debreceni — szülészeti klinikájának pontos, megbízható adatai teljesen elegendők arra, hogy abból meggyőződést szerezzünk a fentiekre nézve.

A klinika kimutatja (Orvosi Hetilap 1935. évi 20. és 21. száma), hogy 13.076 újszülött közül 1090, azaz 8.4% volt koraszülött. 1090 közül 736 született élve = 67.5%, 354 született halva = 32.5%, azaz, hogy a koraszülött gyermekeknek csak kétharmadrésze született élve, a maradék harmadrész pedig halva született.

Szülés előtt az összes született gyermekek 37.6%-a halt el! Hogyan alakult a későbbi sorsa ezeknek a koraszülötteknek? Úgy, hogy az első tíz napon belül elhalt az élveszületett gyermekek 28.4%-a. Ez a nagyon sok gyermek a klinikán halt meg, tehát a leggondosabb ápolás dacára sem lehetett őket életben tartani. Elképzelhetjük most azoknak a koraszülötteknek a sorsát, akik nem a klinikán, hanem a szülőnő házában, sokszor nagyon mostoha körülmények között látják meg a napvilágot. Természetes, hogy ezeknek a halálozási száma még nagyobb, mégis anélkül, hogy ebben bárkinek is szerepe lenne. Az élveszületett koraszülöttek közül az első tíz nap alatt meghalt 19.4% 1500—2000 gr.-os súllyal és 9.1% 2000—2500 gr.-os súllyal, azaz minden ötödik, illetve minden tízedik.

Ennek az örási számnak az ismerete aztán komoly megfontolásra készteti a nyomozót minden gyermekölési gyanú esetében. Nemcsak nálunk van ez így, hanem Európa minden államában. Az egyik északi állam tudósa például arról értesít, hogy a 600—1000 gr. súllyal bíró újszülöttek 95%-a, a 2000—2500 grammosak 33.1%-a, és más, 668 koraszülött közül 53.5% halt meg az első éven belül.

Ehhez még csak azt kell hozzáfűznöm, hogy a bábák a gyakorlatban nem szentelnek elég nagy figyelmet a testhossz megállapítására, ami pedig rendkívül fontos. Nem is beszéljek arról, hogy a testsúly mérése csaknem mindig elmarad.

Egy másik fontos eredményes megállapítás az, hogy a koraszülöttek közül a bábák értesítése szerint még a szülés előtt elhal 77.3%, míg a klinikai pontosabb megfigyelés azt mondja, hogy csak 57%.

Tehát a koraszülésnek kiváló nagy fontossága van a született gyermekek elhalálozása tekintetében. Fontos dolog most már annak megállapítása is, hogy mi okozza a koraszülést. Legnagyobb számmal szerepelnek a terhességi önmérgezések: 22.9%, majd a lues: 12.3%, és a gümőkór: 3.1%, más fertőzés, tüdőgyulladás, tifusz stb.: 1.5%, szívhaj: 1.9%, más rendellenesség: 12%, általános gyengeség, csontlágylas, bélcsavarodás, daganat:

Belügyminiszter úr Önnagyméltósága július 13-án megsejmelte a budapesti rendőrséget. A lovasok díszelvonulása.

0.75%, a magzatban levő akadályok közül pedig ikerterhesség, ellílfekvő lepény, korai lepényleválás, más rendellenesség: 13.1%, farfekvéses szülés, harántfekvés: 5.6%, majd egy utolsó csoport, ahol ismeretlen okból áll be a koraszülés: 37.4%.

Ehhez a nagy számadathoz hozzájárul még az a koraszülött-csoport is, amelyet sérülések okoznak, nem utolsósorban a terhesség utolsó hónapjaiban a nemfi közösülés.

A házasságon kívül álló nőknél gyakoribb a koraszülés, mint a férjes asszonyoknál. Ez azért bír fontossággal, mert az említett §. éppen a házasságon kívüli gyermekek megölésére vonatkozik. A koraszülés leggyakrabban olyan nőknél fordul elő, akik egy-két, három és négy gyermeket szültek már. Az összes koraszülések közül 80% esik ezekre az anyákra.

Ha pedig foglalkozás szerint akarjuk vizsgálni a koraszüléseket, akkor a következő sorrendet találjuk. földműves, napzámos asszonyok esetében 36.7%, iparos, kereskedő, hivatalnok, stb. 35.5%, cseléd, szobalány, szakácsnő, ápolónő, varró-, mosó-, nevelőnő 27.8%.

Lássuk most már, hogy miért hal meg a méhbeli magzat a szülés előtt, alatt, vagy közvetlenül utána, illetve azon időpontban belül, amikor az anya „kivételes lelkiállapota” tart?

Mint hogy a leggyakrabban belső okai vannak az elhalálozásnak, éppen ezért több, mint merészség, egyszerűen csak azt állítani a holttest megsejmelésével, hogy külsőerő okozta a halált. A halál okát csak a boncoló orvos tudja megállapítani; de pusztán csak a megsejmeléssel ő sem tudja határozottsággal eldönteni a halál okát s nem is teszi azt.

A nyomozó csendőrt annakidején szakszerűen kioktatták arra vonatkozólag, hogy mekkora értéke van az

úgynevezett tüdőúszópróbának. Megtanulta azt, hogy ez egyike a legmegbízhatóbb próbáknak s ezt meg is jegyezte magának kitörölhetetlenül. Mégis, amikor a boncoló asztal mellett áll, sok esetben azt látja, hogy a boncoló orvos nem végzi el ezt a próbát, pedig a hullavizsgálati utasítás is előírja ezt. Ez valóban így is van. De megvan ennek az oka is, mert vannak esetek, amikor a bűlleszemle alkalmával teljes határozottsággal meg tudjuk állapítani azt, hogy a magzat még az anyaméhben megbalt s hogy a halál óta egy bizonyos idő el is telt. Ennek a jele az ú. n. felázás, amit nagyszerűen lehet tanulmányozni a magzat holttestén. Ilyenkor természetes dolog, hogy a tüdőúszópróba kivitele egészen hasztalan, mert belégzett levegő nincsen benne. Úgy szoktuk mi azt mondani, hogy a legbiztosabb jele annak, hogy a gyermek meghalt már az anyai szervezeten belül az, hogy ha „maceráltan” jött a világra. Ezt illenék tudni minden orvosnak is, mégis ennek dacára előfordult olyan eset, ahol a vizsgáló orvos „megállapította” ilyen biztosan halvaszületett gyermekről azt, hogy megtaposták, mert nem tudta értékelni a bőrnek ezt a leválását.

Meghalhat tehát a gyermek az anyai szervezeten belül; ennek pedig több oka lehet, mint pl. az anyának vagy magának a magzatnak a megbetegedése, a méhlepény és a köldökzsinór megbetegedései s azoknak a cselekedeteknek a következményei, amikor a magzat az anyai szervezeten belül azért pusztul el, mert a magzatot az anya hasfalára történő erőszakos behatás közvetlenül sérti. Ismerünk olyan esetet, ahol kaszával, majd meg széna-villával sértették az anya alhasát, amely sérülés a magzatot még a méhben megölte, de az anya megmaradt. Magasból való legráskor is megfigyeltük már, hogy a magzat mája, hasfala megrepedt vagy hosszú csontjai törték össze.

Szülés alatt is meghalhat a gyermek. A szülés mindig bizonyos fokú veszélyt jelent a megszületendő magzatra. Különösen ott érvényesül ez, ahol titokban megy végbe a szülés, ahol tehát szakszerű segítség nem áll rendelkezésre, amely segítség más körülmények között képes volna elhárítani az akadályokat és veszedelmeket, amelyekben a gyermek van. Elhárítani úgy, hogy a szülés alatt a gyermek életét az veszélyezteti, hogy megszakadhat a méhlepényen keresztül való lélegzése, továbbá, az a nagy nyomás, amely a fejet éri a szülés lefolyása alatt.

A köldökzsinórnak az összenyomása azt eredményezi, hogy a magzatok 55%-a méhen belül elpusztul. Más esetben a köldökzsinór rászorul a magzat testére vagy testrészére, végül pedig a lepény válik le idő előtt, akkor, amikor a magzatnak még arra volna szüksége, hogy azon keresztül kapja meg az élete folytatásához szükséges anyagokat.

Ha most már a fentemlített okoknak egyike azt eredményezi, hogy a méhen belüli lélegzés idő előtt és tartósan megszakad, akkor a magzathalál időelőtti lélegzőmozgások váltódnak ki, éppen azért, mert légszomjba került, lélegzik is, de nem levegőt, hanem éppen azt a közeget, ami lélegző nyílása előtt van: tehát vagy magzatvizet, vagy pedig nyálkát és vért, illetőleg magzatszurokot. Emellett boncolásnál megtaláljuk a vérbe töltött s ha aztán még a belélegzett idegen anyagokat is megtaláljuk (mert megtaláljuk), akkor aztán bizonyítva van az is, hogy a gyermek valóban, már az anya szervezetében, tehát *szülés alatt* légszomjba, életveszedelembe került s így halt meg. Minél erőteljesebb volt a légzés, annál nagyobb mennyiségű idegen anyagot lélegzik be s ilyenkor úgy a durvább, nagy átmérőjű, mint a finom hörgőket is ezzel a belélegzett anyaggal kitöltve találjuk meg; ha pedig a belélegzett anyag szivós nyálka, akkor sok esetben csak azt találjuk boncolásnál, hogy a gégebemenetet lepi el sűrű nyálkatömeg, amit éppen azért, mert nagyon sűrű: nem tudott a magzat mélyebbre belélegzeni. Van még ennek a méhenbelüli elhalásnak több jele is, de azt most nem sorolom fel.

Azt mondtuk, hogy egy másik hatalmas tényező, amely végeredményében szintén a gyermek halálához vezethet: az a nyomás, amelyet a szülőutakon való keresztüljutása közben szenvedhet el a gyermek. Ennek a nyomásnak igen nagy törvényszerű orvostani jelentősége van és nagyon kíváncsi, hogy ezzel is számoljon az a nyomozó, akit ilyen esetek tisztázásával bíznak meg. A szülés alatti nyomás a fejre okozza azt, hogy a koponyacsontok egymás felett és alatt eltolódnak, úgy a lágy részekben, mint a koponyaurban is vérzések történnek azáltal, hogy a nyomás okozta vongálás elszakítja azokat a véredényeket, amelyek a csontos koponya és az agyvelő közötti összeköttetést alkotják. Ha elszakad az ér: vérzés történik, még pedig koponyauri vérzés, ami pedig úgy feleltet korban, mint éppen csecsemő- vagy újszülött korban igen veszedelmes dolog. Vérzés történhet ehát a koponyacsont és az úgynevezett keményburok közé, vagy pedig az agyburkok közé azáltal, hogy sok ér szakad el a csontoknak egymáson való eltolódása következtében, ami aztán, mint mondtuk, magával hozza azt, hogy az erek elszakadnak. Nemcsak nehéz, de könnyű szülésnél is előfordulhat ez. Ezenfelül gyakori lelet az, hogy a kisagyat borító, ú. n. kisagyi sátor szakad el, egészen könnyű szülésnél, de még koraszülésnél is, aminek ismét csak vérzés a következménye. A gyer-

mek elveszülhetnek ugyan, lélegzik is, majd egy idő múlva a lélegzés fokozatos alábbhagyásával — olyan arányban, ahogyan a vérzés fokozódik — alábbhagy minden életjelenség, az agyra gyakorolt nyomás következtében a vérzés ilyen módon okozza a gyerek halálát. Nemcsak az agy felületére, hanem az ú. n. agykamarákban és az agynak az állományában is történhetnek vérzések, olyan gyakran, hogy ezt a vérzést újszülöttek boncolásánál 65%-ban meg is találjuk.

Most még csak néhány szóval azokról a halálesetekről, ahol a megszületett gyermek természetes okból meghalhat a szülés után rövid idővel. Amint mondtuk, nagyon sok gyermek hal meg csak azért, mert súlya és testhossza olyan kicsiny, hogy a tapasztalatok szerint a méhen kívüli élet önálló folytatására képtelen. De meghalhat az érett, elveszületett újszülött is akkor, amikor a méhen belül jutott súlyos légszomjba. Minél távolabb született valamilyen gyermek a rendes terhesség végétől visszafelé számítva (azaz minél korábban született), annál inkább okozhatja halálát a koraszüléssel együtt járó (kisebb vagy nagyobb fokú) éretlenség. Azután: fejlődési rendellenességek, veszületett megbetegedés, torzképződés, súlyos fejlődési rendellenességek is, majd a belső szervek rendellenességei, mint pl. akkor, amikor a szív egyes részei hiányoznak, vagy a nagy ereknek a szívből való eredése megfordított, aztán a patkóbél elzáródása, rekeszsérvek, a belső elválasztásos mirigyeknek a hiánya, tömlős vese, veszületett tüdő- és hasbártyagyulladás, nyelőcső elzáródás, nyelőcső-légcső sipolyok, szív nélkül születettek és hasonlóan súlyos zavarok.

Láthatjuk ebből a száraz felsorolásból is, mekkora a száma azoknak az eseteknek, mikor a gyermek meghal az anyai szervezetben belül, halva születik vagy a szülés alatt hal meg, vagy pedig közvetlenül a szülés után. Ha mindezt tekintetbe vesszük, akkor nem indulhatunk neki a nyomozásnak azzal, hogy itt okvetlenül gyermekölés történt, hanem a nyomozó csendőr is úgy fog tenni, mint a tapasztalt törvényszéki orvos: egy pillanat alatt átszalad agyán mindaz, amit a csecsemők és újszülöttek természetes okból beállott haláláról hallott és olvasott.

S ha mindezt nem felejtjük el, akkor aztán igazán nem lepődünk meg azon, hogy ha a főtárgyalás napján a gyermeköléssel vádolt anyát falujába boldogan hazátérve látjuk, hanem tudjuk, hogy a boncolás megállapítása szerint valóban egyike az ismertetett okoknak okozta az újszülött gyermek halálát.

Még csak az következik önként az elmondottakból, hogy akkor sem történt feltétlenül gyermekölés, amikor az újszülött testen külérőszaki behatás nyomait — megfójtás stb. — lehet látni, mert hiszen lehet, hogy az anya valóban meg akarta ölni gyermekét, de a gyermek halva született. Már pedig halva született gyermeket megölni nem lehet, tehát ebben az esetben is csak egyetlen megállapításnak van értéke: a belső vizsgálatnak, amit boncolással végzünk.

Tudom, hogy a gyermekölések üldözéséhez és eszköztetéséhez milyen nemzeti érdekek fűződnek, nem is akartam kedvét szegni a nyomozásnak a fentebb írtakkal. Csak azt akartam adatokkal, számokkal, orvosi tényekkel megvilágítani, hogy — boncolás nélkül ezt a bűncselekményt bebizonyítani nagyon bajos feladat. De hiszen azért vagyunk mi, törvényszéki orvosok, hogy a csendőrség sokoldalú munkáját ezen a kényes területen is készséggel támogassuk, csak igénybe kell venni ezt a készséget.

Többet ésszel...

Irtá: MOGYORÓSI JÁNOS tiszthelyettes
(Monok).

Mikor átvettem az örsöt, beírtam magánjegyzék-könyvecskémbe, hogy közel tíz kiderítetlen tüzesetem van és két sommás jelentést se csináltam, mikor már újabb két eset fordult elő. Hozzáfüzök még annyit, hogy a múlt évben 14 eset fordult elő új körletem egyik községében. Természetesen szabadulni igyekeztem ettől a tehetől úgy, ahogyan lehetett s a küzdelmemben jó hasznát vettem az örsparancsnokképző iskolában tanultaknak.

Elővettem az ott kapott füzetet és a tüzek keletkezésére vonatkozó kérdőívet tanulmányoztam sokáig, összevettem azokkal az adatokkal, melyek a tüzesetek körülményeiről megtudtam és tapasztaltam. Az első fontos megállapítás az volt, hogy a ház, melyben vagy melyen a tűz kiütött, minden esetben biztosítva volt. A másik tény az, hogy minden tűz éjjel ütött ki és végül, hogy a tulajdonosok, valamint családtagjaik is valamennyien ágyban voltak már, mikor az éjjeli őrök bezörgettek az ablakukon. Idegen pedig a járőrök és az éjjeli őrök megfigyelése szerint sohasem járt a községben éjjel.

Eleinte — magam is elismerem — kissé erőszakolt feljelentéseket tettem biztosítási csalás miatt, de persze kellő bizonyítás nélkül a bíróság egyiket sem ítélte el.

Adataimat tovább gyűjtöttem s azokból feltűnt a biztosítási összegek nagysága s ezzel kapcsolatban az, hogy a biztosítási díjakat mindig a legpontosabban befizették, viszont az adót, adóhátralékot s másnemű köztartozásokat évekig visszamenőleg nem fizették a tűzkárosultak. Ez volt a legfontosabb negatív adat az alapos gyanuhoz. Az, hogy a tűzkárosultak már másnap korán az előjáróságon voltak az ártatlansági bizonyítványért, természetes és máshol is előfordul. Könnyek is estek, suttogás is fülünkhöz jutott, hogy a haragos tette, de amint rájöttem, ez mind félrevezetési szándékkal indult el és jutott szájról-szájra hozzánk. Ha utánajártunk a suttogásnak, nem mentünk semmire. A tűz többnyire minden tárgyi bizonyítékot elemészt, személyi bizonyítékot se lehetett találni az éjszaka sötétje miatt, így minden ellenünk esküdött. Éreztem, hogy nehéz ellenfelell állók szemben és tudtam, hogy erősen figyelnek a „tűzkárosultak”, vajjon én, az új ember, hogyan csinálom a dolgomat és bírok-e velük?

Nyugodtan és tervszerűen dolgoztam és jóformán hetediziglen kipuhaltam a tűzkárosultak életét. Amikor aztán meggyőződtem róla, hogy a szegény, nádfedeles ház gazdája a falatot, mely amúgy is szükséges volt, megvonta a szájától és mindent csak azért adott el, hogy az esedékesség napján a biztosítási díjat pontosan kifizethesse, de amellett egyáltalában nem tördődött adózási kötelességével, se jó szóra, se végrehajtó közbelépésére, gyanum, hogy minden esetben a tűzkárosult a tettes, száz százalékgig megerősödött. De mit értem vele, amíg bizonyíték nem volt a kezemben. Tettenérés soha nem sikerült. Besúgóink nem működtek jól, sűrű járőrzés nem használt, mert ha itt voltak a járőrök, a falu másik végén röppest fel a vöröskakas.

Elmentem most már a jegyzőhöz. Próbaképen azt tanácsoltam, egyezzen meg a biztosító társaságokkal, hogy ne a károsultnak, hanem az előjáróságnak küldjék meg a biztosítási összeget és az előjáróság csak azután fizesse ki az összeget, mikor már abból az adóhátralékokat, stb. levonta. Miután a jegyzőt is szorongatta a felsőbbség az adó hiányos behajtása miatt, ötletemet örömmel fogadta. Hogy azután milyen jogalapon csinálta, amit csinált, azt

nem tudom és nem is kutattam, mert nekem csak a tűzesetek megszűnése volt a fontos. A legközelebbi tűz után az összeget a károsult már így, alapos levonásokkal kapta kézhez. És most láttam, hogy gyanum alapos volt, mert ahogy hire futott az új „kártalanítási” módnak, egy csapásra megszűntek a tüzesetek.

Azóta nem veszélyeztetni a házakat és életeket a tűz, az adó befolyik a községi pénztárba, a biztosító társaság sem károsul, de nyugodtan alusznak a községi tűzoltók és aludnánk ettől mi is, — ha nem volna sok más virrasztanivalónk.

Élelmiszerek hamisítása és ellenőrzése.*

A Szut. előírja, hogy a csendőr az élelmiszerhamisításokat is ellenőrizni és feljelenteni tartozik. Tekintettel arra, hogy az élelmiszerhamisítási esetek száma az utóbbi években — legalább is a fővárosban — ijesztő magasba szökött, úgy véljük, hasznos munkát végzünk, ha a csendőr figyelmét felhívjuk az élelmiszerekkel kapcsolatos kérdésekre, amelyekkel a multban aránylag kevés dolga akad.

Az a megjegyzésünk, hogy az élelmiszerhamisítások száma az utóbbi években „ijesztő magasba szökött”, egy kis magyarázatra szorul. Nem annyira azért magas az elkövetett hamisítások száma, mintha az emberek lelkiismeretlensége az utóbbi években meghatványozódott volna (bár ez sem hangzanék nagyon hihetetlenül), hanem sokkal inkább azért, mert az utóbbi években az ellenőrzésre hivatott hatóságok és közegek nagy erővel és felkészültséggel vetették magukat a kapzsi lelkiismeretlenségnek eme veszedelmes piacára. Minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel azon vannak, hogy az élelmiszerekkel való visszaéléseknek gátat vessenek. A szigorúan végzett és fokozottabb mértékben történő ellenőrzés hozza azután napvilágra a sűrűn előforduló eseteket, amelyeknek nagy száma hiányosabb ellenőrzés mellett felfedetlenül maradna.

Ezelőtt két évvel 5600 volt az élelmiszerbíróóság elé került hamisítási esetek száma. Ez a szám a következő évben, 1934-ben 14.500-ra, tehát majdnem háromszorosára emelkedett.

Mélysegesen felháborító arra gondolni, hogy a sokszor igen nehéz verítékekkel megszerzett pénzért a vásárló normális tápértékű, tisztá élelmiszer helyett olyan összekotvyasztott árut kap, amely tápérték hiányában, vagy alacsony tápérték mellett egészségtelen, sőt olykor — mérges hatásánál fogva — valósággal életveszélyes.

Sajnos, törvényeink nem büntetik eléggé szigorúan az élelmiszerhamisítást. Persze, abban az időben, amikor meghozták ezeket a törvényeket, még nem számolhattak sem milliós város élelmiszerellátásával, sem pedig az embertelen üzérkedések ilyen nagyarányú elfajulásával.

A főváros szűkségét látta annak, hogy 1933-ban rendőrbíróvási hatáskörrel külön élelmiszerbíróóságot állítson fel. Nem kevesebb, mint 60—70 élelmiszerhamisítási ügyet kell ennek a bíróságnak naponta ellátnia. A büntetés legtöbb esetben pénzbírság. Az aljas módon

* E közleményt dr. Hunkár Béla úrtól, a Szfv. Vegyészeti Intézet igazgatójától kapott adatok alapján írtuk, aki ezúton volt megengedni, hogy a „Közéletnevelési politika, mint egészségpolitika” című munkájából egyes részeket szósz szerint átvesszünk. (Szerk.)

szerzett üzleti haszonból — a sápból — azonban könnyen kitelik a még nagyobb összegű — egy-kétszáz pengőnyi — bírság is és éppen ezért nem mindig hatékony.

Az ellenőrzésre hivatott főfórum a székesfőváros vegyészeti intézete, magát az ellenőrzést a rendőrség tagjai, a csarnoki és placi örök, a javadalmi alkalmazottak, a közéletmezői tisztok és az állatorvosok végzik. Persze magánfelek feljelentése alapján is sűrűn kerülnek ügyek az élelmiszerbírószághoz. Az élelmiszerbírószághoz rendőrbírói minőségben működő fogalmazók természetesen hosszú időn keresztül folytattak elméleti és gyakorlati tanulmányokat, amíg azt a kellő áruismeretet és hozzáértést megszerezték, ami szükséges ahhoz, hogy ebben a feladatkörükben jól megfeleljenek.

Milyen élelmiszereket hamisítanak? Erre a kérdésre idézni kell azt a csendőr előtt annyira ismert mondást: „Mindenki gyanús, aki él”, vagyis „Mindent hamisítanak, ami fogyasztásra alkalmas vagy alkalmasnak látszik.” Tejet, tejfelt, vaját, kávéat, kakaót, porcukrot, sárgaborsót, fahéjat, borsot és így tovább a végtelenségig.

A tejnek nem kevesebb, mint tizenháromféle hamisítási módja van, illetve tizenháromféle idegen anyagot szoktak hozzá keverni, hogy a valódinál magasabb értékűnek tüntessék fel. Víz adnak hozzá, hogy 8-ból 10 litert csináljanak (képzeliük el: Magyarországon naponta kerekén egymillió liter tejet fogyasztanak. Ha ennek egytizedét hamisítják, azaz minden 10 liter tejhez egy liter vizet öntenek, ez 100.000 liter „tejpótló” vizet jelent. Százezer liter tej megfelel 10.000 tehén napi átlagos hozadékának, azaz 10%-os vízzel való felhígítás

más szavakkal annyit is jelent, hogy 10.000 tehén teje eladhatatlanná válik, mert — vizet adnak el helyette.). De nemcsak vízzel szokás a tejet keverni. Hogy a tej savfokát tompítsák (minél alacsonyabb ez, annál magasabb értékű a tej), savtompító szerekkel keverik, szódabikarbónával, szódával, maróúgallal és mésszel. Hogy a tejet a korai megsavanyodástól megóvják, hidrogén-szuperoxidot, formalint, szalicilsavat, borsavat, vagy egyéb konzerváló szereket adnak hozzá. Sűrűbbé is lehet tenni a tejet, ha glicerint, tojásfehérjét vagy más keményítő-tartalmú anyagot kevernek belé. Persze ezeket a felsorolt anyagokat nem keverik bele olyan mennyiségben, hogy mérgezést vagy hevesebb rosszullétet idézzenek elő, de gondoljuk csak el, hogy például egy élet-halál között lebegő tifuszos vagy gyomorfekélyben szenvedő beteg vagy a gyengébb gyermek beleiben milyen pusztítást végezhet már az a parányi formalin vagy maróúgall, amit bűnös kezek kevertek a különben erős, gyógyulást adó, valóban áldásos italhoz, — a tejhez.

Mindenesetre el kell ismernünk és egyben meg lehetünk nyugodva, hogy legalább is a fővárosban az ellenőrző hatóságok olyan alaposággal őrködnek éppen a tej tisztasága felett, hogy a bíróság elé kerülő tejjügyek ma már aránylag ritkák, durvább hamisítások nem igen fordulnak elő.

Annál inkább, annál gyakrabban a többi élelmicikkben. Az asszony, aki a vásáron eladott csibéi árán háztartása számára fűszereket vesz, nem igen sejt, hogy a fahéjhoz talán közönséges tűzifának az összekevert héja van keverve, hogy a szépszínű s aránylag olcsó kávéat még nyers állapotában megfestették, avagy a pörkölt kávéhoz pörkölt rozst vagy megdarált kenyérféjat vegyítettek, a kávénak sokszor csak a fele igazi kávé. De a „finomabb” árunál is vigyázni kell a bevásárló háziasszonynak. Vaníliát vásárol, de nem tudja, hogy ebből a vaníliát már kivonták, csak otthon csodálkozik, nem tudja megérteni, hogy az otthon készített gusztusos sárga krémsátnak miért nincs meg a finom vanília-íze. A sárgaborsónak is könnyű mesterséges színezéssel friss színt adni, ha pedig az uzsonnakávé a megszokott három kanál porcukorral még mindig nem elég édes, lehet, hogy a porcukorba lisztet vegyítettek.

Az „elsőrangú teavaj” is gyakran úgy készül, hogy jóízű, természetes falusi vaját átgyúrnak margarinnal. Finomra őrölt téglapor „igazibb” színt ad a paprikának. S a tejfelnek a sűrűsége nem bizonyítja mindig a tejfel jóságát, mert hiszen egy kis liszt hozzáadásával el lehet érni, hogy sűrű legyen.

Mint mindennapi és általános fogynasztási cikknek, igen fontos a húsfőzelék ellenőrzése. Itt bevezetésül meg kell említenünk, hogy a húsfélékkel szemben más-ként viselkedik az olyan ember szervezete, aki ülő munkát folytat és másként az olyané, aki sokat mozog, sokat van szabad levegőn. Az előbbinél súlyos bajt okozhat a már nem egészen friss húsfőzelék akkor is, ha nem nevezhető „romlott” árunak, az utóbbi pedig talán meg sem éri.

A régi időkben minden mészáros és hentes a városokban is otthon vágatható állatot, pedig még csatornázás, vízvezeték sem volt. Az állategészségügyi ellenőrzés csaknem ismeretlen volt és a forgalomba hozott húst, vagy húskészítményt a hatóság rendszeren csak akkor vizsgálta meg, ha panasz merült fel. Az eladók szabadon házálhattak áruikkal és igen gyakran még azt sem lehetett megtenni, hogy romlott élelmiszer

A kassai honvédszobor leleplezéséről készült régi kép. A szobrot a csehek 1919-ben megsemmisítették és ledöntötték, és az ellenéddig nem volt kifogásuk, hogy a csónka szobor a kassai múzeum előcsarnokában álljon. Most azonban a szobor onnan is eltűnt. Az egyik cseh újság szerint a pozsonyi tartományfőnök rendelkezése megsemmisítették, mert „sértette a szlovák lakosság érzelmét”. Hogy melyik „szlovák” lakosságét, arról a lap hallgat.

(Dr. Kassay—Krona alezredes hadbíró fele.)

Szíves találkozás.

forgalombahozataláért legalább akkor megbüntessék, amikor már valaki megbetegedett, mert akkorra rendszeren bottal üthették a nyomát. Egy lépéssel előbbre haladt az ügy, amikor orvosok, vásárbiztosok árusítás előtt vagy közben megvizsgálták az élelmiszert. A házalókkal szemben azonban ez a eljárás alig nyújtott valami védelmet, sőt ma is alig ér valamit, mert a hatóságnak nincs módjában olyan szervezetet fenntartani, amely a bujkáló és mindenütt védelmet találó házalóval szemben a küzdelmet sikeresen felvehetné.

Az első és legfontosabb megelőző ellenőrző ténykedés a vágóhídi kényszer bevezetése volt. A vágóhídi kényszer megszünteti a vérnek és egyéb hulladékoknak a műhelyeken, udvarokon, utcákon való bomlását. Ennek a ténynek a jelentőségét nem kell bővebben fejtegetni. A levágott állat azonnal állatorvosi vizsgálat alá kerül. Ennek a vizsgálatnak az egészségügyi jelentősége mellett igen fontos még az a körülmény is, hogy a nagytömegű vizsgálatot a vágóhidak területén kisszámú állatorvossal lehet elvégeztetni. A végzett munka a vágásnak helyhez-kötöttsége révén gyors, tökéletes és olcsó.

Ugyanez a szerepe az élelmiszer-nagyvásárnak is. Ha egy város az élelmiszer-nagykereskedelmet helyhez és időhöz köti, akkor eléri azt, hogy a silányabb minőségű áru mindjobban kiszorul a piacról, mert egyrészt a vásárló kiskereskedelem és a fogyasztó össze tudja hasonlítani az áruk minőségét és árát, másrészt pedig a hatósági szakértők, (orvos, állatorvos, vegyész, vásárbiztos) sokkal kisebb munkával, tökéletesebben és megelőzően vé-

gezhetik el az egészségi, minőség és árelőőrző munka legnagyobb részét és így a kiskereskedelembe már csak jóminőségű élelmiszer kerülhet. Ezzel egyuttal többé-kevésbé a felelősség kérdése is tisztázódik. Ha mégis romlott árut hoz a kiskereskedő forgalomba, az kétségtelenül nála romlott meg, már pedig nagyon fontos kérdés a felelősség kérdése, mert a felelősségnek ide-oda hárításával szoktak a büntetés alól kibujni éppen azok, akik a büntetést nagyon is megérdemelnék.

Az élelmiszeripar által a város területén termelt termékeket (pl. tészta) szintén az ipartelepen eszközölt vizsgálatokkal lehet legjobban megfigyelni. A városok élelmiszer-nagykereskedelmének tömörítése egészségügyi szempontból előnyt jelent. A hatósági ellenőrzés csak így lehet eredményes. Éppen ezért kellene üldözni az élelmi-

KI TUDTA?

A forint „floreni” szóból származik, mert az első ilyen aranyérmét Flórenczben verték. A tallér 1519-ben a joachimstali pénzverőből került ki. A németek röviden „Thaler”-nek nevezték. Innen származik a magyar tallér, az angol dollár, a spanyol dällero és a holland daler elnevezés. A krajcár mint ezüst- és rézpénz a XVI. században Tirolból került forgalomba. Egyik oldalára két kereszt volt nyomva. Ezért a német „Kreutzer”-nek, a magyar pedig a könnyebben kiejthető krajcárnak nevezte el.

szerekkel való házalást. Az élelmiszer minőségén kívül veszélyes a házalónak az egyik lakásból a másikba való járkálása fertőző betegségek behurcolása miatt is.

Számtalan eset merül fel, amikor néhány ember, ü. n. „érdekeltség” gazdasági előnye kerül szembe a lakosság egészségügyiével.

A sok eset közül csak kettőt emlíünk meg. A konzerváló anyagok sok esetben veszélyeztetik az egészséget. Minden konzerváló szer végeredményben mérgező léven, nem közömbös az emberi szervezetre. Különösen fontos kérdés ez a vár si lakosságnál, ahol a nők nagyrésze is kenyérkereső pályán van, nem ér rá háztartást vezetni. Szívesen veszi a kereskedelem által kínált konzerveket, amelyeket kevés fáradtsággal, rövid idő alatt elfogyasztható étellekké lehet készíteni. Ha azonban a konzerváló szerek használatát a legszükségesebb mértékre nem korlátozzuk, akkor olyan mennyiségű konzerváló szert vesz magához az ember napról-napra a különböző élelmiszerekkel, ami — ha nem is azonnal, de évek, vagy évtizedek alatt — súlyos krónikus mérgezést okozhat.

Hasonlóképpen nagyon aggályos a hentesiparban minden nagyobb mértékben alkalmazott salétrom, illetve salétromos-savas sók használata. Eltekintve attól, hogy a salétrom, különösen pedig a salétromos-savas sók maguk sem teljesen ártalmatlanok az emberi szervezetre, a legnagyobb veszedelem abban rejlik, hogy ezek használatával az eladatlanul visszamaradt húsneműek (kolbász) fakó színe ismét a friss hús vörös színéhez hasonlóvá tehető. Az élénk piros szín elfedi a bomlási folyamatot, az erős fűszerezés pedig a szagot. Az eladatlanul visszamaradt kolbászfélét ismét feldolgozzák, de az újra feldolgozott áruban is van még régebbi anyag s abban megint csak még régebbi. Lehetséges, hogy némelyik hentesáruban egy-egy darab olyan hús is van, amely többhetes, sőt többhónapos is. Ilyenképpen azután nem lehet csodálkozni, hogy sokszor találkozunk húsmérgezéssel, sőt az is előfordul, hogy ugyanannak a családnak, vagy társaságnak több tagja evett ugyanabból a kolbászféléből és csak egy, vagy egy-néhány ember betegszik meg, t. i. az, illetve azok, akiknek az ételrészébe került egy-egy a fentebb említett módon ismét és ismét feldolgozott húsdarab.

*

Ezzel a közleményünkkel egyelőre csak arra akarjuk mi is felhívni bajtársaink figyelmét, hogy nagyon is van élelmiszer-kérdés s hogy ez a kérdés igen fontos. Amit fentebb mondtunk, azzal nem mondtunk meg mindent, ami a csendőrt érdekelné. Az élelmiszerhamisítás nem korlátozódik a főváros területére, sőt azt hisszük, hogy egyes kis eldugott községekben az élelmiszer-áru éppen olyan éber ellenőrzést igényel, mint a fővárosban. Ismertető közleményünket most befejezzük, de nem zárjuk le. Felvilágosítást fogunk adni azokra a leglényegesebb kérdésekre is, amelyek a cikket olvasó bajtársaink előtt bizonyára felvetődnek: Hogyan történik az élelmiszerek ellenőrzése a vidéki városokban és községekben? Hogyan kapcsolódik bele az ellenőrzés munkájába a csendőr? Mikor „csak felhívásra” és mikor öntevékenyen? Hogyan lehet a leggyorsabb hamisításokat hálálag kimutatni, vagy felismerni? Mi a csendőr tennivalója hamisításra gyanús élelmiszer őrzetbevitelénél? Hogyan kell azt csomagolni és beküldeni? Mikor gyanús az élelmiszer, hogy bamisított? Melyek a faluhelyen előforduló hamisítások? stb. stb.

Ha bajtársaink közül valaki, vagy akár többen is megelőznek bennünket az e kérdésekre adandó válaszok megírásában, annak örülni fogunk.

KATONAI ISMERETEK.

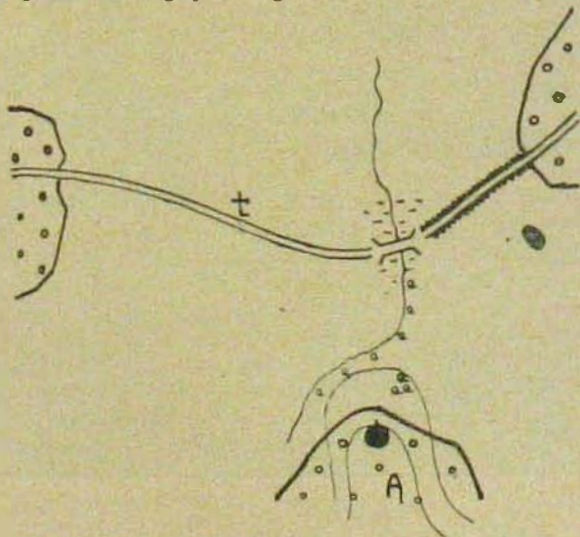
A tűzzel való rajtaütés.

Harcban a k a rendszabályok járnak nagy eredménnyel, melyekre az ellenség nem készül fel. Mindig törekednünk kell a meglepetésre, aminek az a lényege, hogy nem várt irányból és időben törünk az ellenségre.

A meglepetés zavart okoz, a csapatot szétbomlasztja: kisebb viszonyok között ez a hatás tűzösszpontosítással a teljes megsemmisítésig fokozható.

A meglepetés oly előnyöket biztosít, hogy azzal még nagy számbeli fölényt is kiegyenlíthetünk.

Járőrök működésénél a meglepetés leggyakoribb módja a tűzzel való rajtaütés. A végrehajtást az alábbi kis példával világítjuk meg.

Saját 8 fő erős járőrünk „A” erdőt érte el, ahol lesállást foglal, majd félóra múlva folytatja a műtűtön át felderítését. A járőrparancsnok még el sem helyezte embereit, midőn észreveszi, hogy balról az előtte húzódnó műtűt távolabbi szakaszán, kb. 3 km-re kb. rajerejű kerékpáros járőr közeledik, melyet más ellenséges részek nem követnek.

A járőrparancsnok az erdő szegélye mögött beásást és rejtőzést rendel el; míg ez a munka elkészül, addig gondolatmenete a következő lesz:

Saját részről kerékpárosok nem működnek, a járőr csak ellenséges lehet, mely kb. 10—15 perc múlva éri el a hidat. Ezen az ellenségen tűzzel rajtaüt és pedig a műtűtnek a két erdő közötti szakaszán, a hid és a baloldali erdő között. Ha az ellenség gyors mozgással a tűzhatás alól ki akarja magát vonni, pár száz méteres utat kell megtennie, ha pedig felveszi a tűzharcot, sem fedezést, sem rejtőzést nem talál. A hid és a jobboldali erdő közötti terület rajtaütésre teljesen alkalmatlan, mert az ellenség pár lövés után a töltésen épült út túlsó oldalán fedezést talál és az erdő felé elbúzódnak, folytathatja menetét.

A rajtaütés akkor fog történni, mikor az ellenség a kereszthez ér, mert innen egyformán messze van a hidtől és az erdőtől.

A rajparancsnok parancsa: (Gyak. Szab. 2. füzet 209. p.) „Tűzzel való rajtaütés! 300! Az úton közeledő kerékpárosok! Tűzmegezdés „Rajts” kiáltásomra.”

A Gyakorlati Szabályzat az említett pontban csak egy parancs példát említ. A járőrparancsnok keze ezzel

a parancs-példával nincs megkötve, parancsába mindazt beleveheti, amint célszerűnek vél elrendelni (a csatárok fejénként hány töltényt tüzeljenek — szabályozhatja a tüzelosztást).

Számolni lehet az ellenség zavarásával, amely annál nagyobb, minél később veszi észre, honnan jön a tűz. Harctéri tapasztalatok azt mutatják, hogy ily helyzetben a meglepő tűzbe jutó csapat csak hosszú másodpercek, esetleg 1—2 perc elteltével lesz ismét a parancsnok kezében.

A példában szereplő kerékpáros járőr magatartása kétféle lehet:

a) igyekszik gyors ütemben előre, esetleg visszajutni a tűzhatásból;

b) lefekszik és felveszi a tűzharcot.

Támadni nem fog a járőrre, mert annak erejét nem ismeri s a támadás nem ígér sikert. A járőrparancsnoknak tehát az a) és b) esettel kell számolnia. Az ellenség elhajtását a hid vagy az erdő felé, a járőr a legjobb lövővel akadályozza meg. A járőrparancsnok parancsa: „Tűzzel való rajtaütés! 300! a műúton közeledő kerékpárosok! Tőlem jobbra A. és B. honvédek az élkerékpárosokat veszik tűz alá és megakadályozzák, hogy az ellenség a hid felé továbbjusson. Tőlem balra C. és D. honvédek a végkerékpárosokra tüzelnek és megakadályozzák, hogy az ellenség az erdő felé visszaforduljon. A mellett levő E., F. és G. honvédek az ellenséges járőr közepén lévőkre tüzelnek! Tűzmegkezdés karjelemre! Végeztem!”

A rajparancsnok megjelölte a céltárgyat és az irányzékot, ezért a tűzzel való rajtaütés a legszorosabban szabályozott vezetett tűz. Ezt azonban külön vezényszóval elrendelni szükségtelen: a csatárok addig tüzelnek, míg célt látnak, illetve míg a rajparancsnok tüzet szüntest nem vezényel.

Ha a tűzzel való rajtaütés az ellenséget nem semmisítette meg s a járőr bármely okból más irányba nem folytathatja menetét, az ellenséget támadással kell előzni. Az ábra szerinti helyzetben ennek egyik módja, hogy a rajparancsnok 4 honvéddel a patak partján megközelíti a hidat s onnan az ellenséget oldalba támadja, ugyanakkor a járőr 3 honvéddel az erdőből arcban leköti tüzzel az ellenséget.

Ha a járőrparancsnok az ellenséget csak szét akarja igrasztani, de azzal nem akar tűzharcba bocsátkozni, akkor a következő parancsot adja: „Tűzzel való rajtaütés! 300! A műúton közeledő kerékpárosok! Fejenként 15 töltény, azután kúszva gyülekezés mögöttem 50 m-re a nagy fa környékén. Tűzmegkezdés karjelemre! Végeztem!”

Tűzzel való rajtaütésre a harc minden mozzanatában (támadás, védelem, stb.) bőséges alkalom nyílik. Különösen járőrök fogják alkalmazni. Főleg a felderítő és biztosító szolgálatban. A tűzzel való rajtaütés végrehajtása rendszerint a következő sorrendben történik:

1. a rajtaütés helyének rejtett elfoglalása;
2. a tűz meglepő egységes megindítása.
3. rövid idő alatt nagy tűzhatás kifejtése;
4. a rajtaütés helyének gyors és rejtett elhagyása.

Több ízben különböző helyről és különböző osztatok ellen végrehajtott rajtaütés az ellenségnél sokkal több zavart okoz, mint ha megelégszünk egy rajtaütés eredményének teljes kihasználásával.

A tűzzel való rajtaütés leghatásosabb fegyvere a golyószóró és a géppuska. Ezekkel (nagy tűsgyorsaságukat kihasználva) kis területről pár pillanat alatt igen nagy hatást érhetünk el.

Fényképpályázat.

I.

Sok olyan fényképezőgép van kint az őrökön, amelyekkel a gazdájuk még egyetlen felvételt sem csinált, egyszerűen azért, mert — nem találta még meg hozzá a bátorságot. Ezt a bátorságot akarjuk most elősegíteni azzal, hogy pályázatot hirdetünk a kezdő fényképezőknek. Tisztaban vagyunk vele, hogy ezektől művészi felvételeket nem várhatunk, de az is elég eredmény, ha egyáltalában belefognak ebbe a szép és nemes szórakozásba, amelynek sok magánöröme mellett a szolgálat is komoly hasznát veheti. A kezdő pályázatokat semmiféle feltételhez nem kötjük. Mindenki arról és annyi képet küld be, amiről és amennyit óhajt. Csak egyet kötünk ki: meg kell írni nekünk, hogy a pályázó mióta fényképez és az őrsparancsnokkal az adatok valódiságát igazoltatni kell. A pályázatokon fel kell tüntetni: „Kezdő!”

II.

De pályázatot hirdetünk egyúttal s most már ismételtén a gyakorlott, régi fényképezőknek is. Tőlük már olyan képeket várunk, amelyek a közölhetőség mértékét is megütik, egyébként pedig feltételeink a következők:

1. Csak olyan fényképfelvétellel lehet pályázni, amely tárgyát a csendőrségtől meríti. A csendőrségek, iskolák, nyomozó alosztályok stb. mindennapi élete, munkája, szolgálata, láz érzése, a csendőr egyéni szolgálatt- és magánélete, egyszerűen a csendőrség minden mozzanata a felszereléstől a leszerelésig, mind sok hálás témát ad a jószemű csendőr és fényképész számára. A pályázat lényege éppen abban áll: ki tudja a csendőrség életéből a legszebb, legeredetibb, legjellemzőbb pillanatokat kikapni és megörökíteni. A fénykép kidolgozását is figyelembe vesszük ugyan, de a főszempont mégis az, hogy kinek a fényképe lesz csendőrségi szempontból a legsikerültebb.

2. A felvételek egyik legfontosabb feltétele a természetesség. A képen szereplőknek úgy kell viselkedniük, mintha a fényképezésről nem is lenne tudomásuk. Erőltetett pózok és helyzetek, beállított csoportképek, amelyek mindenki szemében állami és teljes egészében látszani akar, vagy amelyek mindenki a fényképezőgép lencséjébe néz, értéktelenek.

3. Legalább 642×9 cm nagyságú felvételt kell be, küldeni.

4. A pályázaton nemcsak a csendőrség tagjai (tisztok, altisztok) vehetnek részt, hanem a csendőrségen kívül is akárki. A felvételt nem kell okvetlenül csendőrnek észítenie, elkészíttetheti mással is. Aki a fénykép tárgyához a gondolatot adta, vagy aki a fényképet mással, például fényképésszel saját költségén elkészíttette, azzal a saját neve alatt pályázhatik.

A kezdőket és a gyakorlott fényképezőket természetesen külön csoportokban bíráljuk el s mindkét csoportban az első három jutalmazzuk. Pályadíjakat előre nem tüziünk ki, hanem aszerint válogatjuk majd meg a jutalomtárgyakat, amilyen a pályázatok színvonala lesz, mindenestre értékes jutalmakat szánunk erre a pályázatra.

Határidő: szeptember 1. Az eredményt az október 1-i számunkban fogjuk kihirdetni.

CSENDŐR LEKSZIKON.

69. kérdés. Van-e büntetőjogi jelentősége annak, mennyi idő telt el a felbujtástól a tett elkövetéséig?

Válasz. Ennek büntetőjogi jelentősége nincs. Valaki például felbujt egy másikat szándékos emberölésre, ez azonban csak 20 év múlva hajtna végre ezt a bűncselekményt. Ha bebizonyítható, hogy a tettes a felbujtás következményeként bajtotta végre tettét, felelősségre kell vonni a felbujtót, jóllehet a felbujtás idejétől kezdve annyi idő mult el, amely alatt az elkövetett bűncselekmény elvéült volna.

70. kérdés. A szolgálatban álló csendőr felszólít egy polgári egyént, hogy sejdékezzék neki egy súlyos bűncselekmény miatt korázott egyén elfogásában. A polgári személy a segítséget megtagadja. Fel lehet-e őt ezért jelenteni a hatóságban, milyen törvény alapján?

Válasz. Ha a csendőr mindig csak önmagára volna utalva és a polgári lakosság nem segítené őt a szolgálata teljesítésében, vajmi kevés eredményt tudnánk felmutatni. Hogy a polgári lakosság segítségét, sőt sokszor egyenes közreműködését mennyire nem tudjuk nélkülözni, bizonyítja, hogy az utasítás több helyütt utal erre, sőt bizonyos esetekben kötelezővé teszi a csendőrnek az ilyen segítség igénybevételét. Például:

1. A járőrnek majdnem minden szolgálati ténykedéséhez bizalmi egyénekre van szüksége. Erre elsősorban a községi előjáróság tagjait kell ugyan igénybevenni, de ha községen kívül kell szolgálati ténykedést végezni, vagy ha községi előjárósági tagot nem lehet előkeríteni, a járőr kénytelen magán-személyeket alkalmazni bizalmi egyének gyanánt. Az ilyen közreműködés a polgári személy részéről sokszor nem kis áldozattal, jövedelmével, idővesztésével jár, sőt sokszor még a gyanúsított nehezítését, haragját vagy éppen bosszúját is magára vonhatja.

2. Az idegenellenőrzés a lakosság közreműködése nélkül nem lehet tökéletes. Ha gyanús idegen fordul meg a községben, aki — pl. mert ott csak rövid ideig tartózkodik —, nem köteles magát bejelenteni, leginkább a lakosság hívhatja fel rá a csendőr figyelmét.

3. Bizalmas szolgálatokat nemcsak hívatások besúgók teljesítenek, hanem a lakoságnak olyan jobbízűs tagjai is, akik meggyőződésből és a közrend érdekeinek helyes felfogása következtében vannak segítségére a csendőrnek.

4. Ha a járőr az előírt időnél 24 órával vagy még később tud csak bevonulni, ezt az őrsparancsoknak alkalmi küldönc útján köteles jelenteni (271.).

5. Lovas járőr, ha gyalog kell portyáznia vagy szolgálati ténykedést végeznie, a lovakat megbízható egyén felügyeletére bizza (275.).

6. Ott, ahol rendszeresített pihenőszoba vagy a község által bérelt istálló nincs, a pihenőhelyet és az istállót magán-személyek bocsátják a csendőr rendelkezésére.

7. Fogolyüldözéskor a fogoly elfogásában való közreműködésre a közelben tartózkodó polgári egyéneket is fel kell szólítani (339. p. 5. bek. és 344. p. 5. bek.).

8. Néptömeg szétoszlásának első sorban a rendezőket és a befolyásos személyeket kell felkérni a tömeg szétoszlására (340.).

9. Megfigyelésre a megfigyelendő személyek ismerősei is felkérhetők (358. p. 3. bek.).

10. Nők személymotaázását csak erre felkért nő végezheti (441. p. 3. bek.).

11. Házkutatásánál, ha az, aki ellen a kutatás irányul, nincs jelen, hozzátartozói vagy megbízható személyek közül kell valakit felkérni, hogy őt helyettesítse (442. p. 1. bek.).

12. Szakértők díjazására a járőrnek anyagi eszközök nem

állanak rendelkezésére, szakértőkül tehát elsősorban olyan személyeket kell felkérni, akik arra szíveségből vállalkoznak. Zárófeljegyzéshez pl. kötelező a szakértő mesterember igénybevétele (442. p. 2. bek.).

13. Fogolyörzésnél, ha egyszerre sok foglyot kell őrizni, a csendőr fegyveres polgári egyének segítségét is igénybe veheti (559.).

Látjuk tehát, maga az utasítás is hány esetet említ, ahol a csendőr a lakosság támogatására szorul. A gyakorlatban természetesen ennél sokkal több olyan eset adódik, amelyeket az utasítás egyenként nem sorolhat fel, de amelyeknél a csendőr a polgári lakosság vagy egyes polgári személyek igénybevételét, segítségét nem nélkülözheti.

Ha most azt vizsgáljuk, vajon köteles-e egy polgári egyén akár az utasításban említett, akár pedig más esetben a csendőr segítségére lenni, meg kell állapítanunk, hogy: nem köteles. Ilyen segítség megtagadása miatt tehát nem lehet senkit feljelenteni.

A törvény nem kötelezhet senkit arra, hogy a munkáját otthagyja és tanúnak menjen a csendőr szolgálati ténykedéséhez, hogy életét vagy testi épségét pl. egy fogoly elfogásában való közreműködésnél kockára tegye, hogy a csendőrnek küldöncszolgálatot végezzen stb. Az utasításnak egyenlő helyén található az a rendelkezés, hogy a csendőr „a községi előjáróság útján” igényeljen ilyen magánsegítségét, mindössze annyit jelent, hogy a községi előjáróság felhívásának az emberek talán inkább eleget fognak tenni, de kötelezni, kényszeríteni a községi előjáróság sem tudja azt, aki a közreműködést megtagadja. A kihágási btk. a hatósági felhívás iránt való engedetlenségnek csak három esetét ismeri: a nyilvános csoportosulás vagy zavargás esetén való engedetlenséget (42. §.), a személyazonosság igazolásának megtagadását (43. §.) és a tűzvész vagy vízáradás esetén való engedetlenséget (191. §.). A hatóság cselekvő segítségére nincs rendelkezés.

Mindebből két dolog következik. Az első: igyekezzék magát az őrs és minden egyes csendőr a lakosság jobbízűs, törvénytisztelő rétegével megszerettetni. Nem azt kell az alatt érteni, hogy a csendőr igyekezzék mindenkinél a kedvébe járni, hogy elmézzon olyasmit, amit nem szabad elnézni, hogy szolgálaton kívül tulságos barátkozást folytasson stb., hanem azt, hogy mindig, mindenkinél szemben egyforma igazságossággal járjon el, ne kövessen el visszaéléseket, szükségtelenül ne kicsinyeskedjék, ne fityogtassa a hatalmát, ne zaklasson senkit hiába és végül egyéni magatartására, megjelenésére, fellépésére stb. is mindig ügyeljen, mert a köztisztetnek és közbizalomnak ezek a külsőségek sem lényegtelenek feltétlenül. Az ilyen őrsöt, az ilyen csendőrt a lakosság megkedveli és meg is becsüli, mert még a csendőr komolyságából is kiérzi a derék, tisztességes, pártatlan, törvénytudó, törvénytisztelő embert, akinek segítségére lenni mindenkinél magától értendő, nem törvényes, hanem erkölcsi kötelessége.

A másik dolog: amikor felkérünk valakit, hogy legyen a segítségünkre, ne parancsoltunk, hanem kérünk. A fennhízási, pökhendi rendelkezés könnyen dacossá teszi az embereket, míg a kellő formában kifejezett kérés, amelyből kiérzik, hogy a csendőr szíveséget kér, ritkán marad eredménytelen. Amikor pedig már nincsen szükségünk a polgári személy közreműködésére vagy segítségére, köszönjük meg azt neki.

Ha így járunk el, sohasem fogjuk érezni, hogy a segítség, amit kapunk, nem kötelesség, hanem csak szíveség.

71. kérdés. Kihágást követ-e el az az iparos (például szabó vagy cipész), aki este 20 óra után az utcára nyíló üzletét nem zárja be és dolgozik?

Válasz. Az általános üzleti záróra-rendelkezések általában nem vonatkoznak az anyagmegmunkáló-üzemekre, a különféle iparos-műhelyekre. Ha azonban a műhely egyúttal árusítóhelyiség is, ahol az iparos kész árut áruba bocsátja, a helyiséget, mint nyílt árusító-üzletet (boltot) kell természetesen tekinteni.

A munkaszüneti napokon (vasárnap és Szent István-napján) a műhelymunkának is általában szünetelnie kell. Kivételesen azonban itt is azokra az ún. kisiparosokra, akik segédüzemélyzetet nem foglalkoztatnak a lakásukon vagy lakásukkal kapcsolatos műhelyekben dolgoznak; ezeknek ugyanis szabad saját személyükben munkaszüneti napokon is déli 12 óráig dolgozniuk. A saját szíveslegletre végzett munka természetesen nem számít ipari munkának, ily célra az iparos korlátlanul dolgozhatik.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A helyszín beszél.

Írta: REMÉNYI KÁROLY tiszthelyettes, őrsparancsnok (Szentgyörgyvölgy).

Nyomozta: a volt gyöngyösmelléki (jelenleg nagydobszai) őrs legénysége.

A volt gyöngyösmelléki őrsön 1932. évben mint őrsparancsnok-helyettes teljesítettem szolgálatot. Egyik júllusi nap reggelén 8 óra tájban küldőnc érkezett az őrsre és jelentette, hogy Magyar Jánost,* ki a Kegyes Tanítórend nagydobszai uradalmában mint erdőőr volt alkalmazva, orvvadászok 7—8 óra közötti időben a pettendi erdőrészen meglőtték. Magyar sérülésével a helyszínen fekszik.

Őrsparancsnokom Karácsony Imre őrmesterrel azonnal nyomozó szolgálatba vezényelt. Később, elindulásunk után, egy másik járőrt is vezényelt ellenkező irányba azzal a paranccsal, hogy a menekülő orvvadászt, a feltételezett menekülési irányban tartóztassák fel és az erdőt a helyszínig kutassák át.

A helyszín az őrsállomáshelytől két km. távolságra lehetett. Az út oda Pettend községen keresztül vezetett. Pettend község északi bejáratánál arról értesültünk, hogy a sérült erdőőrt már beszállították a községbe, aki jelenleg az egyik házban fekszik.

Odamentünk. A ház udvarán egy kocsin hanyatt fekvő találtuk az erdőőrt, jobb combján ötpengős nagyságú lött sebbel. A sebet alaposan megnéztem, pörkölési nyomok nem látszóttak rajta, a bemeneti nyílás elől volt, tehát az erdőőr szembe kapta a lövést.

Odaérkezett hamarosan a körorvos is és orvosi segélyben részesítette az erdőőrt, azután kórházba szállítását rendelte el. Az erdőőr puskáját, tölténytáskáját három „Hubentus” tölténnyel és átlőtt nadrágját, melyet róla levetettek, őrizetbe vettem és előzetes megvizsgálás nélkül, változatlan állapotban, a községi bírónál biztonságba helyeztem.

Magyart kórházba szállítása előtt sérülésére nézve kikérdeztem, aki előadta, hogy reggel a pettendi erdő rész felé rendes körútjára indult. Elindulás előtt magához vette puskáját és tölténytáskáját a benne levő töltényekkel, azután a puskát megtöltötte, mert azt rendszeren töltve hordta. A pettendi erdőszélén déli irányba haladva, elérte a Pettend és Kistamási községeket összekötő úton levő hidig. Itt hét óra tájban megreggelizett. Azután az erdő szélén levő frissen kaszált erdei úton északi irányban tovább haladva, elért egy kis tölgyfáig, amely ennek az útnak a közepén áll. A tölgyfától számítva északnyugati irányban az erdőbe akart betérni.

Amikor 1—2 lépést tett az erdő felé, az erdőből a jobb combjába lövést kapott. Nyomban elesett, tovább menni nem tudott. Puskája ekkor a nyakába volt akasztva. A lövés irányába nézve, az erdőben nem látott senkit, de távolodó csörtetést hallott. Később előadta, hogy a csörtetést az a kis őzike is előidézhette, amelyet akkor a helyszín közelében látott. Megsebesülése után hangosan kiabált, hogy „Jaj, meglőtték, tönkretettek!” Időközben puskáját nyakából leakasztotta és azt becsukott állapotban maga mellé tette, majd lábairól lehúzta bakancsait is. Előadta még, hogy mindössze három hónapja van az uradalom szolgálatában, ezért nem gondolt arra, hogy valaki bosszúból lőtte volna meg, mert haragosa a környéken nem volt.

Kimentünk két bizalmi egyénnel a helyszínre. Itt megtaláltuk az erdőőr fekvési helyét, melyet a kifolyt, megalvadott vértócsa jelzett. Ezen a helyen kapta az erdőőr a lövést, mert bemondása szerint a lövés után azonnal elesett és tovább menni nem tudott. A vértócsa az erdő szélén levő frissen kaszált erdei úton álló kis tölgyfától északra egy méter távolságban volt. Ettől nyugat felé két méter távolságban ritkás, szálas erdő terült el, melybe egyes helyeken 10—15 méterre jól be lehetett látni. Keleti irányban embermagasságú kukorica szegélyezte az utat. Az erdőőr a lövést csak az erdő felől kaphatta. Ő maga is azt adta elő. Megvizsgáltam a helyszínt és közvetlen környékét, minden kicsiségre kiterjeszkedtem, de semmi olyan adatot nem találtam, amit támpontul fel tudtam volna használni. Helyszínelés közben a helyszín közvetlen közelében egy kocsiny, mintegy 5—6 hónapos őzgidát láttunk. Akkor még nem gondoltuk, hogy ez a kecses kis állat milyen fontos szerepet fog játszani később a nyomozásnál.

Már azt hittem, hogy az eset nem derül ki, mert minden támpont nélkül állottunk a helyszínen. Ha a tettes orvvadász volt, az már régen hazatért. Kilétét megállapítani alig lehet. Ha sikerül, úgy az csupán a véletlennek lesz köszönhető.

Megérkezett hamarosan az erdő átkutatására kirendelt járőr is. Eredményt nem ért el. Közvetlenül utána ellenőrzésünkre az őrsparancsnokom is megérkezett másodmagával. Jelentettem, hogy nem tudunk eredményt elérni. Gondolkozott az eseten ő is, később parancsot adott, hogy meg kell nézni a közeli községekben az orvvadászokat, azok között lesz a tettes. Azután mondván, hogy biza megy és az esetről a szükséges jelentéseket megteszi, eltávozott. Mielőtt az őrsparancsnokom által meghagyott irányban elindultam volna, a helyszín közvetlen környékét újból alaposan átkutattuk. Céлом elsősrban az volt, hogy a leadott lövés valamely nyomát: a fajtást vagy a kilőtt töltényhüvelyt megtaláljuk.

Az erdőszélén bizonyos térközre felállítottam a velem maradt csendőroket és meghagytam nekik, hogy a

A bécsi császári udvari haditanács mely évszázadokon át, egészen a múlt század közepéig, mint legfelsőbb katonai fórum működött, igen nagy kerékkötője volt a hadműveleteknek. A helyzet ismerete nélkül adta ki rendelkezéseit, melyek az akkori közlekedési viszonyok mellett bizony sokszor csak hetek múlva érkeztek a sereghez, amikor pedig már minden megváltozott. Ahol erőteljes offenzíva sikert hozhatott volna, ott a haditanács gyakran visszavonulást rendelt el és viszont. Általánosan ismeretes, hogy 1697-ben a zentai csata helyett visszavonulási parancs volt kihívve. Szerencse, hogy a futár már csak a győzelem után érkezett.

Montecuccoli a haditanács eme nagy mesterére annak idején találóan jegyezte meg, hogy „több a hatalmuk, mint a tapasztalatuk”.

* A neveket megváltoztattuk (szerk.)

füvet és falevelet kézzel óvatosan hajtogassák félre és kutassanak fojtás vagy kilőtt töltényhüvely után. Egy órai helyszínelés után Karácsony őrmester jelentette, hogy valamit talált. Odamentem, megnéztem. Láttam, hogy kilőtt töltényhüvely fekszik a földön üregével az erdőőr fekvési helyzetével szemben, attól 3.7 méter távolságra. Felvettem a töltényhüvelyt és megvizsgáltam. Frissen kilőtt 16-os „Hubertus” gyártmányú töltényhüvely volt. Egyebet nem találtunk.

Magyar erdőőr pu kája szintén 16-os öbméretű volt. Arra gondoltam, hogy a talált töltényhüvely az erdőőr puskájából kerülhetett ki. Ez a gondolat egy új feltevésre szolgáltatott tápot. Lehetségesnek tartottam ugyanis, hogy a szerencsétlen ember puskája valamely okból akaratán kívül elsült és sérülését attól kapta, a valóságot pedig azért nem meri beismerni, mert fél, hogy az uradalom eibocsátja. Ebben az esetben az orrvadászról szóló história természetesen csak a valóság leplezésére kitalált mese volt. Megkísértem az esetet ilyen megvilágításban vizsgálni és a feltevéseim alátámasztásához adatokat gyűjteni.

Két tanu a lövés pillanatában mintegy 300—400 méter távolságra tartózkodott a helyszíntől. A lövés után valami kiabálást hallottak, ezért a hang irányába siettek. Mindketten egyszerre értek a helyszínre. Egybehangzóan eladták, hogy az erdőőr addig, amíg őket meg nem látta, csak jajgatott, azután pedig azt hangoztatta, hogy meglőtték. Az erdőőrt hanyattfekve találták, mellette voltak szétnyitott állapotban lévő puskája és bakancai. A helyszín közelében senkit sem láttak. A tanuk és az erdőőr előadása között ellentét mutatkozott. Az erdőőr azt mondotta, hogy pu káját csukott állapotban helyezte maga mellé, a tanuk ezzel szemben nyitott puskát láttak az erdőőr mellett.

Ezután alaposan megvizsgáltam a helyszínen talált töltényhüvelyt, melynek fenekén több éles karcot találtam. Arra gondoltam, hogy a töltény olyan puskában lehetett, melynek ütőszége nem jó és a karcok attól keletkeztek. A töltényhüvelyen lévő karcok arra engedtek következtetni, hogy a töltény többször volt a puskába téve és kivéve, így azt az ütőszeg mindannyiszor megkarcolta. Összehasonlítottam az üres töltényhüvelyt az erdőőr táskájában talált töltényekkel. Azokon ugyanolyan karcos nyomok voltak, mint az üresen. Ez azt látszott bizonyítani, hogy a helyszínen talált üres hüvely és az erdőőr táskájában volt töltényeken lévő karcokat egy puska idézte elő. Megvizsgáltam az erdőőr puskáját s megállapítottam, hogy a puska ütőszegrugója nem volt rendben. Az ütőszeg rendszerint nem ment vissza rendesen a helyére s így a karcokat az ütőszeg idézhette elő. Ezekután egész biztosra vettem, hogy a helyszínen talált töltényhüvely az erdőőr puskájából került ki. Alaposan megvizsgáltam azt a nadrágot is, melyet az erdőőr viselt. Keveset használt barna nadrág volt, melynek zsebei fehér vászonzsálból készültek. A jobb zsebben zsebkendő volt. Ennyit láttam kívülről. Ezután a véres nadrágot kifordítottam. A jobb zsebben, melyben a zsebkendő volt, több sörét nyoma látszott. A fehér vásznon a lőpor-füst nyomait kétségtelenül fel lehetett ismerni, ami mellett tanuszkodott, hogy a lövés az erdőőrt közvetlen közelből érte.

Kikérdeztem az erdőőr intézőjét is, hogy az erdőőr kitől, milyen töltényeket kapott. Az intéző azt felelte, hogy az erdőőrt ő látta el tölténnyel. „Hubertus” jegyű töltényeket adott neki, de arra már nem emlékszik, hogy hány darabot. A töltények gyérfüstű lőporral voltak töltve.

Orvosi vélemény kikérése és az erdőőr újbóli kikérdezése végett Szigetvárra mentünk, ahová az erdőőrt kórházba szállították. Megkérdeztem a kórházi főorvost, segédorvost és még egy ott jelen volt magánorvost is, hogy milyen távolságról kaphatta az erdőőr a lövést? Véleményük meglepett. Egybehangzóan azt mondták ugyanis, hogy az erdőőr a lövést 1.5—4 méter távolságból kaphatta. Nem ilyen választ vártam. Én odanyilatkoztam, hogy nézetem szerint a lövés 20 cm.-nél is közelebből történt. A kórházi főorvos erre határozottan kijelentette, hogy olyan közlőből nem történhetett a lövés, mert akkor a seb bemeneteli nyílásánál égési nyomoknak kellene lenni. Én más véleményen voltam. Gyérfüstű lőpornál a füstcsapadék kevés és a seb ennek dacára ilyen nyomokat mutatott. A lövésnek tehát közvetlen közlőből kellett történnie. A láng hatás elmaradása viszont csak annyit bizonyított, hogy a lövés 2—3 cm.-nél nagyobb távolságból történt.

Engedélyt kértem a kórházi főorvostól az erdőőr kikérdezésére. Megkérdeztem az erdőőrt, hogy hány töltényt kapott összesen az intézőjétől? Előadta, hogy öt darabot kapott. Eből egy darabot előadása szerint vadkacára ellőtt, a többi a táskájában van. A táskájában ezzel szemben csak három dara töltényt találtunk. Magyar egy darab töltény hollétét igazolni nem tudta, vagy nem akarta. Ez azt látszott igazolni, hogy a hiányzó töltény azonos a helyszínen talált hüvellyel. A erdőőr előtt bizonyítékaimat mind felsorakoztattam és felszólítottam, hogy ismerje be a valóságot, vagyis azt, hogy sérülését saját puskájától kapta. Az erdőőr továbbra is tagadt, illetve megmaradt az orrvadászról szóló mese mellett. Ha kérdéseimmel valami érzékeny pontot érintettem, azonnal jajgatni kezdett, hogy fáj a sebe. Nem boldogultam vele.

Az intéző előtt tárgyi bizonyítékok alapján bebizonyítottam, hogy az erdőőr saját puskájával lötte magát. Felkértem, hogy beszéljen az erdőőr lelkére és bátorítsa őt, hogy mondjon el nekünk mindent a valóságnak megfelelően. Az intéző kérésemet teljesítette, az erdőőrt figyelmeztette, hogy nem lesz semmi bántódása, akárhogy is történt az eset, ne akarja a csendőroket boldogdá tenni, hiszen azok már mindent tudnak s így a tagadásnak nincsen értelme. Az intéző biztosította az erdőőrt arról, hogy nem bocsátják el. Ez használt. Az erdőőr az intéző előtt beismernte, hogy véletlenül meglötte magát.

Mielőtt az erdőőr beismerését megtudtuk volna, újból kimentünk a helyszínre és ott magyarázatot akartunk keresni arra, hogy az erdőőr puskája hogyan sült el? Eszünkbe jutott a helyszínen látott özgida, melyről az erdőőr is beszélt. Arra gondoltunk, hogy az erdőőr talán a kis özikét akarta megfogni s mivel ezt kézzel nem tudta végrehajtani, puskájával próbálta az állatot leütni. Annak megállapítására, hogy ilyen cselekvés közben az erdőőr sérülése létrejöhetett-e, kísérletekhez folyamodtunk. Megpróbáltuk a puskánk csövét elől bal, hátul pedig jobb kézzel megfogni, mintha az özikét puska-tussal akartuk volna lenyomni. A kísérlet újabb adatokhoz juttatott. A csőtorkolat ugyanis az előbbi fogás mellett pontosan a jobb comb azon része felé irányult, ahol a lövés az erdőőrt találta. Most már igyekeztem megállapítani, hogy a leírt puska fogás mellett hogyan sült el az erdőőr puskája? A frissen készült erdei út helyenként gyengébb fatarlóval volt borítva. Azt gondoltuk, hogy mikor az erdőőr az özikét ide-oda ugrálva le akarta nyomni, puskájának ravasza egy ilyen kiálló

facsonkba akadt és úgy sült el. Kísérleteztünk saját puskáinkkal, hogy beleakad-e valamelyik kiálló fadarabba. Karácsony őrmester puskája beleakadt. Megpróbáltam saját puskámat is, beleakasztottam, aztán húztam a puskát magam felé, de nem sült el. Ekkor mondtam, hogy így nem történhetett az eset, mert az erdőőr puskájának ravasza jóval erősebben jár, mint az enyém s így az még kevésbé sült el. Más lehetőség után kellett kutatni. Így támadt az a gondolatom, hogy az erdőőr puskájával az őzike után csapkodva, puskáját a helyszínen lévő kis tölgyfához üthette s a puska így sült el, annál is inkább, mert a puska kakasának előre és hátra 3–4 milliméter mozgása volt. Ha a kakast a leírt puskafogás szerint az erdőőr a kis tölgyfához ütötte: ez éppen elegendő ahhoz, hogy az az ütőszegre üssön, minek következtében a töltény még akkor is elsülhetett, ha a puska kakasa leeresztett állapotban volt. Ezt a puskán ki is próbáltam. A gyöngyösmelléki körjegyző adott egy olyan 16-os töltényhüvelyt, melyben csupán gyutacs volt. Ezt bele tettem a puskába. Tanuk jelenlétében a puska kakasát leengedtem, azután a kakast olyanféle fogással, ahogy azt az erdőőr, a feltevés szerint, foghatta, egy fához ütöttem. A kakas ráütött az ütőszegre és ennek következtében a puskában volt gyutacs elsült.

Ezek után tisztán láttam a helyzetet és meg voltam nyugodva, hogy az erdőőr saját puskájától sérült meg. Az erdőőr kikérdezése végett újból a szigetvári kórházba mentünk, ahol előtte összes bizonyítékaimat felsoroltam és az eset lejártszódását előtte elgondolásom szerint leírtam. Erre azt felelte az erdőőr, hogy mindennek a kis őzike volt az oka. Meg akarta fogni, miközben puskáját a kis tölgyfához ütötte. A puska elsült és meglötte magát. Előadta még, hogy előzőleg azért nem merte megmondani az igazat, mert attól félt, hogy az uradalom szolgálatából elbocsátja. Az intéző azonban megígérte neki, hogy semmi baja nem lesz, ezért most már mindent úgy mondott el, ahogy az a valóságban megtörtént.

Az erdőőr 3 nap múlva vérmérgezés következtében sérülésébe belehalt. Boncolás során előkerültek lábából a sörétek és a fojtás.

*

A nyomozásnál nélkülözhetetlen az élénk képzelő erő. Maga az eset, melyet fel kell derítenünk, okozat, melynek okát, előzményét kell megtalálnunk. Egy és ugyanazon okozatot, következményt több, sokszor számtalan ok, előzmény idézhette elő. A feladat: megtalálni az igazit. Ez rendszerint csak úgy lehetséges, ha elképzeljük az összes lehetséges okokat, előzményeket és azután ezeket feltevés tárgyává téve, közülök módszeresen kiválasztjuk az igazit. Az összes lehető okok elképzelésénél segítségünk van a képzelőerő, melyet a minél szélesebb körű bűnügytörténeti ismeretek részben saját tapasztalás, részben mások tapasztalatainak kihasználásával, tehát a bűnügyek és azok nyomozásának szorgalmas olvasásával szerezhetünk meg. A leírt eset rámutat ezenkívül a helyszíni szemle alapos megtartásának, valamint az adatok részletes és beható vizsgálatának fontosságára.

Rá kell mutatnunk végül a kísérlet jelentőségére. A járőr az eset lejártszódására vonatkozó feltevésének helyességét gyakorlatiasan, kísérleti úton ellenőrizte. Az eredmény meggyőzte arról, hogy feltevésével helyes úton jár. A kísérletet sohasem szabad elmulasztani olyankor, amikor az adatok, feltevések helytállóságának, lehetőségének ellenőrzésére alkalmas eszköznek kínálkozik.

A vöröskakas

szárnyrakapott és házakra, asztalokra, erdőkbe szórja a paraszát. Tűzvész-sorozatrol olvasunk, pusztul az amúgyis kevéske magyar vagyion. A szárazság kiapasztotta a kutak vizét s a patakig nincs elég hosszú cső. Közben a szél tombol, ciszsi a csarátnokot tetőről-tetőre. Itt is, ott is felbukkan a gyanyu: bűnös kezek munkája, a csendőrség nyomoz. Nyugodtak vagyunk afelől, hogy nem eredménytelenül, de az elhamvadt gabonát, hízat, erdőt ez már nem éleszti fel. Igaz, a csendőr nem fakaszthat a homokból vizet, nem teremthet kilométeres csövet és nem foghatja fel hátával a szelet s ami a körségek tűzrendésztében, tűzvédelmében ma még hiányos, azért felelhet bárki, csak a csendőr nem s talán nincs is itt másnak felelőssége, mint a pénzhiánynak, a nagy szegénységnek. De azért, hogy ami kis tűzvédelmi előkészület mégis van odakint és azért, hogy a tűzrendészeti szabályokat betartja-e a lakosság, azért már a csendőr is felel. Ha ezeket a szabályokat betartják az emberek, nehezebben fog lángot a szikra és a bűnös kezek dolga is bizonytalanabb. Gondoljon minden csendőr arra, hogy ezekben a hetekben takarítsuk be az egész év termését. Most éljük a komoly tűzrendészeti szolgálat legmelegebb napjait, hát nézzünk is bele a dologba. Ősszel, amikor az ereszek csurognak s télen, a hófödte világban majd más feladat lesz a főgondunk. Akkor majd engedhetünk kicsit a tűzrendészeti buzgalomból, de ezekben a nyári heteleken nézzünk csak be az udvarokra: hol a hordó, van-e víz s mi van a kazlak környékén, hol és mint bűg a cséplőgép...

Mert a csendőr szeme és szigora le tudja vadászni a vöröskakas szárnyát is, — ha akarja.

A m. kir. rendőrség díszszemléje. Vitéz Loveldi Kozma Miklós belügyminiszter úr Öngyméltósága július 13-án megsejmelte a m. kir. rendőrség Budapesti Állomásozó alakulatait. A kora délelőtti órákban a budapesti útépítőpályán sorakoztak a rendőrség gyalog- és lovasszázadai, a kerékpárosszázad, a motorososztág, a riadóautók, a rendőrség rádiós kocsija s végül egy szakasz rendőr idomított rendőrkutyákkal. A belügyminiszter úr érkezését kürtöző jelezte. Ferenczy Tibor budapesti főkapitány és Török János főparancsnok jelentése után a rendőrszenekar a Himnuszot játszotta, a belügyminiszter úr pedig elhaladt a csapatok előtt, majd végignézte a csapatok díszelvonulását. Utána a Mosonvi-utcai rendőrlaktanyába látogatott el, ahol újabb szemle következett. Szemle után beszédet intézett a rendőrtisztviselőkhez és legénységhez, majd megelégedését fejezte ki Ferenczy Tibor főkapitánynak és Török János főparancsnoknak. A miniszteri elismerést a főkapitány napirparancsban közölte a tisztviselőkkel és legénységgel.

Jutalmazás. A m. kir. Belügyminiszter úr a legnagyobb szorgalommal párosult leldísmerekes kötelességteljesítéskért a belügyminisztérium VI.—b. osztályába tartozó szv. tthts.-ek közül: Szentgyörgyi Albert és Kerekes Andor szv. tthts.-eket 50, Báky Lajos szv. tthts.-t 40, Gyárfi Áron, Tóth Ferenc, Tóth Ferenc 11., Nagy Pál, Csátószegi Ferenc, Szilasi

nagyra vágott, minckéül következtében Benedek főhadnagy a bal felső karon tompa ütéstől zármazó sérülést. a jobb kéz csuklója körül pedig vágást szenvedett, amely részben az ereket is elmetasztette. Benedek főhadnagy szolgálati pisztolyából támadójára egy eredménytelen lövést tett, mire a törzsőrmester a sötétben elmenekült. A makói őrs egyik járőre 23 óra 30 perckor körül a lakatánya közelében levő árokban fekve, megtaglalta és elfogta. Döbrösy törzsőrmester előzetes letartóztatásban van. Az orvos véleménye szerint cselekményét teljesen beszámíthatatlannal részegségben követte el. Benedek főhadnagy a lakásán gyengélkedik. Állapota vérvesztése ellenére sem aggályos.

Alhadnagyi vizsga. Az 1935. évi alhadnagyi vizsgát, mely június 17.—28-ig tartott, sikeresen letették: a székesfehérvári II. kerület állományából: Nagy Sándor III., Magyar István II., Szabó Ambrus, Toth Ferenc I., Horváth Mihály, Szabó József I., Lukács János I., Horváth László, Pethő Lajos, Kóvári József, Bende Mihály és Vida Lajos I. tthts-ek; a szombathelyi III. kerület állományából: Vitéz Böjte Péter, Szabó János V., Németh Antal, Németh István XV., Szabó Lajos III., Kóvári János, Temevári (Tomor) Lajos, Szabó Imre II., Szigeti Bálint, Balogh József I., Horváth József IV., Bayoly András II., Varga József III., Lázár Alajos, Muzslay Medárd, Kulnár János, Darabos János és Erdélyi József II. tthts-ek; a pécsi IV. kerület állományában: Illényi Béla, Kadarkuti János, Szekeres Lajos, Póberi Lőrinc, Pintér Pál I., Szénási András, Becse Máté, Csabafi (Kacsán) András, Vágó Joachim, Gábori Gyula, Mészáros Lukács, Majoros István és Haraszti István tthts-ek; a miskolci VII. kerület állományából: Csordás András, Lendvai János, Gábori József, Imre István, Szűcs Kálmán, Szalai János, Koreli Ferenc, Marsai István, Horváth Vince, Orbán József, Lantos János, Csabán Miklós, Horváth György és Jók János tthts-ek.

Elűlt a puská. A szolnoki őrs állományába tartozó Csomós József törzsőrmester és Nagy Sándor őrmesterből állott július 16-án 4 óra 40 perckor egy lopás nyomozása alkalmával Timár László határbeli lakos gyanusítottat a bűnjel elrejtésének színhelyén bízalmi egyének jelenlétében arra utasította, hogy kikérdezése végett a szolnoki rendőrkapitányságon jelenjék meg. A gyanusított kijelentette, hogy a felszólításnak nem fog eleget tenni. Csomós törzsőrmester ekkor a gyanusítottnak kijelentette elővezetés céljából való őrizetbevételét, de mivel ekkor sem engedelmeskedett, a törzsőrmester a gyanusított elfogását jelentette ki és járőrársának bilincselésre adott parancsot. A bilincseléshez Csomós törzsőrmester puskáját lökés helyzetbe vette és ismételt. Ismétlés közbe az ütőszög lecsapódott és a puská elűlt. A lövedék Timár gyanusított és a 10 méter távolságra álló szolgálati levak között süvített el. Sérülés nem történt. Az ügyben kivizsgálás indult.

Fegyverhasználat megvadult állat ellen. A fonyódi őrs állományába tartozó Bérci István törzsőrmester, vasúti ügyeleti járőr július 20-án 15 óra 40 perckor a fonyódi vasút állomás közelében egy megvadult, szabadon futkoso ökrre pisztolyából egy eredménytelen lövést tett. Az ökr a lövés után balra fordult irányába elfutott. A lövés senki életét vagy testi épségét sem veszélyeztette. Az ügyben kivizsgálás indult.

A miskolci vegyesdandár sportversenyének eredménye. A miskolci 7. honvédi vegyesdandár a közlemulban tartotta meg 1935. évi sportversenyét, melyen a résztvevő csendőrtisztek és legénység a következő szép eredményeket érték el: **Tisztek versenyén:** Hadipuskás lövészetben Hernády Sándor szds. a 6. helyezést. Hadi pisztoly lövészetben Hernády Sándor szds. a 2., Zsiedegh Ferenc szds. a 1. lett. Kisbőví pisztoly lövészetben Hernády Sándor szds. a 2., Zsiedegh Ferenc szds. a 3. helyezést érte el. Kisbőví puskánál Zsiedegh Ferenc szds. a 5. lett. **Tennisversenyben:** Férfi egyes számban dr. Regőczy-Nagy Lajos törzserőrs a 3., míg a férfi páros számban Matuska Péter hór. örgy-gyal az 1. helyet nyitja ki magának. — **A legénység versenyén:** Hadipuskás lövészetben Nyilasi Béla csd. az 5., Szolymosi András csd. a 7. Hadi pisztoly lövészetben Szolymosi András csd. a 2., Bakas János csd. a 4. a 100 méteres síkfutásban: Varga Alajos csd. a 3. és Kecskés Béla prbesd. a 4. a 800 méteres síkfutásban: Nyilasi Béla csd. az 1., Kerekgyártó József csd. a 3. és Hódra Károly László prbesd. a 7. lett. A 4×100 méteres stafétában győzött a miskolci VII. csendőrkirályi csapata (Szabó Béla, Tóth Imre prbesd-k, Kerekgyártó József és Nyilasi Béla csd-k). A távolugrásban 1. lett Nyilasi Béla csd., a Bakas

János csd. és 3. Tari István csd. Magyarugrásban: 1. Nyilasi Béla csd., 3. Tari István csd. Súlydobásban: Szabó Ferenc csd. az 1., Szabó András prbesd. a 3. és Bakas János csd. az 5. Végül gránátdobásban Szabó Ferenc csd. a 2. helyezést érte el. Nagyon szép eredmények.

A csehek légicsendőrséget állítottak fel. A cseh belügyminisztérium a nemzetvédelmi és közmunkügyi minisztériumokkal egyetértésben július 1-ével külön légicsendőrséget állított fel, amely a csehországi Egerben, továbbá Reichenbergben, Königsgrätzben, a Troppau melletti Dolni Beusovában és Pozsonyban fog állomásozni. Az új légicsendőrség feladata az, hogy örökké a repülést szabályozó törvényes rendelkezéseknek és nemzetközi egyezményeknek úgy a bel-, mint a külföldi repülőgépek részéről való betartása felett és ezzel a Csehszág keretén belül lévő légi területen biztosítsa az állami rendelkezések tiszteletben tartását. Az engedetlen repülőgéppel szemben a légicsendőr gépfegyverét használja. A pozsonyi őrs a trianoni határ mentén teljesít szolgálatot.

Tájékoztató a csendőrségi nyugellátásról c. könyv megjelent. A könyvet lapunk folyó évi 7. számában részletesen ismertettük s mint értesülünk, annyi megrendelés érkezett, hogy most már nem csak példány kapható. Megrendelhető Kádár Gyula g. őrnagy úrnál (Budapest, I., Vár, Uri-utca 53. II. 14.), ára 4 P.

Abay Kálmán szds. tárgy- és számmutatója megjelent. A háború utáni években az állami igazgatás minden ágazatában egyre sürűsödött a panasz a sok rendelet miatt, amelyek útvesztőjében mindig nehezebben lehet eligazodni. Mi sem panaszkodhatunk, hogy nem vagyunk bővebben a rendeleteknek. Hálás téma volna ennek az általános jelenségnek az okával foglalkozni, de most nem ez a célunk. Csak megállapítjuk, hogy az okok között természetesen, elkerülhetetlenek is vannak. A megcsontított ország kényszerű átalakulása, egész állami életünk folyamatos átvezetése, de legfőképpen gazdasági helyzetünk állandó ingadozása sok olyan igazgatási kérdést vetett fel, amelyek végleges szabályozása még vagy nem időszertű, vagy pedig nem lehetséges: az ilyen kérdéseket másféleképpen, mint alkalmi intézkedésekkel, nem lehet rendezni. A túlsok rondelet mindig egy bizonyos fokú bizonytalanságnak, megállapodást kereső ingalengésnek a jele a vezetésben, s ugyanezeket a jelenségeket okozza a végrehajtásban is: bizonytalanságot, tapogatózást. Ezernyi rendeletnek még a tárgyat is lehetetlen tizenöt éven át fejben tartani s ezért aztán az ügykezelést valami általános határozatlanság jellemzi, mert aki egy kérdésre vonatkozó öt rendeletet megtalált, még mindig nem bizonyos abban, hogy nincs-e egy hatodik vagy hetedik is, amiről nem tud s amit most mégis figyelmen kívül fog hagyni. A legújabbkorosabb ember fejében még akkor is egy nagy zűrzavar a legutolsó tizenöt esztendő anyaga, ha azzal foglalkozott; aki hos zabb-rövidebb ideig még különleges beosztásban is volt, ahol csak a maga szükségéből munkakörének az anyagával kellett foglalkoznia, annak a területen kívül kétszeres nehézségekkel kell megbirkóznia. Nem marad más hátra: neki kell fektüdni az ártatló, tárgymutatók, irattárak, feljegyzések, előjegyzések tömkelegének s keresni, kutatni kell, sokszor félórán, sokszor kettőn, három vagy egész délelőttön át.

Azaz, hogy csak kellett kertesélni. Most már nem kell. Most csak fel kell tűni Abay százados ur Tárgy- és Számmutatóját és másodpercek alatt megtalálja az ember, amit keres. Ugy van, ahogy leírjuk az utolsó tizenöt esztendő alatt, vagyis az 1920. január 1-től 1934. december 31-ig megjelent és a csendőrséget érintő összes rendeletek — számszerint 1726 — betűsorba szedett tárgyat, a számát, kibocsátóját, keltét, két-három lapfordítással megtalálhatjuk ebben a mutatóban, sőt még azt is, hogy a rendelet ki kapta meg közvetlenül és valószínűleg kihez kellett azt közvetve megkapni. Egy rendelet három-négy címző alatt is szerepel; lehetetlen ma nem találni, de ha valaki nem ismeri sem a rendelet tárgyat, sem a keltét, sem azt, hogy ki és mikor adta ki, az sem baj, a száma után is másodpercek alatt rajta van az ember ujján.

Ahogy forgatjuk ezt a tárgy- és számmutatót, lassacskán rájövünk, hogy voltaképpen megvan olyan áttekinthetetlen ez a rendelettömög. Mintha most szakadt volna fel a szemünk elől egy-egyre világosabb áttekinthetővé válnék előtűnik az egész hatalmas anyag és mi a legfőbb: azzal a biztos érzéssel lehetünk neki a legkövetkezőbb ügy elintézésének is, hogy elintézés ügyében kívül hagyás tizenöt

csendőre visszamenően nem történhetik, mert amire szükségünk van, pontosan, hiánytalanul együtt találjuk a mutatóban.

Három teljes évig dolgozott Abay százados úr ezen a munkáján, amely, hogy milyen lélekölő, azt mindenki tudja, aki nem három évvel, de csak egy délelőtti fordított rendeletet kutatására. Hálások lehetnek Abay százados úrnak, hogy megzabadozott az ilyen gondoktól. Ezt a mutatót nem nélkülözheti senki, aki súlyt helyez arra, hogy munkája teljes és tökéletes legyen és megfeleljen a feladatság minden kívánalmának. Meggyőződésünk ajánljuk mindenki figyelmébe. A megrendeléseknek eddig még aránylag kevés száma miatt a mutató árát, sajnos, magasabban kellett megnevezni, de így is sokszorosan megéri. Valószínűleg azért rendelték meg eddig még mindössze néhány százat, mert az előfizetési felhívásból nem tudták a gyakorlati értékét felmérni. A testületnek és a szolgálatnak is nagyon nagy hasznára, egyénileg pedig minden parancsnoknak nagy segítségére és könnyebbé válhat, ha legalább ezután oda kerülne minden asztalra. Néhány példány még rendelkezésre áll. Megrendelhető *Abay Kálmán százados úrnál* (Budapest, I. Bőszörményi-út 21.). Az álliszti példány ára 8 pengő 50 fillér, a tisztai példány (melynek toldaléka a tisztai parancsnokságokat érintő rendeleteket külön tartalmazza) 9 pengő 40 fillér, postaköltséggel együtt.

Petróczy István ny. ezredes: Légvédelmi Képes-Katé. Sokat olvastunk és hallottunk arról, hogy a jövő háborújában a repülőbombák mindenlívél eljutnak a így minden lakott hely egyik óráról a másikra harcra változhatnak. A napillapok is sorozatosan írnak a kérdéstől, de nem mindig a legnagyobb szakaszerűség és tárgyilagossággal, hanem sokszor inkább csak a — szenzáció kedvéért. Erthető ilyen körülmények között, hogy a közvéleményben meglehetősen túlzott és elentetés felfogások alakultak ki. Az ijedősebbek a szűnyogban is bomba-vetőt számolnak, a bátrabbak és a közömbösebbek pedig azt mondják, hogy ez az egész repülőveszélyes túlzott dolog és távolról sem olyan veszedelem, mint ahogyan bangzik. Legfőbb ideje, hogy ebben a zűrzavarban végre felbukkant az első komoly tanulmány, amely népszerű módon és rendkívül jóslaképp szemléltető eszközökkel bebizonyítja, hogy ebben a kérdésben is a közép-utat kell járni: a repülőveszélyt komolyan kell venni, viszont nem az a dolgunk, hogy megijedjünk, hanem, hogy előkészüljünk a védekezésre, mert az mindig úgy volt és úgy is marad, hogy amit az egyik ember próbál, az ellen a másik ember tud védekezni, csak ismerni kell a módját, *Petróczy István ny. ezredes* könyve joggal kapta a „Katé” jelzést, mert szakaszerűen és mégis népszerűen minden csemeke tudnivalót megtalálunk benne, ami a légvédelem körébe esik. Csupa rajz az egész könyv s egy-egy képpel többet érkeztet és magyaráz, mint százok szövegekkel lehetné. A szerző régi repülőbizt és évek sora óta foglalkozik a polgári légvédelem kérdéseivel, a légvédelmi „Katé” tehát a legilletékesebb toll alól került ki, amit az is bizonyít, hogy az Országos Légvédelmi Parancsnokság a könyvet kiválóan alkalmasnak találta arra, hogy a polgári légvédelemről a nagyközönséget tájékoztassa. Különböző jelentőséget ad ennek a munkának az, hogy a légvédelmi törvény megalkotásával egyidőben került a nyilvánosság elé, mert igen alkalmas arra, hogy a polgári légvédelem helyes ismeretét köztudattá tegye s a légvédelem iránt az érdeklődést a legszélesebb néprétegekben is felkeltse. A légvédelmi törvény a csendőrségre is feladatokat ró s hogy erre a feladatára jól felkészüljön, abban nagy segítségünkre lehet a „Légvédelmi Képes-Katé”, azért ajánljuk azt a csendőrség tagjainak a figyelmébe. Ára 2.50 P. megrendelhető: *Nadányi Imre földhírtokosnál*, Budapest, VIII. Rákóczi-tér 2. sz. III. 7.

Sólyomvári Mihály: Mint közlegény a vérmezőn. Végre igaz háborús írás. *Sólyomvári Mihály* a volt cs. és kir. 76. gyalogezred közlegénye volt a világháborúban és átélte, végigszenvette mindazt, ami a magyar bakának gránátokból, fardalmakból és nélkülözésekből a háborúban kijutott s tudjuk, hogy jutott neki bővebben. *Sólyomvári Mihály* közlegény annakidején jegyzeteket frogatott a nehéz évekről s most ezeket a jegyzeteket összeválogatva, kialakult belőlk egy egész vaskos kötetnyi mondanivaló. Az egykori közlegény 280 eseménydús oldalán megírta a maga és bakatársai, bajtársai háborús regényét. Háborús regény megjelent több is, egyik-másik világhírre tett azért, de még a híresebből is hiányzott valami. Hiányzott belőlük az a tárgyilagos, egészséges egyszerűség, ami nélkül háborút leírni

nem lehet. A zöme pedig a háborús írásoknak semmitérről, mert csak azt próbálják szavakkal leírni, hogyan süvített, robbant és sebesített a gránát, torz szépekkel és valószínűtlen eszközökkel emelve ki mindentől és mindu talán csak a borzalmat.

Ezek a könyvek nem számolnak be arról, hogy a háborúban a megmaradt az ember embernek a maga mindennapos apró gondolataival, olykor örömeivel. Hogy odakint is volt hétfő, kedd, szerda és a többi néven-nevezett nap, a napoknak reggeltől estig és estétől reggelig megvolt a maguk emberi élete, amiben a gránátok között is a reggeli, ebéd, vacsora, ruha, posta, egy kis terefe és ezer más apróság éppen úgy megtalálta a maga helyét, mint itthon. A legtöbb háborús regényből hiányzik az, hogy a harc-téri életet sem egyetlen végnélküli gránátüvöltés, meg a nyomában járó reszketés töltötte be, hanem ott is csak élte az ember a maga kis életét, abban különbözve az itthonitól, hogy több volt benne az esemény, sűrűsödött emberfeletti erőből követelt a nélkülözés és hát — a halál odakint könnyebben talált rá az emberekre, mint idehaza. Egy külföldi író világhíres háborús regénye megpróbálkozott ugyan ezzel, de túlságosan rossz gyomorral fogott hozzá. Az ő szemével nézve a békeélet is csak pokol lehet, az ő szemével nézve minden sötét, keserű és aljas. Csajka-paszulyból és latrina-idillből lélektan nyakatekertések szünek ki nála, lefokozza és megfosztja a háborús katonát minden emberi magasabbrendű értéktől, mi alkalmassá tette arra, hogy mindent elbirjon, mindent elviseljen és mindent megtegyen, amit a hűség és becsület megkövetelt tőle. Már pedig ezek az erények és teljesítmények valóságok és magasan fölülte vannak a csajkacímleteknek. Ha ez az író igazán be tudott volna pillantani egy baka lelkebe, érzésébe, egész háborús-katonamivoltába, nem úgy írta volna meg a regényét.

Azért tértünk ki erre így bővebben, mert könyvpályáza-tunk sorá a legtöbb pályázó olvasmányával között megta-laltuk *Remarque: „Nyugaton s helyzet változálan”* c. köny-vét, amiről az előbb szóltunk. Ez a könyv nem a háborút, hanem azokat mártogatja szennyes vérbe, akik résztvettek a csatákban, evő-ivó és a gránától remegő baromná alja-sítva így a katonát. Minden háborúviselt ember érzésel és emlékei titakoznak az ellen, hogy csak ennyi volt az, amit odakint átél és véghezvitt s ezért nem látja szívesen *Remarque* könyvét azok kezében, akik az ő könyvből pró-bálják megismerni, mi volt a háború. És ezért nem örültünk mi sem, hogy ez a rossz gyomorral írt, kísérteties könyv el-jutott a magyar csendőrség kezébe is, aki ugyan keveset tehet erről, mert hiszen nem találta helyette — jobbat.

Most már azonban van. *Sólyomvári Mihály*, volt 76-os baka megírta azt a háborús regényt, ami csakugyan maga a háború: „*Mint közlegény a vérmezőn.*” Nem színez, nem szépít semmit, de nem is nagyképűsködik. Rövid mon-datokban, egyszerű szavakkal írja le, ami történt. Ez az egyszerűsége magával ragadja az olvasó képzeletét s aki nem volt a háborúban, az is úgy beleélviszi az eseményekbe, mintha maga is átélte volna. Született elbeszélő irodalom a szerző, már a békebeli bakaidéjének az apróságait is úgy írja le, hogy nem lehet a könyvét letenni, a háború rohanó eseményeibe pedig úgy viszi bele az olvasót, hogy csak a könyv végén öbre fel belőle. Minden sorában benne mozog az életrealitás, minden helyzetet egyszerűen megoldó és talpraesett magyar baka. Öröm és élvezet olvasni, mert nincs benne semmi a háborút követő idegbeteg irodalmi-ságból.

Sólyomvári Mihály baka-bajtársunknak melegen megszö-ritjuk most a kezét, hogy ilyen őszintén, egyszerűen, tehet-ségesen és igazán megírta a háborút s ezzel megoldotta azt a nagy feladatot, amivel pedig világhíres írók sem tudtak megbirkózni. Lehet ez a megállapításunk úgynevezett iro-dalmi szempontból túlzás, mi azonban ezzel nem törődünk, mert nem hiszünk el, hogy az igazat igazán és szépen csak divatos, világmárkás nevek tudják megírni, sőt lehet ez for-dítva is: túlszáz rajtuk az egyszerű — közlegény, mert hi-szen ő tudja legjobban, mi hogyan történt a hogy közben — mit érzett, mit gondolt. *Sólyomvári Mihály* könyve becsü-letes, igaz, élvezetes, szép és nagyon érdekes munka, me-logen ajánljuk minden bajtársunk figyelmébe, mert egyaránt gyönyörűséget hoz annak, aki résztvett a háborúban és an-nak is, aki nem volt odakint, de valami tiszta fogalmat szeretne azért alkotni magának felőle. A könyvet a szerző-nél kell megrendelni (*Sólyomvári Mihály* Műv. álliszti Sop-ron, Honvéd-utca 17. sz.) Ára fűzve 2 P, díszes vászonkötés-ben 3 P.

A Kiszállatnyesztők Lapja főleg a baromfi-, galamb-, házinyúltenyésztés tekintetében közöl hasznos ismereteket, de méhészkéssel, kertészettel is foglalkozik. Megjelenik kéthetenként. Előfizetés egész évre 6 P, félévre 3.50 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Arany János-utca 1. Csekk-számla: 58.077.

Csendőrségi Közlöny 14. szám. Személyes ügyek: Miniszteri rendelet. Odaítélte a III. oszt. tiszti szolgálati fel: dr. Endrődy Barnabás, Biró Kálmán és Arvay József szds.-oknak. Állandó nyugállományba helyezték: Miklós István szegedi V. kerületbeli, Dobos József debreceni VI. kerületbeli, Vitéz Józsa József I. és Gyűjtő József miskolci VII. kerületbeli alhgy.-ok. Török József, Ignác Mátyás, Gazsi János, Imre Ferenc és Karap Ferenc budapesti I. kerületbeli thts.-ek. Molnár Márton székesfehérvári II. kerületbeli thts.. Czuka János szombathelyi III. kerületbeli thts.. Vajda János II. Török László, Gombás József és Fodor Gábor pécsi IV. kerületbeli thts.-ek. Dvid József III. szegedi V. kerületbeli thts.. Gyimóthi Pál debreceni VI. kerületbeli thts.. Cs. Szabó Mihály miskolci VII. kerületbeli thts. és Léva Mátyás budapesti I. kerületbeli szv. thts. Várakozási illetményekkel szabadságoltattak: Agoston János miskolci VII. kerületbeli thts. és Györke Lajos székesfehérvári II. kerületbeli szv. thts. Névváltoztatások: Prettenhoffer Andor Ferenc, János szds. családi nevét „Lajtánvéri”-re, Prettenhoffer László, Ignác, József alhgy. „Lajtánvéri”-re, Várnák József prbcs. „Várhegyi”-re, Szodliczki András thts. „Szederkényi”-re, Bulniz Lajos prbcs. „Balázs”-re, Zakor Ferenc prbcs. „Zalareti”-re és Grudl József prbcs. „Gimesi”-re változtatta belügyminiszteri engedéllyel. — Szabályrendeletek. Szolgálati elfoglaltság esetére a csendőrségi ünnepély elhalasztására és újabb nap kijelölésére a belügyminiszter (VI/c. osztály) döntését kell kikérni. — A balatonmenti keszthelyi badacsony-tomaj, alkali- és balatonfüredi örsökön, továbbá a balatonlellei, balatonmáriafürdói, balatonakarattyai, tihanyi és révfülöpi ideiglenes fürdőkülönművényeken a fürdőigyeleti szolgálat június 15-én kezdődött. — A siófoki, balatonalmádi, balatonkenesei, füzögyártelpei és kápolnásnyéki örsökön a fürdőszolgálat megkezdődött. Balatonzabadi és Balatonaliga fürdőtelepeken egy-egy négy főből álló fürdőkülönművényt lépett működésbe. Vasút, posta és távírda helyben van. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — Szolgálatba indult csendő (járőr) által elviendő tárgyakat felsoroló „Attenkötés” helyesbítése. — Szut helyesbítése. — Csúsz, helyesbítése. — Ügyvédek ellen a vagyoni természetű büncselekmények miatt tett feljelentésekkel haladék nélkül az illetékes kir. ügyészségnek kell megküldeni. — A Görgyei-szoboralap gyűjtése befejezést nyert. Az adakozóknak áldozatkészségükért a honvédelmi miniszter úr ö Nagyméltósága köszönetét fejezte ki. — A Vas megyébe kebelezett Ballavár község végleges neve Bírballavár. — Siklós József cső. 03.353. számú elvesztett személyazonossági igazolványát a szegedi V. kerületi parancsnokság, míg Dobai Károly volt örm. 202./gb. 1928. számú elvesztett leszerelési igazolványát a miskolci VII. kerületi parancsnokság érvény elenítette. — Augusztus 1-étől kezdve a gödöllői örkülönművény-parancsnokság és az oda beosztottak hivatalos és magánpostáját Gödöllő, postafiók 35. az osztály, szárny és örság, valamint az oda beosztottak hivatalos és magánpostáját pedig Gödöllő, postafiók 47. címre kell küldeni.

Ki tud róla? Vas József, aki a háromszékmegyei Zágony községben született és a csendőrségnél szolgált, rendfokozata és címe közlésére kéri Balázs Sándor törzsrőrmester (Pilismarót).

SZEMÉLYI HIREK.

Örsparancsnokká léonvezetett: a szegedi V. kerület állományában: Telep Ferenc thts. a mezőberényi örsre.

Házasságot kötöttek: A székesfehérvári II. kerület állományában: Pogornit József tőrm. Bor Erzsébettel, Aba községben; a pécsi IV. kerület állományában: Fülöp Mihály tőrm. Kultics Rozáliával Baján, Agoston József tőrm. Kóna Vilmmával Nemesbükön és Lakó Antal tőrm. Erdélyi Erzsébet Jolykával Solton; a szegedi V. kerület állományában: Boér János thts. Kontor Pirovával Magyarbágyecsen; a debreceni VI. kerület állományában: Varga Demeter tőrm. Hajdu Rozáliával Egyeken; a miskolci VII. kerület állományában: Farkas István tőrm. Kovács E. Zsébettel Hatvanban. Simon János tőrm. Beret Jolán Erzsébettel és Baráth István tőrm. Kis Irénnel Tiszafüreden.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményi nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de ézenőt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabb csak elzertes megegyezés után. A közlemények fogalmazási útmutatójának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja red a kézirat oldalára piros írattal: „Szószertint közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábasan, króggel kettes sortávolságra, kézirattal pedig jól olvashatóan és nem túlszűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbeliaggal ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői ízenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmasval csatlolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos díszletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket listeletdíjban részesítjük, az tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomtatni. A nyomdai korrekktúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsá-utca 111.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint kölcsen elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői ízenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbeliaggal mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy deklaráció külfel felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegtől legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyét számolt választani. Annak, aki jellegtől nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdeklő kérdésekre nem szerkesztői ízenetben, hanem a „Csendőrségek”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugdíjállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. A csendőrség tényleges és nyugdíjállományú legénységnyi egyénit az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megfizetni, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.343. számú postakártyaképfűzetről csekk-számlára befizetni. Szerkesztőségünknek naponta 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Szabóvárosi-út 21. szám.”

Rendes út. Ha az örsparancsnok szolgálatban távol van, a kinevezett helyettes pedig szabadságon van, akkor az ezek után rangban következő helyettesíté a örsparancsnokot, ő a felelős a rend és fegyelem tekintetében is. A napi foglalkozás megtartása és ellenőrzése szintén kötelessége, ha csak az örsparancsnok mást nem rendelt. pl. hogy a napi foglalkozás oktatási részét ne tartsa meg. Legjobb az örsparancsnok részletes parancsait előre kikérni. Különben rendes örsön szóba se jöhet a kérdés, amit a társai vitatnak, annyira természetes, hogy az örs parancsnokhelyettesítő nélkül nem maradhat. Ha mégis akadna olyan, akinek nem izlik, hogy őnt, mint a parancsnokot, a helyettes távollétében legidősebb a napirendszerű foglalkozás betartására törekszik, az katonai felfogás dolgában és csendőri gondolkodás terén is gyengén

áll. Természetesen érvényesíteni kell vele szemben a szabályzat rendelkezéseit. Ha az sem használja, akkor jelentést kell tenni. De ímételjük, hogy ez csak elméletben felmerülő kérdés lehetett önként is, célszerűbb azonban, ha az ilyen nyilvánvalóan katonátlan és komolyfalan kérdéseket az elméletből is kihagyják. Ön különben derék öreg bajtárs lehet, levele higgadt és okos.

Kiss P. II. tőrm. Előfizetése ez év végén jár le. Cím-változását előjegyeztük.

66.666. Adler tábornok, Perovics György százados a nyilvántartásban nem fordul elő.

Tudakozólap. A tudakozólapokat azért kell a legújabb rendelkezés szerint négy példányban kiállítani, mert a prioritásokat az összekötőlistáznak négy különböző helyen kell összköztetni. Eddig úgy történt, hogy a beérkezett tudakozólapok adatait az összekötőlistánál három példányban lemásolták. Ez időtartó volt, az ezáltal okozott késedelem miatt pedig sokszor csak nagyon nehezen lehetett a beérkezett összes tudakozólapokat aznap elintézni, már pedig az egész prioritásnak a gyorsaság a legelső feltétele. A őrsben nem okoz több munkát a négy példányban való leírás, mert úgyis indigóval történik. Célszerű a tudakozólapokat a nyomtatványszállító cégnek átírásra alkalmas vékony papírral rendelni, mert ha a papír túlvastag és az indigó egy kisse használ, akkor a negyedik példányt már alig lehet elolvasni. A mintához fűzött megjegyzés szerint a tudakozólapokat írónak kell kiállítani, ez a könnyebb átírás végett van, de természetes, hogy aki akarja, írhatja géppel is, sőt jobb is géppel írni, mert olvashatóbb.

A. J. szds, Sopron. A H. M. 8. osztálya csak írásban adja ki az adatokat. Választ még nem kaptunk, sürgősen pedig nem lehet. Mihelyt megjön, a legrövidebb úton közöljük.

B. J. ttht. A választ mai számunk „Katonai Ismeretek” rovatában adjuk meg.

Érem 1911. Batyújától s ha él, anyjától is kérjen lemondó nyilatkozatot és őrskihallgatáson kérje az ügy felterjesztését. Atyja katonai iratát csatolja.

Nézet. A Szolgálati Szabályzat I. Rész 310. p. b) alpontja értelmében csak a 24 órát meghaladó tartózkodás esetén kell jelentkezni, amiből az következik, hogy 24 órai eltávozás keretében nem. Mivel olyan rendelkezés nincs, amely a kérdést ettől eltérően szabályozná, ezt kell irányadónak tekinteni, mi azonban mégis úgy gondoljuk, hogy ha az eltávozás levőnek van ideje benézni az őrsraktanyába, azt jól teszi. Eppen eléggé szerteszórtan élünk mi csendőrök ahhoz, hogy a más őrsbeliekkel való találkozással minden lehetséges alkalmat felhasználjunk, így az eltávozást is, ha csak futja az időből. Ez is olyan iratlan csendőrtörvény, amit őszönösen meg kell éreznünk és be is kell tartani, akármit mondanak egyébként az írott szabályok. Az 506. p-ra való hivatkozás téves, az az őrsállomásokon megjelenő honvédekre vonatkozik.

Szűb 77. Választ a felszókourovatban fogunk adni. Gy. M. őrm. Madaras. 1. A Szut. 339. pont lábjegyzetében szereplő négy bűncselekmény elkövetője — ha ezeken kívül más bűncselekményt nem követett el — nem veszélyes gonosztevő. Az utasításnak ezen a rendelkezésén nem változtat az, hogy ez a négy bűncselekmény addig a halálal.

életfogytig tartó vagy öt évet meghaladó szabadságvesztés büntetéssel büntetendő bűncselekmények közé a jegyzék-könyvcskébe nem volt felvéve, most pedig a helyesbítés folytán fel van véve. Eredetileg azért maradtak ki, hogy a csendőrt ne zavarják, most azonban helyesebbnek látszott pótlóan megla felvenni, mert az öt éven felüli bűncselekmények teljes felsorolására a csendőrnök nemcsak fegyverhasználat szempontjából, hanem egyéb okból (pl. elfogás a 312. pont 1. alpontja szerint) is szüksége lehet. 2. A 289. pont olyan esetre vonatkozik, amikor a járőr egy vagy több helységben hosszabb (több napra terjedő) nyomozást végez. Ilyenkor éjjel nem működhetik, mert a gyanúsítottat éjjeli kihallgatással célzatosan kifárasztani nem szabad s a tanukat sem lehet arra kényszeríteni, hogy a csendőrnök éjjel álljanak rendelkezésre. Erre az esetre nem vonatkozik tehát a 287. pontnak az a megszerítése, hogy a nagypihenő hat óránál hosszabb nem lehet, mert ilyenkor a járőr 21 órától 7 óráig pihenhet. Eppen azért kellett ezt a 289. pontban külön kimondani, mert kivétel. Az a gyakorlat, hogy a járőr nagypihenője ilyenkor sem lehet hosszabb hat óránál, helytelen. 3. Igaz, hogy az 539. pont értelmében az elővezetett egyén is fogoly, de a fogolyörzés szabályai rá csak annyiban vonatkoznak, amennyiben az utasítás más helyén ellentétes vagy kivételes rendelkezés nincsen. Miután azonban életveszély ki van mondva, hogy megbilincselni csak elfogott egyént szabad, az elővezetett még az 539. pont 2. bekezdése esetében (a fogdahelyiségből éjjel való kikísérés alkalmával) sem szabad megbilincselni. Erre nincs is szükség, mert az elővezetett egyén többnyire csak kisebb súlyú bűncselekménnyel van terhelve, megszökése tehát nem olyan valószínű, mint az elfogotté. Egyébként az, hogy öt nem szabad megbilincselni, nem jelenti egyúttal azt is, hogy szökése esetén tehát a csendőr mentesül a felelősségtől. Dehogy is mentesül. Úgyetlen csendőr az, akitől csak a megbilincselte ember nem tud megszökni, a megbilincselte ellenben igen.

Cs. F. őrm. Lábod. Mindegy, hogy a hullát hol találták: az erdőben-e vagy szobában, azt mindenképpen be kell jelenteni, még pedig a Nyut. 9. mell. 30/a pont alapján. Nem azon van a hangsúly, hogy a hullát hol találták, hanem, hogy egyáltalán találtak hullát. A megjegyzés 1. pontja azt mondja, hogy a szakasparancsnoknak kivétel nélkül minden rendkívüli eseményről tudnia kell. Ha kétes, hogy valamit jelenteni kell-e neki vagy sem, inkább a bejelentés mellett kell dönteni.

88.888. Mivel 1934 január elseje előtt került nyugállományba, a polgári nyugdíjtörvény (1912. évi LXV. t.-c.) baltája alá tartozik s elhalálozása esetén özvegye is e törvény alá fog tartozni. Nősüléséhez tehát engedély nem kell, mert ilyenre csak azoknak van szükségük, illetve nősülés engedélyt a nyugállományban csak azoknak adnak, akik 1934 január hó elseje után helyezték nyugállományba, vagyis, akik a katonai nyugdíjtörvény (1921:XXXII. t.-c.)

NEUBART SÁNDOR

órák és ékszerész.

Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR, NÁDOR-U. 23.

Órák, ékszerek, ezüst- és alumínium évszámzók és dísz tárgyak, ingóórák nagy választékban, óra- és ékszerjavítások jótállás mellett. Ha jó és olcsó órára vagy ékszerre van szüksége, úgy kérjen portómentes választéksomagot. Aki rendelésénél a Csendőrségi Lapokra hivatkozik szigorúan szabott árámból 3% engedményt kap.

KÉRJE - KAPJA!

A most megjelenő foto optikai, rádió 144 oldalas árjegyzékkel az alkalmi vételek listájával.

HATSCHKE & FARKAS
SZAKÜZLETEI

Budapest, IV, Rápoly-körút 28, VI, Andrássy-út 31, VII, Rákóczi-út 80

hatálya alá tartoznak. A polgári nyugdíjtörvény (1912: LXV. t.-c.) 51. §. 3. bekezdésének 1. pontja szerint az a nő, aki nyugdíjállományú egyénhez megy nőül, igényt tarthat özvegyi nyugdíjra akkor, ha házasságuk által a tényleges szolgálat alatt született gyermek törvényesített, vagy pedig akkor, ha férje: a nyugdalomba helyezési időpontjában még nem volt hatvan éves, a beszámítható javadalmazzal egyenlő összegű nyugdíjra igényt adó szolgálati idejét még nem töltötte be és a házasság megkötése után a tényleges szolgálatban újból alkalmaztatván, legalább még három évig szolgált. Az a körülmény, hogy a második feleségével 1934 január hó elseje után köt házasságot, teljesen közömbös, mert az a mérvadó, hogy mely nyugdíjtörvény hatálya alá tartozik. E tekintetben az Ön helyzete nem változik a második házasságkötés által, mivel tovább is megmarad a polgári nyugdíjtörvény hatálya alatt.

Vidéki. Ha nem váltotta meg az özvegyi nyugdíját, azt tehát fenntartották számára, második férjével kötött házasságát pedig — akármelyik fél hibájából is — a bíróság jogerősen felbontotta vagy érvénytelenné nyilvánította, kérheti özvegyi nyugdíjának újból folyósítását, feltéve, hogy az egyéb törvényes feltételek még mindig megvannak. A kérvényhez csatolja az elválást igazoló jogerős bírósági végzést. Az özvegyi nyugdíj újbóli folyósítására a házasság felbontását vagy érvénytelenné nyilvánítását kimondó határozat jogerőre emelkedését követő hónap elsejétől van igénye. (1912: LXV. t.-c. 58. §. 5. bek.) Hasonló rendelkezést tartalmaz az 1921: XXXII. t.-c. — katonai nyugdíjtörvény — a honvéd és csendőr egyenlő özvegyeire nézve. A kérvényt ahhoz a hivatalhoz kell benyújtani, ahonnan annak idején az özvegyi nyugdíjat folyósították.

Gyimesi. A levelében tárgyalt rendelkezésnek az a célja, hogy ha pl. valakinek a vonata az utolsó szabadságos napot követő reggel ékezik az állomáshelyére, ezzel a vonattal is bevonulhason, mert így egy estét, esetleg egész délutánt is nyer a szabadságidőből. Az a fontos, amit a rendelkezés előír: a napirend szerinti foglalkozás kezdete kor jelentkezék. Ez különben elég világos rendelkezés, nincs rajta vitakörnyezet. 2. Blonýára hibásan jegyezték be a Szut. 182. p. 5. bekezdésébe a helyesbítést. Csak a 292., 293. és 295. pontok vonatkoznak a csendőrségre, a 294. pont tehát, amely az eltávoztást tárgyalja, nem. Eltávoztási engedélyt a Szut. 578. pontja alapján csak az őrsparancsnok ad, a többi parancsnokok, főnökök pedig szabadságot.

Igazság. Nézetünk szerint az a legigazságosabb, ha azt kapja vissza, amit befizetett. 77.777. 1. 14 év. 6 hónap és 1 nap. 2. Ott kell beszereznie a keresztleveleket és anyakönyvi kivonatokat, ahol az anyakönyvezés történt. Ezt senki más nem tudhatja, mint ön, vagy a család más tagja.

Férfi. 1. 2. Honnan tudjuk mi ezt megmondani, mikor sem önt, sem a minősítést soha sem láttuk? Adatgyűjtést, általános kérdésekben tájékoztatást szívesen vállalunk, de ilyen személyi kérdésekhez lehetetlen hozzáférni és különben sem tennők, mert az ilyesmi az előjárók, meg az alárendeltek ügye s ebbe senki másnak beleszólása nem lehet. Önnek is csak az a tanácsot adhatjuk, hogy legyen szigorúbb önmagához és minden erejével igyekezzék kijavítani a minősítést. Más útja a boldogulásnak nincs. A járőrvezetői tanfolyamba mindenképpen bekerül.

14.444. Az élmény-pályázatunkat már régen lezártuk, de pályázaton kívül is szívesen fogadunk ilyen írásokat s ha alkalmasak közöljük. 2. Nem értjük a dolgot. Nem annyira a portó kérdése, mint a késedelmes elküldés tünik fel. Mivel azonban nem írt részleteiben az ügyről, további felvilágosítás helyett annyit mondhatunk, hogy ha károsultnak érzi magát, tegyen őrskihallgatáson jelentést. 3. Ott bizony le kell feküdni. 4. Az eredeti helyeztet.

Felvilágosítás. 1. Igényjogosultsági igazolványosokat csak egyes állások betöltésénél részesítenek előnyben. Ezekre

a pályázati hírdetéseket a Budapesti Közlönyben szokták kihirdetni, onnan a Csendőrségi Közlöny is átvesszi, de a rendszerint rövid határidők miatt célszerűbb, ha az érdekeltek a községi előjáróságon magát a Budapesti Közlönyt kísérik figyelemmel. Leveléből azt látjuk, hogy ön azt hiszi: minden polgári állásra igényjogosultsági igazolványt lehet vagy kell pályázni. Mint mondtuk, ez nem így van. Olyan állásokra, amelyek nincsenek erre a célra fenntartva, mindenki szabadon pályázhatik, akár volt katoná és csendőr, akár nem s itt már az győz, aki szemfülesebb és a feltételeknek is jobban megfelel, mint a többi. Az ilyen lehetőségekkel azonban magának az érdekeltnak kell felkutatnia. Ennek az a módja, hogy alkalomadtán érdeklődik azoknál a hivataloknál, vállalatoknál, ahol elhelyezkedni szeretne. Sajnos, olyan útbaigazítást, hogy hol vannak üres állások, manapság senki sem tud csak úgy általánosságban adni. Úgy látjuk, azt hiszi, hogy a csendőrségtől hivatalból szolgáltatni kerülnék be valamelyik polgári állásba, a főváros-hoz vagy másfelé. Erről szó sem lehet, a csendőrség ilyen elhelyezési tevékenységére nem vállalkozhatik, ez már mindenkinek igazán magánügye. Egyébként arravaló a Szut. 63. pontja, hogy az önéhez hasonló esetben a testületen belül kapjon megfelelő beosztást, aki a külső szolgálatra egészenleg kevésbé alkalmas. Alljon őrskihallgatásra. Az előjárók nem segíthetnek azon, aki haligat a baja feől.

R. L. csendőr, Lajosmizse. Olyan késve kaptuk az értesítést, hogy nem közölhetjük, de higgye el, jobb is ez így, mert a nyilvánosság a fájdalmat nem enyhíti, sőt a szülőknek inkább újabb sebet okozott volna. Testvéri érzéseit nagyon szépen írta meg nekünk, azt is meg tudjuk érteni, amikor a testvér a testvére nemcsak az öccsét, hanem a leghűségesebb és legmeghibtebb barátját is elveszítette. Sorsuk érdekesen halad egymás mellett s bizony, nagyon szép lett volna, ha az apa együtt látja szabadságon a két csendőr-fiát. Keserves, súlyos csapás érte önöket, de ugyan-ez elért — másokat is. Most már öné a feladat, hogy legalább az egyik csendőr-fiú szerezzon az öregeknek minél több örömet. Kakastollas fialra büszke édesapját részvétellel üdvözlöljük.

L. m. főrm. 1. Mi nem láttuk, nem olvastuk, de amint leírja, csak önnek lehet igaza, bár az is lehet, hogy a vitatott ponton gépkocsik továbbbittatása történt s ebben az esetben bajtársai emlékeznek jól. 2. A volt cs. és kir. 88. gy. e. irattárát a kecskeméti népgondozó kirendeltség őrzi.

Remény. A Szut. 268. pontja értelmében csak a 2 főnél nagyobb járőr széttagozása esetén kell írásbeli meghagyást adni, ha tehát 2 fő járőrnek kell elkerülhetetlenül szétválnia, akkor a járőrvezető a járőrtármak csak szóbeli parancsot ad. Azért van ez, mert kétfős járőr szétválása ritkábban és akkor is csak az elkerülhetetlenül szükséges rövid időre történik, s ilyenkor elég, ha a járőrvezető szóbeli parancsot ad, míg a nagyobb járőrökből kiváló kisebb járőrök már hosszabb ideig tartó, önálló feladatokat is kaphatnak, ilyenkor tehát szükség van a szolgálati lapot pótló külön félv papírra s azon adott írásbeli meghagyásra.

44.533. Második férje halotti anyakönyvi kivonata alapján kérheti a hadiözvegy nyugdíj újbóli folyósítását a honvédelmi miniszter úrtól. A nyugdíj újbóli folyósítását is kérheti a Máv.-tól, követelni azonban nem lehet, mert alapja ennek egyébként is csak a méltányos jószándék. Meg lehet próbálni mendekettőt, egyik talán sikerül. A kérvényben írja, nek le minél, amint a helyzet most áll. Ne kereszenek törvényes alapokat, csak a tényeket írják le, de azokat világosan és részletesen.

N. N. és 79.531. Névtelen levélre nem adunk érdemleges választ.

Bagolyvár. Az ön szempontjából ez nem rokonság.

Hegedű, Harmónium, Tárogató, Szakszofon, Grammofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak, csakis itt a magyar gyárban kaphatók Csendőrhölcsék részleteire is!

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁRA

Budapest. VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen!

ÖZABÁLYAZÓ, LÖMÖNÖSÖD CSENDŐRSÉGI SAPKÁK
OLCÓ ÁRON, EGYENLŐKÉK, CSAPKÁZ, ÉS LEVÉLTALAZÓ-
RÉSEK SZÜCSÁRÉK GYÁRI ÁRON, 50 ÉVÉSENÁLÓ

KISS ZSIGMOND UTÓDA

sapkák és egyéb

SZOLNOK, GOROVÁ-Ú. 12. T. 576.

Kaposvár, Lapozza fel az 1933. évfolyamunk 625. oldalán közölt „Miskolc 33.026” jellegű adotti válaszunkat.

Memori. 1. Csekklapot küldöttünk. 2. Tanulmányozza át a folyó évi 6. sz. Cs. K.-nyel kiadott „Általános Határozmányokat”, ott mindent megtalál, amit Hévízről és Balatonfüredről tudni akar.

Sz. L. ny. alhadnagy, Szolnok. Nem akarunk ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, különben is kérdés, hogy amit most javasol, mit szólna volna ahhoz — a tényleges szolgálata alatt.

12.345. Nem kérheti, mert egyúttal sincs meg a 6 évi szolgálati idő. A megszakítás nem számít, de az említett időnek meg kell lennie.

90.428. 1. Minden nyugdíjból levonnak bizonyos százalékok. 2. Ha egy évig otmarad, tehát ott telepedik meg, akkor megkapja a II. oszt. lakbért, ellenkező esetben csak a VI. osztályút. 3. Ebben az esetben a II. osztályút kapja. Az 1935. évi csendőrségi ésebkönyv 299. oldalán részletesebb adatokat talál.

Bendeguz. A 156.000/VII. b. 1925. sz. B. M. körrendelet szerint előfogat illetékes, ahol vasút nincs. Az előfogat-ügyről különben egy régebbi számunkban cikket is közöltünk. Az előfogat alatt természetesen fogatolt járóművet, magyarul: kocsi kell érteni. Igaz, hogy újabban a községekben sem ritka a gépkocsi, de ez még nem ok és alap arra, hogy az előfogati intézkedéseket és kötelezettségeket a gépkocsira is vonatkoztassuk. Először is: ilyen rendelkezés nincsen, de nem is lehetne hozni, mert a legtöbb községben nincs gépkocsi és az üzemeltetés is egészen más, mint az előfogatonál. Ezért intézkedik a 23—1933 Cs. K.-ben kibírdett 108.813/VII. b. 1933. sz. B. M. körrendelet úgy, hogy gépkocsiköltséget csak a belügyminiszter úr engedélyezhet. Ha aztán mégis előfordul, hogy valamelyik község előfogat helyett gépkocsit bocsát rendelkezésre, ez a község ügye, ezért is csak a szokásos előfogati díj illetékes. Lehet, hogy a gépkocsit tulajdonos is szívesen váltja így meg a közmunkaköltségségét, a ml szempontunkból azonban ez mindenképpen csak előzékenység lehet. Az ilyen udvariasság nagyon kedves dolog, de nem lehet követelést csinálni belőle sem ott, még kevésbé más községben. Az előjárásnak teljesen igaza volt, mikor a gépkocsiköltség helyett csak az előfogati díjat fedezte, mert a gépkocsit az ön kívánságára rendelte ki. Ha már egyébként is feszült a helyzet, legalább arra kell ügyelni, hogy vitás kérdésekben mindig a csendőrnek legyen igaza, leghevesebb azonban, ha egyáltalában nincs vita. Egyes őrsparancsnok ennek is érti a módját, tehát önmaguk is meg kell találni, mert leveléből egyébként azt látjuk, hogy inkább az előjárója iránti szolgálatkészségből ezármazik ez a félreértés. Ez szép vonás, de vigyázzunk a másik oldal felé is.

Hintás. Visszamenőlegesen nem küldhetjük a példányokat, elfogytak.

G. J. őrm., Dombóvár. Lapunk 1931. évi 11. számában közleményt talál erről a kérdésről, amely a hosszabbítás időtartamát nem tárgyalja, de nem is szükséges, mert mindenki annyit kér, mint amennyire szüksége van a mennyit a körülményekkel indokolni tud.

Iron. Választ a lezaklóorovatban kap.

Putnoki őrs. A tudakozólap négy példányát az összekötőszobához kell beküldeni. Erre a módosításra azért volt szükség, mert az összekötőszobának több helyen, többféle

szempontból kell prioránlna s ebből a célból a másolások túlságosan sok idejét vették igénybe, ami hovatovább a válaszadások gyorsaságának ment volna a rovására. L. „Tudakozólap” válaszunkat is.

Gusztai. A július 15-i számunkban hirdetett és a mai számunkban megismételt pályázatban a kezdő fényképezőket semmiféle különleges feltétellel nem kötöttük meg, így a fényképek mérete is lehet bármilyen.

E. F. Tornó. A miskolci vegyes dandárparancsnokságnál teljesít szolgálatot.

K. P., Budapest. A nekünk bemutatott igazolvány igazolja, hogy a háború alatt Állami szolgálatot teljesített, igényét bejelentheti. A honvédségnél a végsőnek jelzett határidő 1935 október 5. sz minden bizonnyal vonatkozik a csendőrségre is.

Zéni Pál ny. törzsrőmester, Battyány. Levelet nem írunk. Kérdésére: A nyugdíjnovella értelmében minden illetményigény elévül egy éven belül, de máskülönbben is nyilvánvaló, hogy ha valaki olyan beteg, amiből bizonyosan látni lehet a szolgálatra alkalmatlanságát, annak nem lehet a szokásos betegszabadságokat igénybevennie, hanem azonnal feltétlenszolgálat alá kerül. Nyugodjék csak meg, annak idején nem tehetett mást, egyébként pedig örüljön annak, hogy helyrejtél. A 20 f. bélyegzet lapunk javára bevételeztük.

Kitűnő 20/152. Az ön ügyében igen nehéz lesz a szükséges okmányok után nyomozni, mert a csikvármegyei levéltár anyagát a padlásra dobták s onnan kikeresni valamit szinte lehetetlen. De azért meg kell próbálni mindent. Először is írjon dr. Endes Miklós m. kir. közigazgatási bíró úrnak (Budapest, II. Zsigmond-utca 9), egyedül neki van Csik vármegyéből rengeteg okmánya, ezek rendezve is vannak és névmutatóval ellátva, hogy könnyen rá lehessen akadni bármely névre. Dr. Endes bíró úr maga is lelkes geneológus s igen szívesen ad adatokat díjtalanul. Ha ezt az úton eredményt nem ér el, írjon a „Csiki Néplap” szerkesztőségénél levő Domokos Pál Péter úrnak, Mercúrea Ciuc-ra (Romania!), aki e lap minden számában ír a csiki nemeseiről. Adja neki tudtára, hogy nemességét akarja itt igazoltatni, nem tudná-e a családjára vonatkozó okmányokat beszerezni. A „Csiki Néplap”-ban állandóan hirdetik, hogy mely családokra vonatkozó okmányok azerezhethők meg. Domokos a hirdetésért és puhatolásért valamelyes összeget kérni fog. A „Csiki Néplap”-nak meg kell írnia, hogy édesapja, nagy-, szép- és úkapja, hol és mikor születtek, de azt ne közölje velünk, hogy a levéltártól milyen választ kapott. Részletesebben most már nem tárgyaljuk az ügyét, mert a sok érdeklődésre való tekintettel a nemességkutatás kérdéséről egyik közelebbi számunkban szakíró közleményét fogjuk közölni.

Bárdos. Levele szerint nem kétséges, hogy a baj szolgálatban keletkezett, a gazdasági hivatal azonban nem tehet egyelőre semmit, mert hiszen még csak most vizsgálják ki az ügyet. Most minden ennek az eredményétől és a felülvizsgáló bizottság döntésétől függ. Ha megállapítják, hogy a sérülés szolgálatban, a szolgálat sajátja volt, folytán történt, akkor az ápolásból eredő költségeket a kincstár viseli, nyugdíjazás esetén pedig vagy sérülési pótdíj, vagy teljes összegű nyugdíjat folyósítanak. Irodai szolgálatra való beosztását a Szat. 83. pontja alapján kérheti. Egyáltalában mind a kivizsgálás során, mind a felülvizsgáló bizottság előtt mindenit adjon elő, amit ügye szempontjából fontosnak tart kéréseit is az bádon előterjeszheti.

A magyar kir. csendőrségi és altiszti kar kipróbált, megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárúk a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség.
Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb
fizetési feltételek.

TELEFON: 392-85, 312-97.

Kéziratok.

39.333. Az „Alkonyat”-tal alapjában ugyanazt mondja, amit a „Hajnal”-t már megemlégettünk. Nem közölhetjük. Legújabb verse nem Őt meg a mértéket, nekünk csak egészen kiforrott versekre van egy kis helyünk, kezdőkét csak inkább tanként közöljük itt-ott, — de nem mindig ugyanazét. Azt ajánljuk, hogy egyelőre ne is tölje magát a közlés után. Később, Dolgozzon minél többet — a főképp a közbe-közté kiadja mutatónak hozzánk is belőld, de inkább csak beadv. molónak, mint közlési céllal. Ha aztán egyik-másik majd beválik, úgyis közöljük. Önben hatalmas törekvés, akarat van, mi nem akarjuk azt gyengíteni, de minden tollat forgató embernek számolnia kell azzal, hogy csak évek során Őt juthat el valahová, az igaz, lehetőséget viszont agyonlőni sem lehet, egyszer kibújik. Amint a társaságról ír, azt más mi is megemlégettük, de arra, hogy egyéni oktatási célból hosszú írásokat teljesen átírjunk, — egyelőre nincs időnk. Nagyon helyes, hogy biztatják és elősegítik, de legyen róla meggyőződve, hogy ez a szigorú kritika és fák is nagyon hasznos lesz. Most már beállta, hogy eddig írásai „kissé gyengék”, később be fogja látni, hogy ezek az írások egészen gyengék voltak. Szóval: tanuljon, dolgozzon, időközönként számoljon be nekünk, aztán meglátjuk, mire jutunk.

M. Gy. Kálmán. Jó tréfás rímek, bár minél több örsön mulatónak egymás között ilyesfélekkel, de a lap színvonalát nem llik meg.

K. G. titka, Budapest. Igaz, de hát ezzel mindenki tisztában van.

Káptai és pestszenterzsébeti tanulószílyok. Sajnos, nem közölhetjük, tördelés után érkezett.

1898. M. M. Ösrégi bakahistória, huszáros változatban sem lett érdekesebb.

1931. Egyke, 1898. M. M., Kezdő, Sz. M. törm., Jászadány, Ipolyág. Sorrendben közöljük.

Ikervár. Közöljük, Kéziratokat a papír egyik oldalára és felhasábosan írva kérünk.

V. A. ny. törm., Erdősokouya. Irja meg, melyik örskörletben, melyik községben cölentek és milyen minőségben vett részt a nyomozásban. Így kiegészítve, szívesen közöljük, met jök, hasonlót ezután is elfogadtunk.

Népszólások-kézmondások. Elég jök, de az idézeteinket inkább más gondolatkörökből vesszük. Így is közönjük azonban, hogy szabadságán is gondolt ránk.

M. I. titka, Szombathely. Úgyes, jó munka volt, az ügyész felfogás és maga a vizsgálati fogság is fedl az eljárást, de mert mégis csak van benne valami beugratásféle, tanulságos nyomozásként nem közölhetjük. Más helyütt sorra kerül.

Pro libertate. Mesemondása, szökezelése nem rosszabb, mint a többi hasonló írásában, de most a történelmi hátteret nem szerencsés kézzel fogta meg. Ma már sok-mindent más szemmel látunk, ilyen élesen tehát ne vigyünk pellengérré ösöket. Nem közölhetjük.

Út a börtönbe.

(15.)

(Dr. Jaeger János fegyintőzeti lelkész „Hinter Ker-kermanern” című gyűjteményéből fordította Pinczés Zoltán örnagy).

Január elején elbocsátottak a gyengélkedőből és bevo-nultam a zenélőz. Az idegenlégió első ezredének zenekara akkoriban — a köztársasági gárda zenekarát kivéve — egész Franciaország legjobb zenekara volt. Vezetője P., egy elzászi képviselő bátyja volt és ötvenkét emberből állott. Ebből harmincnégy német, öt belga, három orosz, két osztrák, egy-egy amerikai, svájci és öt külföldi francia. A németek kevés kivétellel mind katonaszökevények és természetesen hivatásos zenészek voltak, közöttük egy, aki már tizenkilencedik évet szolgált. Klarinetet és brácsát játszott, lvott és minden hónapban 8—15 napot a fogdában töltött; így szolgálatra le a tizenkilenc esztendőjét békességben. Legjobb barátja egy volt metzi dragonyostrombitás volt, akinek sikerült „szolid, józan és erkölcsös” életmódjával három év alatt 399 nap fenyítést összekuporgatnia. Nyolcadik évét szolgált. A belgák között voltak a borhőlyaink, akik az ötnapi 35 centimes szoldjukból és figaról működésük eredményéből „lakarékoskodtak”. Az ivásnál mindig csak vendégek voltak, vendéglátójuk pedig mindig akadt. Az olaszok közül különösen kitűnt kettő, mint az elegancia nagymesterei. Az egyik, amikor részegen hazajött, kikeregte a ládjából az édesanya képét s azt nézve keservesen zokogott, majd a legretentesebb káromkodások közepette elaludt. Az osztrákok közül az egyik ezredbős volt a Deutschmelstereknel, nálunk kisdobos, de alkalmi szakács is, olyankor t. i. amikor macskát vagy éppen egy jó kövér viperát fogtak, vagy — ritkábban — amikor báránnyhoz jutottak. A spanyol ezredt tiszt volt, oboát játszott és — mint az oboások általában — egy

Pollák Rezső „ALBA” cipőárúháza

Székesfehérvár

Bőr- és látké- stma zugsöcpök, csizmák, női és gyermekcipők legelőbb bevezetése forrás.

Kodexó fzetési feltételek: - Kérjen képe árjegyzéket.

Vásároljunk drogéria, gummi-, pipere- s fotórtkket

ALBA

drogériában

SZÉKESFEHÉRVÁR,

Nádor-u. 4. — Telefon: 277.

Pontos óra = Pontos szolgálat

arany, ékszereket, ezüst dísz tárgyakat, ezüst és prima altudak esztendőket megbízható kivitelben a m. kir. esendőség tagjainak árendemény mellett szállít

HETÉNYI JÓZSEF ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

Miskolc, Horvá Miklós-lér 16. Kodexó fzetési feltételek.

A m. kir. esendőség tagjai bizalommal vásárolhatnak mindennemű esendőségi felszerelési cikket, fehérneműt, kertyűt stb.

HALMOS DIVATÁRUHÁZÁBAN

MISKOLC. Korona szálló mellett. Múltányos szahott árak.

NAGY ALBERT

EGYENRUHA ÉS ÜNISZARÓSAQA Egyenruházati, felszerelési cikkek

MISKOLC, LTÉSZNAGY KÁLMÁN-U. 1

Rudolf lakmnyával szemben.

A m. kir. esendőség szállítója.

DORNER BÉLA

SZÉKESFEHÉRVÁR / KOSSUTH-U. 6.

A II. esendörker, vesztprémi oszt. parság hiv. szállítója.

Alapítási év: 1838. — Tel: 237. — Ptp. cs. 26118.

Megbízható kivitel. Múltányos árak.

Fehérnemű, kertyűl és az összes divatcikkek nagy választékban. Állandóan új sportcikkek dűn raktára

Schmidt Károlynál Székesfehérvár, Kossuth-u. 5.

A cserkészbolt lerakata. Tel: 397.

kissé hőbortos volt. Aztán M., a zene mindenese. Másfélméteres természeténél fogva ő vitte a csörgőfát — liliputi kiadása a Poroszországban használatosnak —, menetelnél a fémclimbalmot verte, játszott mindenféle hangszereken, türethetően brácsázott és — ezért volt ottunk — nem ivott. Néhány nap múlva jóbarátokra találtam a nagydobosunkban — volt 56-os mulva jóbarátokra találtam a nagydobosunkban — volt 56-os fohadnagy, J. Zsófiának, az trónónak a bátyja — és egy heidelbergiben, aki Munnhelmából szökött meg. Ők voltak a közvetlen társaságom egészen a legutolsó napig. A szolgálat nem volt sok és nehéz sem, maradt az embernek ideje mindegyre. Az étkezés jó volt, a zsold gyalázatos.

A szüleimnek még Marseille-ből megírtam, hogy „állást kaptam” Algírban. A légióról nem írtam semmit, mert ezzel ügysem változtattam volna a dolgon, azt pedig fel sem tételeztem a szüleimről, hogy ebbe a helyzetembe bele-törődjenek. Sidi-Bel-Abbesből újra írtam és ettől kezdve kaptam hazulról havonta 10 márkát. (Egy liter bor 20 centimes, egy csésze jó arab kávé 10 centimes volt.) Havonta egyszer étteremben „étkezünk” fejenként 2 frankért; a bort és a kenyeret nem számították. Ez mindig ünnepnap volt számomra, mert ilyenkor újra embernek éreztem magamat.

Igy éltem hónapról-hónapra, már amennyire ezt a rab-szolgálatot, amelyből kézzel-lábbal kifelé vágytam, életnek lehet nevezni. A következő nyáron könyvtáros lettem és ugyanakkor véglegesítették a zenénél. P. úr, a karmester nagyon szeretett minket hármunkat; egyáltalán rokonszenvezett a németekkel. Nem mondom, voltak szép óráim is, hiszen egy ilyen nagy és elsőrangú zenekarban játszani már egymagában is élvezet, de azért állandóan a szökésen törtem a fejemet, jöllehet a kihirdetett hadtörvényeségi ítéletek — tizenöt-húszévi fegyházat szabtak ki szökés miatt — nagyon alkalmasak voltak minden szökési bátorság lehelésére. A kinek esze volt, ha elfogták, inkább elkövetett még hozzá valami súlyos függetlenséért, akkor kapott legalább 12 golyót; jobb volt húszévi fegyháznál.

Karácsonykor edesapám küldött háromszáz márkát és ruhát és azt írta, hogy utazzam minél hamarabb Marseille-n vagy Génúán át Amerikába, mert a buffalói úr már ismételtén sürgette. Ha háromnegyed évvel ezelőtt kapom a háromszáz márkát, jó lett volna. De most? Egyetlen szökési tervem sem biztatott sikerrel, csak úgy vaktában, „szerecsére” pedig nem vághattam neki. Egyelőre letétbe helyeztem a háromszáz márkámat és a ruháimat a törzskorcsmánk tulajdonosánál, egy spanyolnál, megittam minden délután az arab kávémat, etettem, kártyáztam és este kilenc órára hazabotorkáltam a laktanyába. Szégyenlem, de úgy volt: alig volt este, amikor ne lettem, jobban mondva lettünk volna holtreszegek, igaz, hogy a nehéz borból egy liter is elég volt hozzá.

Nagypénteken is szomorúan gubbasztottam az arab kávéházban, amikor hozzám jött egy barátom és közölte, hogy a gyengélkedő Weber vár engem. Weber egy évvel ezelőtt blüntetésből Ain-Sefra-ba — a Szahara északi határán az utolsó állomásra — helyezték és én egészen megfeledkeztem róla. Annál jobban meglepődtem, hogy most hírt kaptam felőle. Robantam a laktanyába. Örömteljes „Isten hozott!” után egy papírost nyomott a kezembe: „Dugd el!” Kérdőn néztem rá. Felelet helyett karongagudott: „Gyere, igyunk meg egy kávé.” Elhagyott mellékutcákon vezetett. Amikor senki sem volt körülöttünk, megkérdezte: „Van-e pénzed és ruhád?” Van, feleltem. „Jó. Akkor holnap reggel nyolc órakor mint leszerelt Weber Oramba utazol, ott jelentkezel a parancsnoknál és jelented, hogy ma délután a határ felől jövő vonatról Barbe du Thelat állomáson leszállottál, hogy Bel-Abbesből elhozd a polgári ruhádat. Az iratok között van egy levél is egy elszármazottamnak, akivel köz-

löm az átváltozásomat. Én még ma este Tuniszba utazom, ahol a bányáinak gyógyszerüzére van s ott majd a valódi nevemen fogok feltűnni. Egy polgári ruhát mindenesetre szerezned kell. Csomagold csak bátran, ne riadj vissza semmitől. Meglátod, Isten segítségével sikerülni fog!”

A holmijaimat rendre a laktanyába csempésztem. Vásloltam egy faladát és amit fel nem vehettem, abba csomagoltam. De már itt volt az első nehézség. Szigorúan tilos volt a laktanyából csomagot kivinni. Mint a zene könyvtárosa, azért sokszor vittem nagy hangjegycsomagokat a karmester lakására vagy onnan a laktanyába, de az őrparancsnok kötele volt a kapunál azt is mindig megvizsgálni, igaz, hogy ritkán tette meg. Félre voltam a mi bizalmas sarkunkba J.-t, a barátomat és elmondtam neki a dolgokat. Minden ékszerszálást összeszedte, hogy lebeszéljen az „öngyilkosságról”, de perazze hiába. Egy könnyű ruhát, inget, nyakkendőt összegöngyölítettem egy kis csomagba, azt J.-nek kellett kicsempésznie a laktanyából, a többi ruhámat, fémtermőmet, cipőmet stb. egy felvágott kincstári zabos-zsákba gyömösöltem. A ládámot vissza kellett hagynom, pedig sok értékes dolog volt benne, főképpen emléktárgyak.

Koromsötét volt, amikor kiscsöktünk a laktanyából. Az őrparancsnok éppen egy részeg légionistával bajlódott az órázóban, a sorompóór meg nem vette túlságosan lelkiismeretesen a dolgát; elég az észá, szerencsésen kifutottunk. A kisebbik csomagot Webernek adtam; még akartam neki adni ötven márkát is, de nem fogadott el csak annyit, amennyivel a jegyét Tuniszig meg tudta váltani és egy kalapot tudott venni magának. Rövid búcsúzkodás után elváltunk. Mál sem tudtam neki ezt a felejtetetlen, önzetlen bajtársasságot megbánni, aminek egyébként sohasem tudtam érthető okát adni. Hozzá még az igazi nevét is elfelejtettem. Csak adná az Isten, hogy még egyszer találkoz- zam vele az életben!

A nagy csomagot odaadtam a korcsmárosnak azzal, hogy másnap reggel Webernek, aki szabadult és holnap utazik, kiviszem az állomásra. Le is számoltam vele és fennmaradt pénzemet átvettem. Ez este kivételesen józanon tér-tünk vissza a laktanyába, de a szokásos részegséget színel-tük. J. még mindig beszélt, hogy hagyjak fel az egész blünt-séggel, de amikor látta, hogy semmiképpen sem tud lebe-szélni, könnyezve elbúcsúzott és megígérte, hogy mielőtt érte-stést kap, hogy biztos helyre érkeztem, megküldi a negyven frankot, amivel tartozik.

Másnap reggel öt órakor ébredtem, hat órakor kivonul- lás. Mindjárt felkelés után szálltam a naposnak, hogy az este egy korcsmában részegen mindent összerőttem, kimegyek a kárt megfizetni, nehogy feljelentsenek. Ha az őrnester észre- venné, hogy hiányzom, jelentse, hogy a karmesterhez men- tem. Erre ugyanis egyzersmindenkorra engedélyem volt. A korcsmáros még aludt. Egy közeli ház tornácán várakoz- tam egy órnyit, míg végre kinyílt a korcsma ajtaja. Bátor- sággyászrés végett megittam egy konyakot, azután a hó- nom alá vettem a csomagot és elindultam. Az állomásra ki- menni még korán volt, a városban pedig veszélyes volt mu- tatkoznom, ezért egy mellékkaput át az arab külvárosba mentem, amely nagy kertekből és egy ehhez csatlakozó fer- telmesen piszkos faluból áll. A kertekben eltávoztam a zubbonyomról a zenéjével — piros alapra arannyal sze- gélyezett lyra — és úgy ¼8 óra tájban bementem egy spa- nyol korcsmába, amely a várostól messze fekvő vasútállomás bejáratával szemben volt. A korcsmában kávé és konyakot ittam s közben erősen figyeltem, mi van a pályaudvaron. Háromnegyed nyolckor egy kocsi kanyarodik a pályaudvar elé — P.-vel, a karmesterrel! Hogy az ördög vigye el: hát perazze, egy algéri zeneversenyre utazik, mint zsúrítóg. Urain segít!

Amint belépek a pályaudvarra, a karmesterem kocsi- sán utánam szól: „Hova mész te?!” „Fogd be a szádát, itt van öt frank és hallgass!” Bassigaluppi ezután csak az öt frank- kal törődött, velem nem. Az előcsarnokban a karmester ott állott a jegypénztár előtt. Mielőtt eloldalgattam volna, észrevett és hozzám jött: „Mit keres maga itt?” (Tudniillik külön engedély nélkül légionistának nem szabad a pályau- d-

Legelőbbban vásárolhat a csendőri ágynevelő és fehér- demű anyagokat, kétféle ruhát és minden egyéb ruházati cikket, káki és civilruházatokat a legkedvezőbb ártételei mellett

MÜLLER J. csendőrségi cikkek
árakértében

Budapest, Dessewffy-u. 40. II. em. 12.

Nb. rendelésüket kéri Barba József, a Müller cég beltagja

KAUFMAN A. ES TARSAI

Budapest, II, Margit-kt. 50

csendőrségi nyomtatvány és lelezerelési cikkek nagy rártára
Az összes nyomtatványaink árát lelezereltettük!

Minden lapja „A” alakú nyomtatvány új ára 10 IV 15 fillér
Minden lapja „B” alakú nyomtatvány új ára 10 IV 30 fillér

Megfejtés.

A folyó évi 12 számunkban között „Ki tud megfelelni” című pályázatunk megfejtése a következő:

A feltevés szerint mind a rendes járőr, mind az őrsparancsnok pihenő nélkül portyázik és községek leporiyázására sem vesz külön időt igénybe. Ha tehát nem tartanak pihenőt, akkor a találkozókat pont kiszámításánál nem lehet a Szut. 6. mellékletének I., illetve V. időközszakátát változatlanul alapul venni, hanem abból le kell számítani a pihenőre szolgáló időt, amely a kizsabatban már benne van és annak egyharmadát képezi. Pályázónk legtöbbször azt a hibát követte el, hogy a 6. melléklet kizsabatát levonás nélkül vette figyelembe, már pedig, ha a járőr azt teljea mértékben portyázásra venné igénybe, nem maradna ideje pihenőre. Sokan figyelmen kívül hagyták, hogy 18 km.-en felül az időközszakot emelkedik és 16 km.-en felül is 30 percet vettek alapul. Voltak végül, akik azt hozták fel, hogy a járőr nem portyázhatik úgy, hogy a tereptárgyaknál semmit se időzzék. Ezt mi sem mondtunk, mert a portyázási időközszakban a tereptárgyaknál való időzésre és a kisebb ügykódésekre illetékes idő is benne van a feladat szerint csupán külön leportyázási időt nem vett igénybe a járőr (243. p. 1. bek.).

Mindenek figyelembevételével a két járőr így portyázik:

Km	Rendes	Ellenőrző	Km	Rendes	Ellenőrző
	járőr			járőr	
1	10.20	14.10	11	13.30	15.50
2	10.40	14.20	12	14.00	16.00
3	11.00	14.30	13	14.20	16.10
4	11.20	14.40	14	14.40	16.20
5	11.40	14.50	15	15.00	16.30
6	12.00	15.00	16	15.20	16.40
7	12.20	15.10	17	15.40	16.50
8	12.40	15.20	18	16.00	17.00
9	13.00	15.30	18.5	17.00	17.05
10	13.20	15.40			

Vagyis az utánportyázó járőr a rendes járőrt körülbelül a 18.5 km.-nél 17 óra 5—10 perc között éri utól. A feladat szempontjából mellékes, hogy az őrsparancsnoknak, ha az ellenőrzendő járőrrel találkozott, be kell vonulnia. A legtöbb hibás megfejtés a találkozót a 16 km.-nél 18 órára számította ki.)

FEGYVEREK, LŐSZEREK, SPORTÁRUK
ZUBEK FEGYVER- ÉS SPORT-
 ÁRUHÁZÁBAN
 BUDAPEST, IV., MÚZEUM-KÖRÜT 29. SZ.
 ALAPÍTVA: 1871. ÁRJEGYZÉK INGYEN!

MAGYAR

GYÁRTMÁNY

Beérkezett összesen 74 megfejtés, amelyek közül azonban sokat — a fentebb említett hibák miatt — nem vehetünk figyelembe. Hídbátlan volt a következők megfejtése: Bérczes János t. (Szajol), Bodó Gáspár t. (Józsa), Bognár Mihály t. (Szécsény), Bor Pál ny. t. (Hódmezővásárhely), Gerzsonyi György t. (Szombathely), Horváth Gyula t. (Zalaszentpál), Kispál János t. (Budapest), U. Nagy József t. (Hajdúdorog), Nagy Sándor t. (Valkó), Pásztor Béla t. (Hajdúdorog), Szabó Dénes t. (Pétkáta), Szöke Simon t. (Lengyeltölt), Tóth Ferenc t. (Körmend).

A kitűzött jutalmat Kispál János tiszthelyettes (Budapest) nyerte.

Abesszinia.

(Pályázat.)

Tele vannak az újságok olasz-abesszin háborús hírekkel. Tudjuk, hogy ez a szó: háború, minden rendű és rangú embert érdekel, az ilyen hírek eljutnak a legelsőlébb tanyavilágba is. Biztosan meg is kérdezik a csendőröket, — most ugyan kit kérdezhetnének meg? —, hogy csakugyan lesz-e háború, milyen ország az Abesszinia, merre, milyen messze van, milyen nép lakja és mi bajuk az olaszokkal? De azt is tudni akarja az érdeklődő, hogy mi köze ehhez a többi országnak, amiről az újságok annyit írnak. Ha két országnak baja van egymással, miért nem engedik őket össze s aztán lássuk ki az erősebb?

Eszünk ágában sincs a csendőrtől azt kívánni, hogy világpolitikai dolgokban olyan tájékozott legyen, mint a rádió külügyi negyedőrája, de erről az olasz-abesszin és más, hasonlóan nagyjelentőségű kérdéskörrel mégis tudni kell valamit. Mégis csak jobb, ha a csendőr a közszóló háborús hírek közepette valami magyarázatot adni tud a tanyai embernek, amiről az okosabb lesz. Amellett Olaszországgal jóbarátságban is vagyunk, azért is illik erről a mostani nagy problémájáról valamit tudni.

Erre hirdetünk most pályázatot. Mindenki annyit ír róla, amennyit tud. Magyarázhat kedvére. Ha vázlatot csinál, annál jobb.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyénitől fogadunk el. Határidő kivételesen rövidebb a szokottnál: augusztus 15, mert a legközelebbi számunkban már mi akarunk tájékoztatást adni erről a kérdésről. A legjobb pályázatot egy 20 köteles kis könyvtárral jutalmazzuk. Az eredményt a szeptember 1. számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzvevezető: Györy Aladár.

M. Kir. csendőrség tagjainak leghosszabb részlelvezetésrel

Előzetes	Szalon	Ebédioszonyeg	Fehérnemű
Bécs	Rece	Futók	és ágynemű
Egyes	Fotók	Összekötők	Vásznak
Ismeretlenek	Matrac	Szalonlakarók	Inganyag
	Sodroy	Paplanok	Ruhaszövet
stb.	stb.	stb.	stb.

Írjon nekünk és a legpontosabb árjegyzékkel szolgálunk Lakásberendező és Textil Vállalat, László Ferenc-tér 5. T. 271-77

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Előváros-tér 1.

Telefon: 84-8-32, 84-8-31.

Mint a honvéd jélti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmány 24 havi) sz. levonás mellett egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Videki megbízottak